

Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. *Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030* wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/punkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie uwagi	Podmiot składający uwagi	Sposób rozstrzygnięcia uwagi
1.	Diagnoza	W części diagnostycznej całkowicie pominięto problematykę ochrony wód.	Model realizowanej polityki energetycznej regionu oraz tempo rozwijania gospodarki niskoemisyjnej będą w znacznej mierze zależne od wielkości i dostępności zasobów wodnych. Wielkość zasobów wodnych determinować będzie funkcjonowanie energetyki wodnej, a także przemysłów wodochłonnych, których szczególnie duży udział cechuje gospodarkę województwa (w tym opartego na węglu przemysłu energetycznego). Należy mieć na uwadze także wpływ sektora energetycznego na stan jakościowy wód powierzchniowych, m.in. wskutek odprowadzania do rzek i jezior wód wykorzystywanych do chłodzenia bloków energetycznych elektrowni węglowych, które zmieniają parametry fizyczne wód, jak również środowiskowe skutki funkcjonowania energetyki wodnej, w tym zmiany warunków przepływu wód i zburzenia ciągłości rzek.	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.
2.	Diagnoza	Zagadnienie transportu ekologicznego ograniczono jednak wyłącznie do samochodów o napędzie elektrycznym, pomijając transport szynowy i rowerowy.		Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.
3.	Diagnoza	Diagnoza nie uwzględnia także problematyki ochrony różnorodności biologicznej, w tym zagrożeń jakie dla wielu organizmów żywych		Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach	Uwaga uwzględniona.

		<p>niosą: wysokie stężenie szkodliwych substancji w powietrzu, wskazane wyżej zmiany ilościowe i jakościowe wód, fragmentacja rzek i zaburzenia ich funkcjonowania jako korytarzy ekologicznych czy też instalacje energetyki wiatrowej lokalizowane w obszarach koncentracji lub migracji ptaków.</p>		<p>opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko</p>	
4.	Diagnoza	<p>W zbyt małym zakresie diagnoza odnosi się do problematyki zdrowia mieszkańców województwa. Poza nielicznymi wzmiankami natury ogólnej o szkodliwym wpływie zanieczyszczeń powietrza na zdrowie człowieka, tematyce tej nie poświęca się uwagi. Tymczasem istnieje silny związek pomiędzy modelem rozwoju regionu jaki będzie realizowany i tempem wdrażania zmian w zakresie polityki niskoemisyjnej a stanem zdrowia populacji województwa. Dlatego realizując zapisy Polityki należy mieć na uwadze skutki zdrowotne krótko- i długotrwałego narażenia ludzi na zanieczyszczenia powietrza, a także koszty społeczne i ekonomiczne wynikające z przedwczesnych zgonów, leczenia, utraconych dni pracy i utraconych lat życia.</p>		<p>Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
5.	Diagnoza	<p>Problemem, który w ogóle nie znalazł odzwierciedlenia w dokumencie na poziomie diagnozy, jest zjawisko ubóstwa energetycznego.</p>		<p>Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
6.	Diagnoza	<p>Problematyka minimalizacji wytwarzania odpadów i ich ponownego wykorzystywania w diagnozie pojawia się wyłącznie w</p>		<p>Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

		kontekście odpadów biodegradowalnych wykorzystywanych do produkcji biogazu. Nie dostrzega się problemów wynikających z wytwarzania przez przemysł energetyczny ogromnej ilości odpadów i produktów ubocznych spalania oraz ich składowania i zagospodarowania.		opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	
7.	Analiza SWOT	Wśród zidentyfikowanych słabości brakuje jednak odniesienia do kilku istotnych regionalnie problemów: ograniczonej dostępności zasobów wodnych – podlegających wpływom gospodarki i warunkujących możliwości jej rozwoju, ubóstwa energetycznego – któremu dedykowany jest jeden z kierunków działań dokumentu oraz niewielkiej roli transportu ekologicznego w transporcie drogowym.		Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.
8.	Analiza SWOT	Wątpliwości budzi również fakt traktowania światowych trendów związanych z ograniczeniem wykorzystywania węgla kamiennego w sektorze energetycznym oraz wzrostu kosztów produkcji energii ze źródeł tradycyjnych, związanych z opłatą za emisję CO2 jako zagrożeń.	Zrozumiałe jest zagrożenie jakie procesy te niosą dla funkcjonowania systemu energetycznego województwa w obecnym kształcie. Uwzględniając jednak tendencje i wymogi ogólnoeuropejskie (wyrażone w wiążących Polskę dokumentach rangi międzynarodowej), cel generalny i cele operacyjne Polityki, świadomość problemów środowiskowych – w tym szczególnie istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego – wynikających z funkcjonowania energetyki opartej w przeważającej mierze na źródłach konwencjonalnych, wymienione aspekty powinny zostać zaklasyfikowane jako szanse. Są to bowiem czynniki, które powinny zagwarantować i przyspieszyć proces transformacji gospodarki regionu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. W takim ujęciu zwiększają one szansę sukcesu wdrożenia zapisów Polityki i realizacji przez województwo idei zrównoważonego rozwoju.	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.

9.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań	Zmiana brzmienia celu operacyjnego I na następujące: „Wysoki standard energetyczny zabudowy regionu”.	Zasugerowano zmianę brzmienia, ponieważ kierunki działań w ramach celu odnoszą się nie tylko do zabudowy mieszkaniowej, ale również do budynków publicznych. Rozszerzenie zakresu celu operacyjnego na szeroko pojęte budownictwo regionu jest w pełni uzasadnione i konieczne. Zasadnicza waga problemu niskiej emisji dotyczy wprawdzie zabudowy mieszkaniowej, ale rozwiązania wymagają również problemy w zakresie zabudowy usługowej, w tym publicznej. Zaproponowana zmiana brzmienia zapewni również większą spójność kierunków działań i samego celu operacyjnego.	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga częściowo uwzględniona. Brzmienie celu zostanie przeformułowane z uwzględnieniem zawartości kierunków działań.
10.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań	Zmiana brzmienia kierunku III.5 na następujący „Rozwój transportu multimodalnego, w tym budowa systemów Park & Ride”.	Zasugerowano zmianę brzmienia kierunku, ponieważ system „Park & Walk” trudno uznać za element transportu multimodalnego.	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.
11.	Kluczowe typy projektów i powiązania z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi	Uzupełnienie charakterystyki projektu „Nadanie nowych funkcji infrastrukturze i terenom pogórnicyz” o konieczność uwzględnienia przy jego realizacji zapewnienia ochrony różnorodności biologicznej na terenach pogórnicyz, które w procesie spontanicznej renaturyzacji zyskały wysoką wartość przyrodniczą.		Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.
12.	System monitoringu	Zastąpienie wskaźnika „Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 w aglomeracji górnośląskiej ($\mu\text{g} / \text{m}^3$)” wskaźnikiem: „Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 w wyznaczonych strefach ochrony powietrza ($\mu\text{g} / \text{m}^3$)”.	W przypadku dwóch wskaźników służących monitorowaniu zmian jakości powietrza poprzez pomiar zawartości pyłów zawieszonych PM2,5 oraz PM10, wątpliwości budzi jedynie ograniczenie zasięgu oceny zmian jakości powietrza wyłącznie do obszaru aglomeracji górnośląskiej. Problem złej jakości powietrza powodowanej nadmierną emisją pyłów zawieszonych, jak wynika z danych wojewódzkiej inspekcji ochrony środowiska, dotyczy	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga nieuwzględniona. Na potrzeby dokumentu zdecydowano o monitorowaniu stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 jedynie w strefie charakteryzującej się najwyższym nasileniem

			wielu obszarów w województwie. Przewidziane w dokumencie Polityki działania realizowane będą na terenie całego województwa, dlatego na takim obszarze należy monitorować ich rezultaty.		zjawiska oraz największym zagęszczeniem ludności. Pozostałe strefy są monitorowane w ramach Programu Ochrony Powietrza opracowywanego przez Departament Ochrony Środowiska UMWS.
13.	System monitoringu	Zastąpienie wskaźnika „Średnioroczne stężenie pyłu zawieszzonego PM2,5 w aglomeracji górnośląskiej ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)” wskaźnikiem: „Średnioroczne stężenie pyłu zawieszzonego PM2,5 w wyznaczonych strefach ochrony powietrza ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)”.		Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga nieuwzględniona. Na potrzeby dokumentu zdecydowano o monitorowaniu stężenia średniorocznego pyłu zawieszzonego PM2,5 jedynie w strefie charakteryzującej się najwyższym nasileniem zjawiska oraz największym zagęszczeniem ludności. Pozostałe strefy są monitorowane w ramach Programu Ochrony Powietrza opracowywanego przez Departament Ochrony Środowiska UMWS.
14.	System monitoringu	Dodanie wskaźnika - Długość ścieżek rowerowych (km) - źródło BDL.		Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska – w ramach opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	Uwaga uwzględniona.
15.	Wstęp/str. 3 To samo na str.: 62, 63	Jako składnik niskiej emisji błędnie wymieniony jest CO ² .	Niska emisja – emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40 m.	Członek Zespołu regionalnego dla	Uwaga częściowo uwzględniona.

		Należy usunąć CO ² , z wymienianych substancji.	CO ² nie jest ani pyłem ani szkodliwym gazem. Nauka szczegółowo definiuje antropogeniczne zanieczyszczenia: Główne zanieczyszczenia powietrza: dwutlenek siarki (SO ₂), tlenki azotu (NO _x), tlenek węgla (CO), ozon troposferyczny (O ₃), ołów (Pb), pyły. Za zanieczyszczenia nauka uznaje wiele innych substancji i związków. NIE MA WŚRÓD NICH CO ₂ ! Dokument o randze zał. do Uchwały Zarządu Województwa nie powinien zawierać treści nieprawdziwych i niezgodnych z nauką sloganów.	inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	Przeformułowano definicję niskiej emisji we wstępie dokumentu. Diagnoza zanieczyszczeń powietrza pochodząca z zakładów szczególnie uciążliwych miała na celu pełne zobrazowanie jakości powietrza w województwie śląskim (emisja przemysłowa).
16.	Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii/Źródła energii/str. 17/mapa 3	Nieaktualna Mapa 3. Należy zaktualizować. Link: https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/koncesje_geologiczne/raporty_i_zestawienia/2020/01-20/gzw_01_20_2.jpg	Rzetelność dokumentu.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	Uwaga uwzględniona częściowo. Ze względu na wiele zastrzeżeń do wskazanej mapy w ramach konsultacji społecznych, podjęto decyzję o jej usunięciu z dokumentu.
17.	Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii/Źródła energii/str. 17	Materiał wspomina o zasobach naturalnych – węgla kamiennego. Wnioskujemy o dodanie treści: „W obrębie województwa śląskiego występują również złoża węgla koksowego, surowca strategicznego w skali kraju oraz Unii Europejskiej. Węgiel koksowy znajduje się na liście surowców krytycznych UE. Jest on niezbędny do produkcji stali bez której rozwój nowoczesnej, niskoemisyjnej energetyki w tym OZE oraz rozwój przemysłowy i infrastrukturalny są niemożliwe.”	Rozróżnienie węgla energetycznego od koksowego, z uwagą na zastosowanie surowca.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	Uwaga uwzględniona.
18.	Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii/Źródła energii/str. 19	"W Polsce metan pokładów węgla udokumentowano jedynie w złożach GZW" jest zdaniem nieprawdziwym. Należy je usunąć.	Propagowanie błędu merytorycznego.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji	Uwaga uwzględniona.

		W "Bilansie zasobów złóż kopalin" jest błąd! Już poinformowałem o tym PIG-PIB. Metan pokładów węgla jest udokumentowany również w obszarach LZW i DZW. Potwierdzają to dokumentacje geologiczne złóż tych rejonów zatwierdzone przez ministra właściwego.		regionów górniczych w województwie śląskim	
19.	Prognozy/trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego w województwie śląskim/Optymalny mix energetyczny dla województwa śląskiego do roku 2030/str. 68	W analizie uwzględniono analizy wzrostu kosztów produkcji energii na skutek wzrostu udziału OZE. Bezwzględna zależność.	Analiza powinna uwzględniać koszty procesu.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku mix'u energetycznego celem było opracowanie najbardziej optymalnego rozwiązania uwzględniającego przede wszystkim potencjał regionu w zakresie dostępności źródeł energii. Zadaniem przeprowadzonych prognoz było określenie, czy region na skutek ograniczenia węgla kamiennego w produkcji energii będzie nadal samowystarczalny. Natomiast wskazane na stronie 68 warianty miały na celu wskazanie konfiguracji działań, których wprowadzenie będzie miało najbardziej pozytywny wpływ na jakość powietrza w województwie śląskim.

20.	Analiza SWOT/str. 86	<p>W rubryce „SŁABOŚCI” należy dodać: „Koszty wdrożenia strategii oraz niepewność finansowania przedsięwzięć”.</p> <p>W rubryce „ZAGROŻENIA” należy dodać: „1. Wzrost kosztów produkcji energii elektrycznej. 2. Destabilizacja sieci. 3. Wzrost ryzyka braku dostaw oraz blackoutów”.</p>	Kompetentny charakter analizy SWOT.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	Uwaga uwzględniona częściowo. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej słabości - uwaga o charakterze wdrożeniowym.
21.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań/cel generalny/str. 88	Po: „...w tym w szczególności ograniczenie niskiej emisji” należy dodać: „...kierując się zasadą optymalnego wykorzystania własnego potencjału naturalnego (surowcowego oraz OZE) oraz zrównoważonej i sprawiedliwej transformacji, z uwzględnieniem kosztów wdrażania proponowanych rozwiązań.”	Wskazanie kluczowych uwarunkowań osiągnięcia celu generalnego.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	Uwaga uwzględniona częściowo. Osiągnięcie celu generalnego nastąpi poprzez relację celów operacyjnych (w tym kierunków działań). Wskazane uwarunkowania zostały przeanalizowane na etapie tworzenia dokumentu i mają swoje odzwierciedlenie w poszczególnych jego częściach. Poszerzone zostaną zasady wdrażania dokumentu o wskazany w uwadze zakres.
22.	Polityka Gospodarki Niskoemisyjnej str. 14	Zdanie: „Podejmowane w ostatnich latach działania na rzecz energii, klimatu i ochrony środowiska jako jeden z głównych celów stawiały sobie znaczne ograniczenie produkcji niskiej emisji w gospodarstwach domowych poprzez m.in. zmniejszenie wykorzystania energii cieplnej.”	Zdanie w obecnej formie sugeruje obniżenie wykorzystywania ciepła, czyli obniżenie efektywności energetycznej (skutek negatywny) oraz obniżenie produkcji ciepła (co nie jest prawdą, ponieważ sektor mieszany się rozrasta, zatem produkujemy więcej ciepła na cele ogrzewcze i ciepłej wody użytkowej). Ograniczenie niskiej emisji wynika z działań termomodernizacyjnych, zwłaszcza	Powiat gliwicki	Uwaga uwzględniona.

		należy zmienić, aby dotyczyło zmniejszenia wykorzystywania paliw kopalnych (lub samego węgla) do produkcji ciepła w budynkach mieszkalnych lub zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, poprawę efektywności cieplnej czy termoizolacyjności budynków.	wymiany źródeł ciepła na mniej emisyjne, których efektywność energetyczna jest większa (nie produkują mniej ciepła, tylko wymagają mniejszego nakładu energii pierwotnej i paliwa do produkcji ciepła), oraz wykorzystują bardziej ekologiczne paliwo (lub źródło energii).		
23.	Polityka Gospodarki Niskoemisyjnej str. 16	W zdaniu o roli odgrywanej przez węgiel kamienny w przemyśle energetycznym warto dodać, że wynika to z dotychczasowej łatwej dostępności tego surowca.	Węgiel kamienny na Górnym Śląsku jest coraz trudniej dostępny, a jego wydobycie i cena jest coraz wyższa. Znaczna część tego surowca jest sprowadzana, głównie ze względu na cenę.	Powiat gliwicki	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zapis dot. łatwej dostępności surowca jest już ujęty w dokumencie.
24.	Polityka Gospodarki Niskoemisyjnej str. 25	W województwie śląskim energia słoneczna nie jest najpopularniejszym odnawialnym źródłem energii i uzysk z tego OZE jest wciąż nieznaczny. Liczba instalacji nie powinna stanowić decydującego czynnika.	Liczba instalacji PV nic nie mówi, ani tym bardziej nie oznacza, że te źródło energii jest najpopularniejsze. Znaczenie ma moc zainstalowana instalacji PV i uzysk energii, który jak widać nie jest największy w zestawieniu.	Powiat gliwicki	Uwaga nieuwzględniona. Z zapisu jasno wynika, że brano pod uwagę największą ilość instalacji w regionie, a nie wielkość wyprodukowanej energii.
25.	Polityka Gospodarki Niskoemisyjnej Uwaga ogólna - Cel operacyjny str. 88	W planie gospodarki niskoemisyjnej jest potrzeba, aby uwzględnić konieczność tworzenia lokalnych (dla gmin i powiatów) i zbiorczych baz danych i wykazów źródeł energii elektrycznej i ciepła oraz zapotrzebowania na energię. Celem zrównoważonego rozwoju energetycznego oraz wprowadzanie alternatywnych i odnawialnych źródeł energii wymaga koordynacji i współpracy międzysektorowej, zarówno między przedsiębiorstwami, ale również między jednostkami samorządu terytorialnego, co jest nieosiągalne bez bieżących i dokładnych danych i monitoringu energetycznego.	Zrównoważony rozwój wymaga odpowiedniego planowania energetycznego. Rozwój energetyki rozproszonej i odnawialnej może doprowadzić do przeciążenia sieci elektroenergetycznych oraz marnowania produkowanej szczytowej energii przez przedsiębiorców oraz mieszkańców.	Powiat gliwicki	Uwaga uwzględniona częściowo. W celu operacyjnym 2. dodano kierunek działań: "Utworzenie regionalnej bazy danych zawierającej wykaz źródeł energii elektrycznej i cieplnej". Nie uwzględniono części uwagi dotyczącej zapotrzebowania na energię, wskazane dane powinny być uwzględniane w gminnych Planach zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
26.	Diagnoza, prognozy zmian i kierunki działań	Nie uwzględniono specyfiki regionu górnośląskiego, silnie zurbanizowanego,	Nieuwzględnienie tej specyfiki w tak kluczowym dla regionu dokumencie jak polityka sektorowa w	Departament Gospodarki UMWS	Uwaga nieuwzględniona.

uprzemysłowionego i wyposażonego historycznie w rozbudowaną infrastrukturę energetyczną.

sektorze historycznie dominującym i podlegającym w chwili obecnej, zarówno w skali globalnej jak i kraju, transformacji wydaje się poważnym brakiem. W województwie śląskim bardzo prężnie w obszarze energetyki działają samorządy gminne, czego przejawem jest jeden z najwyższych w kraju udział gmin z uchwalonymi Załoženiami do planu... wg art 19. ustawy prawo energetyczne, PGN i PONE. Na terenie województwa z racji jego przemysłowego rodowodu działa duża liczba przedsiębiorstw energetycznych obsługujących system elektroenergetyczny oraz bardzo liczne i rozbudowane systemy ciepłownicze. Przedstawiona w dokumencie diagnoza stanu nie uwzględnia szczegółowych informacji dot. źródeł jw. a prezentuje jedynie dane ogólne, nie pokazując specyfiki regionu i występujących na jego obszarze procesów i problemów towarzyszących transformacji energetyki. Brak oceny skutecznych rozwiązań energetycznych w podziale na charakterystyczne obszary województwa z wyszczególnieniem widocznych efektów pozytywnych skutków zmian na tle sposobów zarządzania i własności poszczególnych składowych tych systemów i uśrednieniem do całego obszaru jest zbytnim uproszczeniem tej tak ważnej kwestii.

W dokumencie wskazano na przemysłowy charakter województwa i jego silne zurbanizowanie. Większość danych z sektora energetycznego dostępna jest na poziomie województwa. Analiza dokumentów gminnych, ze względu na różny poziom ich szczegółowości i czas powstania, nie stanowi miarodajnego źródła danych. Mając na uwadze, że w Polsce zarządzanie sektorem energetycznym odbywa się na poziomie kraju opracowanie skutecznych rozwiązań energetycznych powinno odbywać się również na wskazanym poziomie. W chwili obecnej brak jest ogólnodostępnych analiz z zakresu oceny skutecznych rozwiązań w sektorze energetycznym. Zarówno historyczne uwarunkowania sektora energetycznego w regionie, jak również potrzeba jego transformacji powinno być przedmiotem

					opracowywanego planu transformacji.
27.	Diagnoza	Brakuje ważnej analizy mocy wytwórczych odnośnie ich żywotności, czyli, które źródła energii do którego roku będą funkcjonowały i kiedy należy myśleć o ich przebudowie/rozbudowie czy modernizacji a nawet likwidacji? Chodzi m.in. o pozwolenia na funkcjonowanie np. pod kątem emisji CO ₂ , ograniczeń środowiskowych, dostępności niektórych paliw czy też żywotności źródeł.	Jest to bardzo ważny aspekt wpływający na bezpieczeństwo energetyczne gmin i regionu.	Departament Gospodarki UMWS	Uwaga uwzględniona częściowo. Diagnozę uzupełniono o zapisy wynikające z projektu PEP 2040 z zakresu żywotności źródeł energii. Dane dotyczące budowy nowych i rozbudowy już istniejących elektrowni i elektrociepłowni są już ujęte w konsultowanym dokumencie.
28.	Diagnoza	Diagnoza stanu istniejącego powinna być dokonana na podstawie pozyskanych z gmin dokumentów planowania energetycznego oraz danych z przedsiębiorstw energetycznych, co pozwoli na dokładniejszą ocenę tego stanu i będzie wiarygodną bazą dla części prognostycznej. Przykładowo prognozy w zakresie zużycia energii cieplnej w konsultowanym dokumencie pokazują przyrosty w perspektywie strategicznej, której nie potwierdzają dostępne dokumenty lokalnego planowania energetycznego.	Szeroka konsultacja potrzeb gmin i przedsiębiorstw dałaby szansę na uzupełnienie i uszczegółowienie kierunków działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych. Szczególnie kwestie szeroko rozumianego bezpieczeństwa energetycznego na poziomie poszczególnych gmin/systemów ciepłowniczych wymagają szerszego i bardziej szczególnego podejścia głównie w związku z wymaganymi działaniami modernizacyjnymi/odtworzeniowymi dostosowującymi do wymogów środowiskowych źródła ciepła pracujące na potrzeby systemów ciepłowniczych. Kwestia bezpieczeństwa energetycznego i przyszłości systemów ciepłowniczych jest szczególnie istotna w kontekście realizacji pierwszego w skali kraju regionalnego programu likwidacji niskiej emisji ze środków POIiŚ Działanie 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego, który obejmował wsparcie działań na rzecz podniesienia efektywności	Departament Gospodarki UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Na etapie opracowywania dokumentu dokonano przeglądu gminnych dokumentów z zakresu planowania energetycznego. Ze względu na różny poziom ich szczegółowości i czas powstania, nie stanowią one miarodajnego źródła danych. Na obecnym etapie prac nad Polityką nie planuje się przeprowadzenia dodatkowych badań/analiz (w tym ankietowych).

			systemów ciepłowniczych i ich wykorzystanie w procesie ograniczenia „niskiej emisji”.		
29.	Prognozy/trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego w województwie śląskim. Bilans energetyczny w dwóch horyzontach czasowych (2030, 2050)	„Przygotowany dokument zakłada ograniczenie udziału węgla kamiennego w produkcji energii elektrycznej i ciepłej (spadek o 28,3% w stosunku do roku 2017) oraz innych paliw charakteryzujących się wysokim wskaźnikiem emisyjności takich jak: olej opałowy (o 33,1%) i gaz koksowniczy (o 12,5%).” Propozycja zmiany: „Przygotowany dokument zakłada ograniczenie udziału węgla kamiennego w produkcji energii elektrycznej i ciepłej (spadek o 28,3% w stosunku do roku 2017) oraz innych paliw charakteryzujących się wysokim wskaźnikiem emisyjności takich jak: olej opałowy (o 33,1%).”	Grupa Kapitałowa JSW S.A. zgodnie z przyjętą strategią 2020-2030 zmierza do zapewnienia bezpieczeństwa oraz samowystarczalności Grupy w zakresie potrzeb energetycznych, poprzez rozwój własnych mocy wytwórczych zasilanych metanem i gazem koksowniczym. Realizowane są obecnie i planowane do 2022 roku inwestycje w technologie niskoemisyjne: 1.Zabudowa silników kogeneracyjnych do produkcji energii elektrycznej i ciepłej, zasilanych metanem z odmetanowania kopalń (kopalnia „Budryk” i „Knurów-Szczygłowice”). 2.Budowa bloku energetycznego wykorzystującego gaz koksowniczy do produkcji energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem użytkowym w procesie kogeneracji w Koksowni Radlin JSW Koks S.A. Realizacja powyższych inwestycji spowoduje wzrost zużycia źródeł energii, takich jak metan i gaz koksowniczy, w odniesieniu do aktualnego poziomu, a jednocześnie przyczyni się ograniczenia emitowanych gazów cieplarnianych -śladu węglowego organizacji Grupy JSW o ok. 1,6 mln Mg CO ₂ e.	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Wskazany zapis został opracowany przez zespół ekspercki w ramach prac nad <i>Bilansem energii dla województwa śląskiego</i> . W chwili opracowywania <i>Bilansu</i> wykonawca nie posiadał informacji na temat inwestycji prowadzonych przez JWS Koks S.A. w ww. zakresie. W Polityce dodany zostanie przypis informujący o nieuwzględnieniu wskazanych inwestycji.
30.	Bilans energetyczny w dwóch horyzontach czasowych (2030, 2050) Prognozowany bilans energii elektrycznej na lata 2030 i 2050 Scenariusz 2 –AKTUALNY, str. 81	„Zgodnie z przyjętym modelem prognostycznym zarówno w roku 2030, jak i 2050 nastąpi wzrost zużycia poszczególnych źródeł energii (wyjątek stanowi metan i gaz koksowniczy, które utrzymają się na aktualnym poziomie).” Propozycja zmiany: wyjątek stanowi metan i gaz koksowniczy, które po zakończeniu realizowanych w woj. śląskim inwestycji utrzymają się na stałym poziomie.		Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Patrz uwaga nr 29.
31.	Str. 53 PGN Jakość powietrza	Jakość powietrza atmosferycznego w województwie śląskim monitorowana jest przez sieć stanowisk pomiarowych w ramach działalności GIOŚ.		Wydział Ekologii Urząd Miasta Rybnika	Uwaga uwzględniona.

32.	Str. 55 wykres 19	Niewłaściwy opis do wykresu, prawidłowym powinno być: częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu stężeń 24 godzinnych pyłu zawieszonego PM 10 w latach 2015-2017.	Dokumentem źródłowym jest 16 roczna ocena jakości powietrza w woj. Śl. Opracowana przez WIOŚ za 2017 r.	Wydział Ekologii Urząd Miasta Rybnika	Uwaga uwzględniona.
33.	Str. 54 wykres 18	Należy uzupełnić opis do wykresu, prawidłowym powinno być: Udział źródeł w emisji zanieczyszczeń do powietrza w województwie śląskim w 2017 r.		Wydział Ekologii Urząd Miasta Rybnika	Uwaga uwzględniona.
34.	Str. 56 dotyczy informacji o pyłe zawieszonym PM 2,5	Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej w 2017 r. wyniosło 28 µg/m3.	Na podstawie 16 oceny jakości powietrza w woj. Śl. Opracowanej przez WIOŚ za 2017 r.	Wydział Ekologii Urząd Miasta Rybnika	Uwaga uwzględniona.
35.	Str. 57 wykres 20	Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej w 2017 r. wyniosło 28 µg/m3.	Na podstawie 16 oceny jakości powietrza w woj. Śl. Opracowanej przez WIOŚ za 2017 r.	Wydział Ekologii Urząd Miasta Rybnika	Uwaga uwzględniona.
36.	“Polityka” str. 17 Mapa 3. Rozmieszczenie złóż węgla kamiennego w 2017 r.	Mapa <i>Rozmieszczenie złóż węgla kamiennego w 2017 r.</i> przedstawia nieaktualne dane. Od 2017 r. uległa zmianie m.in.: -liczba kopalń należąc do poszczególnych Spółek, -liczba zlikwidowanych kopalń lub kopalń w likwidacji, -miejsca w których złoża są eksploatowane.	Konieczność uaktualnienia danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Patrz uwaga nr 16.
37.	“Polityka” str.23 Rozdział Produkcja energii elektrycznej Akapit “W województwie śląskim na najbliższe lata zaplanowane są następujące budowy nowych i rozbudowy już istniejących elektrowni i	Usunąć z listy zapis: “- elektrownia na terenie byłej kopalni Czeczot – inwestor Kompania Węglowa/PGG:”	W marcu 2016 roku Kompania Węglowa zaprzestała realizacji projektu budowy Elektrowni Czeczot. W 2016 roku w ramach restrukturyzacji branży górniczej kopalnie Kompanii Węglowej weszły w skład Polskiej Grupy Górniczej, która nie podjęła realizacji tego projektu.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona.

	elektrociepłowni:” (prezentujący listę elektrowni i elektrociepłowni)				
38.	“Polityka” str. 88 Cel operacyjny 1 Wysoki standard energetyki zabudowy mieszaniowej i budynków użyteczności publicznej regionu	Cel operacyjny 1. <i>Wysoki standard energetyczny zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej regionu</i> został ukierunkowany na budynki mieszkalne i użyteczności publicznej. Pominięto budynki będące w rękach prywatnych właścicieli oraz budynki przeznaczone pod działalność gospodarczą, przemysłową.	Propozycja korekty celu operacyjnego wynika z konieczności rozszerzenia katalogu działań o budynki przemysłowe/gospodarcze. Ostatni okres programowania, ale także ten, który dobiega końca, kładły głęboki nacisk na głęboką termomodernizację wskazanych przez Państwa budynków, w tym temacie już sporo zostało zrobione, natomiast budynki przemysłowe zostały pominięte. Szeroko rozumiany proces transformacji energetycznej województwa śląskiego nie będzie mógł odbywać się bez udziału przedsiębiorstw. Warto, mając na względzie procesy transformacyjne sformułować takie cele i kierunki działań, które w późniejszych latach nie będą wykluczały z pozyskiwania wsparcia – dofinansowania pozostałych interesariuszy tego procesu. Przedsiębiorcy wpisywani są jako kluczowi partnerzy realizacji kierunków, natomiast sformułowane cele i kierunki działań nie uwzględniają działań konkretnie im dedykowanym.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona.
39.	“Polityka str. 88” Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań	Cel Proponuje się zwiększenie akcji promocyjno-informacyjnych. Edukacja mieszkańców leży u podstaw zmian. Dzięki programowi, zwiększeniu powinny nastąpić: dostępność technologii, informacji i spotkań bezpośrednich z moderatorami technologii. Koniecznym jest uwzględnienie szerokiego postępu technologicznego, który dzieje się w sektorze pomp ciepła i fotowoltaiki, czyli instalacji będących głównym zainteresowaniem mieszkańca świadomego zmian rynku energii.	Uzupełnienie informacji w zakresie działań promocyjno-informacyjnych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Kierunek działań w celu operacyjnym 1. z zakresu zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu zostanie poszerzony o zapis uwzględniający technologiczne zmiany na rynku energii. Zapisy Polityki nie rodzą skutków prawnych, które

		Sama organizacja akcji edukacyjnych nie przynosi efektów energetycznych, miernikiem ich skuteczności może być ich skala i zakres. Należy monitorować liczbę spotkań, szkoleń akcji oraz liczbę uczestników w nich uczestniczących. Obowiązek ten można powierzyć gminom i monitorować efekty tych działań.			mogłyby zobligować gminy do prowadzenia monitoringu akcji edukacyjnych we wskazanym zakresie.
40.	“Polityka” str. 94 Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi.	Kluczowe typy projektów 2.Nadanie nowych funkcji infrastrukturze i terenom pogórnicych. Dodanie następującego zapisu: “Jednym z istotnych elementów projektu powinna być likwidacja barier i przeszkód administracyjnych. Dotyczy to w szczególności możliwości uproszczenia wprowadzania zmian i udogodnień w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz procedurach zgłoszeniowych i procedurach dotyczących realizacji przedsięwzięć na wskazanych terenach. Do kluczowych działań należy zatem zaliczyć skuteczne opracowywania i wdrażanie mechanizmów prawnych i ekonomicznych, zapewniających efektywną i terminową realizację założonych celów ekologicznych oraz zrównoważony rozwój.” Ponadto proponuje się rozszerzyć zapisy w następujący sposób: Tereny otwarte, np. Hałdy, zrekultywowane zbiorniki osadowe, tereny szkód górniczych, które do dnia dzisiejszego wykorzystywane były jedynie jako składowiska, mogą przejść transformację, w wyniku której nadane im zostaną nowe funkcje, m.in. z przeznaczeniem na produkcję bezemisyjnej energii. Na terenach (w większości	Uzupełnienie informacji w zakresie kluczowych typów projektów. Realizując projekty fotowoltaiczne Spółka spotkała się z licznymi wyzwaniami zwłaszcza dotyczącymi barier i przeszkód administracyjnych, co znacząco wpływa na skuteczność, efektywność i horyzont czasowy ich realizacji.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis dotyczący konieczności zmian prawnych ułatwiających nadawanie nowych funkcji terenom pogórnicych zostanie dodany do rozdziału dot. systemu wdrażania Polityki – Instrumenty wdrażania.

poprzemysłowych) oraz w budynkach stanowiących własność poszczególnych kopalń można wykorzystać potencjał energii ze słońca, ale także potencjał energii z wiatru. Przeszkoda w wykorzystaniu potencjału energetycznego tych terenów są jednak zapisy ustawy o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym, m.in. art. 10 ust. 2a: Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.

Obowiązujące przepisy stanowią na dzień dzisiejszy blokadę rozwoju energetyki odnawialnej na takich obszarach jak Śląsk, gdzie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp) jest wysokie. W świetle obecności terenów przekształconych antropogenicznie, to właśnie obszary istniejące, nieatrakcyjne dla budownictwa czy inwestycji powinny zostać wykorzystane w kierunku np. OZE. Tereny zasypanych zbiorników, niwelacji terenów wykonanych w wyniku osiadania terenu skałą płoną podążając za zasadami równowagi, powinny zostać przywrócone społeczeństwu w postaci przeznaczenia pod np. OZE.

Dzięki odczytywaniu potrzeb społeczeństwa i uwidacznianiu kierunków rozwoju, planowanie przestrzenne będzie odpowiedzią na postępujące zmiany.

		<p>W celu zrealizowania planowanej Polityki gospodarki niskoemisyjnej, konieczna będzie zmiana przepisów w tym zakresie oraz zastosowanie narzędzi ułatwiających dokonywania zmian w MPZP oraz studium uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jest to o tyle istotne, gdyż jeżeli dla danego terenów obowiązuje plan miejscowy to musi on być zgodny ze studium, sama zmiana planu lub jego uchwalenie jest czasami niewystarczające aby inwestycja była realizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami. Projekt dotyczący nadania nowych funkcji infrastrukturze i terenom pogórnym, należy również rozszerzyć o nadanie nowych funkcji gospodarczych tym terenom związanych np. ze zmianą profilu działalności, która oczywiście nie musi ograniczać się wyłącznie do potencjału energetycznego, ale także do dywersyfikacji produkcji zapewniającej nowe miejsca pracy, konieczne z uwagi na planowany proces transformacji regionów górniczych.</p>			
41.	<p>“Polityka” str. 99 Instrumenty wdrażania</p>	<p>Proponuje się rozszerzyć katalog instrumentów wdrażania poprzez dodanie następujących zapisów: Instrumenty na poziomie regionalnym: “... -wsparcie dla procesów transformacji regionów górniczych” Instrumenty na poziomie krajowym: “... - wsparcie dla procesów transformacji regionów górniczych”.</p>	<p>Uzupełnienie inicjatyw o wsparcie dla procesów transformacji regionów górniczych.</p>	<p>Polska Grupa Górnicza S.A.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

42.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p>	<p>Konieczne jest zwrócenie uwagi na niżej wymienione kwestie mogące mieć wpływ zarówno na powodzenie w realizacji przedmiotowego dokumentu, jak i znaczące konsekwencje społeczno-gospodarcze wdrażania zaproponowanego scenariusza.</p> <p>1. Ważną kwestią jest wskazanie rezultatów dotąd wdrażanych rozwiązań antysmogowych, a także przedstawienie dobrych praktyk i doświadczeń z innych regionów. W przedstawionych <i>wariantach wprowadzenia ograniczenia niskiej emisji w zakresie eksploatacji instalacji spalania paliw stałych</i> zasadniczo tylko wariant 1 wydaje się być rozwiązaniem, możliwym do zaakceptowania i uwzględniającym interesy społeczne i gospodarcze regionu. Węgiel, stanowiący dla Śląska naturalne źródło energii, wciąż jest jednym z najpopularniejszych paliw grzewczych. Jest to źródło tanie, efektywne i bezpieczne, a w przypadku prawidłowego spalania, może być również niskoemisyjnym. Proponujemy większe zaakcentowanie konieczności realizacji działań edukacyjnych, które w konsekwencji pozwolą na najefektywniejsze wykorzystanie tego paliwa.</p> <p>2. Jednym z najważniejszych zadań i działań władz regionalnych jest wsparcie udzielane regionalnym przedsiębiorcom, a w szczególności tym, którzy tworzą cały łańcuch wartości w tym kilkaset tysięcy miejsc pracy w ramach swojego przedsiębiorstwa i sektorów powiązanych. W naszej ocenie, szczególnie na poziomie samorządu lokalnego w województwie śląskim, niezbędne jest merytoryczne podejście do</p>		Polska Grupa Górnicza S.A.	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>1. Rezultaty wdrażanych rozwiązań antysmogowych w regionie są monitorowane w ramach realizacji zapisów Programu Ochrony Powietrza (Departament Ochrony Środowiska UMWS). Wskazany dokument zawiera także wykaz dobrych praktyk. Celem wskazania 5 wariantów ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji spalania było pokazanie rozwiązań dających najlepsze efekty ekologiczne. Autorzy analiz nie mieli za zadanie uwzględniania konsekwencji społecznych i ekonomicznych. Konieczność realizacji działań edukacyjnych – patrz uwaga 39.</p> <p>2. Zarówno kwestie związane z sektorem energetycznym jak i wydobywczym są zarządzane na poziomie krajowym. Celem województwa śląskiego jest aktywne włączenie się w politykę państwa w ww. zakresie a nie prowadzenie samodzielnych działań.</p>
-----	---	---	--	----------------------------	--

		<p>kwestii wydobycia i energetyki węglowej oraz rzetelna ocena i obiektywne stanowisko wobec działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty górnicze i energetyczne. Śląska polityka energetyczne niedoceniająca możliwości wykorzystania "lokalnego" paliwa w nowoczesny, adekwatny do XXI w nieodwołujący się do lokalnego potencjału naukowego silnie powiązanego z problematyką węglową wydaje się być niedoskonałą. Jednocześnie, w przypadku zakładania ograniczania wykorzystania, a w konsekwencji i wydobycia węgla kamiennego, konieczne wydaje się uwzględnienie konsekwencji społeczno-gospodarczych takich działań. Widoczny jest duży potencjał do oceny wpływów dokumentu na rynek pracy, poziom dochodów mieszkańców Śląska, a także działalność firm okołogórniczych, przedsiębiorstw usługowych, jak i uniwersytetów, jednostek badawczych i naukowych.</p>			<p>Zagadnienie związane z rozwojem czystych energii (w tym czystych energii węglowych) oraz innowacyjnymi technologiami w ramach inteligentnej specjalizacji regionalnej w obszarze energetyki zawarte są w Polityce w ramach celu operacyjnego 2. Zagadnienie związane z ograniczeniem wydobycia węgla kamiennego oraz konsekwencjami podejmowanych działań będą przedmiotem dokumentu z zakresu sprawiedliwej transformacji.</p>
43.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p>	<p>Jedna z możliwości przeciwdziałania zanieczyszczeniom, powinno być ograniczenie emisji z zużycia energii generowanej przez oświetlenie uliczne. W dokumencie odwołujecie się Państwo do wymiany oświetlenia na energooszczędne (w częściach wspólnych budynków). Temat liniowego oświetlenia został całkowicie pominięty. Liniowo wskazano wyłącznie na transport.</p>	<p>Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.</p>	<p>Polska Grupa Górnicza S.A.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. W ramach celu operacyjnego 2. dodany zostanie kierunek działań związany z ograniczeniem zużycia energii elektrycznej.</p>
44.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka</i></p>	<p>Czy w celu rzetelnej oceny stanu w jakim obecnie znajduje się województwo śląskie dokonano m.in. ankietyzacji budynków</p>	<p>Uszczegółowienie i urealnienie danych.</p>	<p>Polska Grupa Górnicza S.A.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Polityka w części diagnostycznej zawiera</p>

	<p><i>gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p> <p>Dane do opracowanych dokumentów</p>	<p>położnych na jego terenie, sprawdzono liczbę pojazdów poruszających się po województwie, natężenie ruchu oraz zbadano ilość i jakość oświetlenia ulicznego? Dane takie z powodzeniem można byłoby uzyskać od poszczególnych gmin, miast oraz powiatów.</p>			<p>analizę zarówno liczby pojazdów poruszających się po drogach regionu, jak również natężenia ruchu drogowego.</p> <p>W celu pozyskania informacji dotyczących energii wykorzystywanej do oświetlenia ulicznego oraz zasobów mieszkaniowych/usługowych itd. przeanalizowano gminne dokumenty z zakresu planowania energetycznego, jednak ze względu na różny poziom ich szczegółowości i czas powstania, nie stanowią one miarodajnego źródła danych.</p> <p>Na obecnym etapie prac nad Polityką nie planuje się przeprowadzenia dodatkowych badań/analiz (w tym ankiet).</p>
45.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p>	<p>W dokumencie brakuje informacji w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami w zakresie emisji nie związanej z zużyciem energii (CH₄ i CO₂ ze składowisk) i racjonalnej gospodarki odpadami. Składowiska odpadów komunalnych, z których wydziela się biogaz są bardzo dużym zagrożeniem dla środowiska naturalnego oraz okolicznych mieszkańców. Należy jako jedno z działań wskazać utylizację ww. Gazów cieplarnianych, wdrażanie obiegów</p>	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Część diagnostyczną Polityki poszerzono o analizę dot. gospodarki odpadami.</p> <p>Zagadnienie związane z biogazem zostało zawarte w części Polityki dot. Bilansu energii, natomiast wspieranie działań związanych z rozwojem</p>

	Dane dotyczące składowisk odpadów	zamkniętych, wykorzystywanie biogazu na rzecz pozyskania energii.			gospodarki o obiegu zamkniętym ujęto w celu operacyjnym 2.
46.	Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i> Dane dotyczące stanu linii energetycznej NN i SN	Warto zwrócić uwagę na problem niezadawalającego stanu linii energetycznych NN i SN i przerw w dostawie energii elektrycznej, a także problemy związane z rosnącym wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych. W przypadku tempa rozwoju i zastosowania nowoczesnych technologii związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, może nastąpić problem z przekazaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej. W konsekwencji występujących problemów, należy zaplanować odpowiednie działania naprawcze.	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona.
47.	Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i> Dane dotyczące zalesienia, planowanych nasadzeń	Ważnym zadaniem jest również utrzymanie stanu zalesienia przynajmniej na obecnym poziomie, ale zdecydowanie najlepszym kierunkiem byłby jego wzrost z uwagi na wiązanie CO ₂ z powietrza, wody i gleby oraz poprawę warunków życia mieszkańców województwa śląskiego na terenach odczuwalnie zdegradowanych przez przemysł i znacznie zurbanizowanych.	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga uwzględniona.
48.	Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla</i>	Sektorem, w którym ciągle wzrasta zapotrzebowanie na energię końcowa jest sektor transportowy. W ostatnich latach nastąpił przyrost pojazdów w naszym województwie, co przekłada się na wzrost	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zakres dotyczy regionalnego dokumentu branżowego z zakresu transportu. Uwaga

	<p><i>województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p> <p>Dane dotyczące sektora transportu.</p>	<p>emisji i paliw spalanych przez silniki spalinowe, a także na wzrost zanieczyszczenia dróg, spadek prędkości, wydłużenie czasu podróży, obniżenie systemu niezawodności transportowej oraz negatywny wpływ generalnie na środowisko.</p> <p>Należy zatem szczególny nacisk położyć na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opracowanie Planu mobilności miejskiej, -rozwój polityki transportowej, -integrację wszystkich podsystemów wpływających na poprawę sytuacji sektora transportu, tj. Komunikacji miejskiej, przewozów międzygminnych autobusowych oraz przewozów kolejowych, -zamykanie miast dla ruchu samochodów osobowych, -inwestycji w drogi, ścieżki rowerowe, miejsca przesiadkowe, zakup taboru. <p>Należy opracować długoterminową strategię i konsekwentnie ją realizować, a także uświadamiać mieszkańców o nadchodzących zmianach.</p>			<p>zostanie przekazana zespołowi opracowującemu ww. dokument.</p>
49.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p> <p>Dane dotyczące transformacji</p>	<p>Transformacja regionów górniczych województwa śląskiego jest ściśle związana z problemem gospodarki niskoemisyjnej. Proponujemy dodanie działania ukierunkowanego na proces transformacji regionów górniczych i inwestycje w tym zakresie, zabezpieczanie miejsc pracy oraz wykształcanie kadry, w tym kadry koordynującej, uczestniczącej w pracach związanych z ograniczeniem emisji CO₂ na terenie województwa śląskiego. Rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości będą gwarantowały powodzenie zaplanowanych działań.</p>	<p>Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.</p>	<p>Polska Grupa Górnicza S.A.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Do dokumentu – Instrumenty wdrażania - dodane zostaną instrumenty wdrażania na poziomie regionalnym oraz krajowym z zakresu wsparcia dla procesów transformacji regionów górniczych.</p> <p>Pozostałe zagadnienia, w tym również kwestie dotyczące zabezpieczenia miejsc pracy, zostaną ujęte</p>

					w opracowywanym dokumencie dotyczącym transformacji.
50.	Cele operacyjne	Wyznaczenie konkretnych celów neutralności klimatycznej i sprawiedliwej transformacji.	Jest to istotne nie tylko dlatego, że-co jest oczywiste-strategia gospodarki niskoemisyjnej powinna prowadzić do jakichś konkretnych redukcji emisji gazów cieplarnianych. Również dlatego, że taki słaby i niekonkretny dokument utrudni sprawiedliwą transformację. Wynika to z dwóch powodów: Po pierwsze: pieniądze. Strategia, która jedynie kreśli ogólne kierunki, nie będzie dobrą podstawą do planowania działań i ubiegania się ośrodki finansowe, np. unijne, na jej realizację (nie ma konkretnego celu-> nie da się określić kosztu-> nie ma dobrego argumentu w negocjacjach finansowych). Unijne środki na łagodzenie społecznych skutków transformacji będą dostępne pod warunkiem opracowania przez każdy region planu sprawiedliwej transformacji, który powinien być spójny z celem neutralności klimatycznej. Taki plan nie może być sprzeczny z innymi dokumentami strategicznymi przyjętymi przez region, a zaproponowana przez Śląsk strategia energetyczna w obecnym kształcie w neutralność nijak się wpisuje. Jeśli zostanie przyjęta, to albo uniemożliwi przygotowanie planu sprawiedliwej transformacji spełniającego wymogi, albo będzie musiała zostać odłożona na półkę i nigdy nie zostanie zrealizowana. Po drugie: miejsca pracy. Jeśli nie wiadomo, co konkretnie ma zostać osiągnięte w horyzoncie czasowym strategii, to nie wiadomo, jak planować działania. Tymczasem wiadomo, że sytuacja ekonomiczna kopalń jest bardzo niepewna, z dużym prawdopodobieństwem czekają nas zamknięcia zakładów i zwolnienia. W tej sytuacji rozwój gospodarki niskoemisyjnej powinien stanowić "poduszkę bezpieczeństwa", czyli generować nowe	Śląski Ruch Klimatyczny	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgłoszone uwagi dotyczą zapisów dokumentów na poziomie krajowym. Celem województwa śląskiego jest aktywne włączenie się w politykę państwa w ww. zakresie a nie prowadzenie samodzielnych działań. Cele operacyjne i kierunki działań zawarte w Polityce przyczyniać będą się w sposób bezpośredni do spadku zanieczyszczeń powietrza w regionie. Dokument zostanie uzupełniony o finansowanie w ramach FST.</p> <p>Zagadnienia dotyczące transformacji gospodarczej regionu zostaną ujęte w opracowywanym dokumencie dotyczącym transformacji. Wskazany dokument będzie podstawą do uruchomienia środków finansowych w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.</p>

			miejsca pracy tam, gdzie za chwilę mogą zniknąć dotychczasowe. Żeby wypełnić tę funkcję, musi być zaplanowany dużo bardziej konkretnie, z uwzględnieniem potrzeb wynikających z zanikania miejsc pracy w sektorach wysokoemisyjnych, tj. Przewidywać konkretne działania/inwestycje w tym czasie i w tych miastach, w których można spodziewać się zwolnień.		
51.	Uwarunkowania planistyczne Polityki	Osadzenie planu w kontekście aktualnych polityk UE (Europejski Zielony Ład i Prawo klimatyczne).	Niby twórcy mogą się bronić tym, że bazowali na obecnych dokumentach strategicznych Polski, ale to ryzykowne bo to Śląsk będzie dotknięty polityką klimatyczną UE. Więc nie można zakładać braku lub minimalnej redukcji wytwarzania energii i ciepła z paliw kopalnych, jeśli w tej chwili dyskutowane w Brukseli jest zwiększenie celu redukcji GHG z 40% na 50-55% w 2030 (co w wytwarzaniu i przesyłaniu energii przekłada się na niebotyczne wskaźniki rzędu 60-70% redukcji). Śląsk jest sercem energetycznym kraju więc nie może zakładać sobie że łatwo pozyska energię spoza województwa, albo że będzie redukował emisje w mniejszym zakresie niż reszta kraju (raczej większym skoro to tam są elektrownie i ciepłownie). Tutaj trzeba mieć rozwiązania drastycznie zwiększające lokalną produkcję w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach, rozwijać odzysk ciepła z inst. produkcji przemysłowej.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Z założenia dokumenty strategiczne poziomu regionalnego muszą być zgodne z zapisami dokumentów tego typu na poziomie krajowym i europejskim. Tym samym Polityka musi wpisywać się w projekt PEP 2040, w ramach którego zakłada się, że produkcja energii elektrycznej z węgla kamiennego do roku 2030 będzie na poziomie 56-60%. Mając na uwadze obecny wysoki udział produkcji energii z węgla w województwie śląskim w dokumencie założono znaczną jego redukcję - na poziomie ok. 62%. Należy jednak uzupełnić, że wskazane wartości nie są wartościami docelowymi. W regionie systematycznie będzie spadać wykorzystanie węgla kamiennego, natomiast

					tempo zmian będzie zależne od rozstrzygnięć na poziomie kraju.
52.	Wstęp	Prawidłowe zdefiniowanie gospodarki niskoemisyjnej.	Zarówno kontekst wstępu, całego dokumentu (z pierwszorzędnym celem redukcji emisji gazów cieplarnianych a nie „niskiej emisji”) jak i nasze zobowiązania na poziomie UE (na 2020 i 2030r.) wskazują raczej na emisję gazów cieplarnianych, a nie walkę ze zjawiskiem niskiej emisji. W efekcie dokument nie odpowiada na pytanie jak zostaną obniżone emisje gazów cieplarnianych i jakie kroki podejmą władzę w kierunku rozbudowy niskoemisyjnej gospodarki.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga uwzględniona częściowo. Głównym celem Polityki jest ograniczenie niskiej emisji w regionie. Diagnoza zanieczyszczeń powietrza pochodząca z innych źródeł miała na celu pełne zobrazowanie jakości powietrza w województwie śląskim. Dodatkowo przeformułowano definicję niskiej emisji we wstępie.
53.	Polityka gospodarki niskoemisyjnej	Przedstawienie harmonogramu odejścia od węgla w regionalnej polityce energetycznej, w tym harmonogramu wyłączeń kopalni i elektrowni.	Strategia niskoemisyjna (zwłaszcza w sytuacji kryzysu klimatycznego i wobec polityki unijnej w tym zakresie) powinna uwzględniać nie tylko odchodzenie od węgla, ale również zakaz uruchamiania nowych złóż węgla kamiennego przez kopalnie na Śląsku ze względu na emitowane przez kopalnie metanu, koszty środowiskowe, społeczne i nierentowność tego typu przedsięwzięć w obecnych czasach.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Zarówno kwestie związane z sektorem energetycznym jak i wydobywczym są zarządzane na poziomie krajowym. Celem województwa śląskiego jest aktywne włączenie się w politykę państwa w ww. zakresie a nie prowadzenie samodzielnych działań.
54.	Diagnoza	Aktualizacja danych w części diagnostycznej.	Dokument bazuje na nieaktualnych danych w części diagnostycznej. Równocześnie potrzebujemy diagnozy w zakresie ochrony wód, ochrony różnorodności biologicznej, zagrożeń dla zdrowia ludzi oraz odniesienia do wprowadzenia rozwiązań oszczędności i efektywności energetycznej, w tym gospodarki obiegu zamkniętego.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga uwzględniona częściowo. Dane ujęte w diagnozie były najbardziej aktualnymi na dzień opracowania dokumentu. Ze względu na zbyt dużą

					<p>obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany). Jednocześnie część diagnostyczną uzupełniono o kwestie dotyczące ochrony wód, ochrony różnorodności biologicznej, wpływu smogu na zdrowie ludności. Ponadto kwestie dotyczące oszczędności i efektywności energetycznej, a także gospodarki o obiegu zamkniętym są zawarte w celach operacyjnych i kierunkach działań.</p>
55.	Cele operacyjne	Prawidłowe określenie priorytetów w energetyce.	Bezpieczeństwo energetyczne i samowystarczalność energetyczna postawione są jako priorytety, a nie obniżenie emisji i wzrost gospodarczy oparty o rozwój niskoemisyjnych gałęzi gospodarki (np. liczba zakładów i instalacji energetycznych przekształconych na niskoemisyjne).	Śląski Ruch Klimatyczny	<p>Uwaga nieuwzględniona. Cel generalny dokumentu zakłada jednocześnie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego jak i ograniczenie niskiej emisji. Samowystarczalność energetyczna nie jest wskazana w dokumencie jako priorytetowa.</p>

56.	Cel operacyjny 3.	Opracowanie na nowo kierunków działań w transporcie.	Opracowanie na nowo kierunków działań w transporcie, szerszej niż wsparcie dla pojazdów ekologicznych (uwaga pojazdy gazowe rozumiane jako ekologiczne w istocie takimi nie są i to zarówno z punktu widzenia jakości powietrza-np. Ścieranie klocków jak i klimatycznym). Tu samorząd może zrobić dużo i poprzez inwestycje w transport publiczny, i poprzez zamykanie ciągów komunikacyjnych i restrykcje we wjazdach do centrów miast. To jest strasznie bogaty obszar, którego bez znajomości lokalnych uwarunkowań nie da się opisać.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga uwzględniona częściowo. W części diagnostycznej Polityki zrezygnowano z opisu kategorii pojazdów ekologicznych. Pozostały zakres uwagi dotyczy regionalnego dokumentu branżowego z zakresu transportu. Uwaga zostanie przekazana zespołowi opracowującemu ww. dokument.
57.	Uwaga ogólna	Potrzeba pakietu gospodarczego "Niskoemisyjna energetyka".	W sytuacji pandemii koronawirusa, potrzebujemy pakietu gospodarczego "Niskoemisyjna energetyka", który będzie wyznaczał cele dla energetyki zgodne z unijną agendą klimatyczną i wskazywał kluczowe projekty do zrealizowania. Potrzebujemy dywersyfikacji dostaw energii i nowych inwestycji, a COVID-19 tych wyzwań nie ograniczy, bo dla wychodzenia z kryzysu tym bardziej potrzebna jest tania i czysta energia. Trzeba za wszelką cenę uniknąć sytuacji, w której wychodząc z kryzysu koronawirusa wpadnie w kryzys energetyczny i klimatyczny.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Zarówno na poziomie kraju, jak również regionu, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, wdrożone zostały pakiety pomocowe dla przedsiębiorców (w tym również z sektora energetycznego).
58.	Uwaga ogólna	Potrzeba utworzenia planu likwidacji niskiej emisji.	Wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia ewidencji wszystkich źródeł ciepła w domach mieszkalnych przez gminy oraz plan ich wymiany na niskoemisyjne źródła ciepła, wprowadzić zakaz instalowania kotłów węglowych w nowo wybudowanych domach mieszkalnych, nakładanie kar za spalanie śmieci lub zabronionego paliwa w małych miejscowościach wobec braku straży miejskiej to fikcja. Urzędnicy z wydziałów środowiska twierdzą, że mają związane ręce, bo nie są w stanie udowodnić w razie kontroli, że w piecu palono	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga uwzględniona częściowo. W województwie śląskim obowiązuje przyjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego tzw. Uchwała antysmogowa, która pozwala na instalowanie kotłów węglowych 5 klasy lub ecodesign. Dokument strategiczny na poziomie

			paliwem zabronionym. Być może rozwiązaniem byłaby aglomeracyjna sieć dronów, wyposażonych w odpowiedni sprzęt do analizy chemicznej dymu nad konkretną posesją.		regionalnym z prawnego punktu widzenia nie ma możliwości nakładania na gminy jakichkolwiek nakazów i obowiązków. Jednocześnie do instrumentów wdrażania dodany zostanie zapis dotyczący zwiększenia możliwości kontrolnych w zakresie przestrzegania obowiązującej uchwały antysmogowej.
59.	Kierunki działań/typy projektów	Doradcy ekologiczni w gminach.	Rozszerzenie działań o przeszkolenie i zatrudnienie osób pomagających w gminach/powiatach w koordynacji działań w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i budownictwa energooszczędnego.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga uwzględniona. W opisie celu operacyjnego 1. dodano zapis dotyczący doradców ekologicznych w gminach. Dodatkowo kierunek działań dotyczący zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu zostanie poszerzony o zapis uwzględniający technologiczne zmiany na rynku energii.
60.		Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla województwa i gmin.	Analizy potencjalnych obszarów budowy farm fotowoltaicznych, farm wiatrowych i biogazowni, wpisywanie w plany miejscowe obowiązku korzystania z OZE w nowym budownictwie (nie tylko mieszkaniowym i publicznym, ale też pozostałym), chyba, że nie ma takiej możliwości, wtedy rozwiązania systemowe, zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych, ochrony drzew, wprowadzenia strategii zarządzania zielenią i	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Zakres zgłoszonej uwagi odnosi się do Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Uwaga zostanie przekazana do komórki UMWS zajmującej się ww. dokumentem.

			zwiększenia bioróżnorodności, w tym na terenach pogórnicych, wykorzystanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury i ochrona wód.		
61.	Prognozy i trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego	Uwagi techniczne.	<p>-Scenariusze miksu energetycznego nie odnoszą się wprost do klimatycznych zobowiązań (np. Porozumienie Paryskie - B2DS)</p> <p>-Różnica między miksem energetycznym energii finalnej i pierwotnej - brak rozróżnienia</p> <p>- "Bilans energii dla Województwa Śląskiego, Pomorska Grupa Konsultingowa S.A., Bydgoszcz 2018" - bez znajomości tego dokumentu nie da się merytorycznie odnieść się do "Strategii do 2030"</p> <p>-Miks energetyczny- brakuje odniesienia do wartości z PEP 2040 i KPEiK- śląska strategia już nieaktualna w momencie publikacji.</p>	Śląski Ruch Klimatyczny	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Bilans energii dla województwa śląskiego jest dokumentem analitycznym, opracowanym na potrzeby Polityki, a jego najważniejsze elementy zostały zawarte w konsultowanym dokumencie. Należy zauważyć, że od czasu opracowania ww. analizy zaszyły zmiany w dokumentach na poziomie krajowym. Niemniej jednak scenariusze wynikające z Bilansu odnoszą się do zobowiązań klimatycznych i pozostają nadal aktualne, ponieważ ich głównym założeniem było wykorzystanie potencjału energetycznego regionu (OZE).</p> <p>We wskazanym miksie energetycznym nie dokonano podziału na energię pierwotną i finalną.</p>

62.	WSTĘP str. 3 Schemat 1 „Kluczowe obszary kształtujące gospodarkę niskoemisyjną w regionie”	Dodać SPOŁECZEŃSTWO.	Spółeczeństwo (jego świadomość energetyczna i ekologiczna) stanowi istotny komponent w procesie kształtowania i wdrażania gospodarki niskoemisyjnej.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga uwzględniona.
63.	Str. 7 „Uwarunkowania planistyczne polityki gospodarki niskoemisyjnej”	Dodać „Program dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce (perspektywa 2030 r.).	Biorąc pod uwagę charakter województwa śląskiego analiza wskazanego dokumentu strategicznego i odniesienie się do niego w projekcie Polityki ... jest niezbędne.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany dokument jest wyszczególniony w Uwarunkowaniach planistycznych Polityki gospodarki niskoemisyjnej.
64.	Str. 8 po rozdziale „Uwarunkowania planistyczne polityki gospodarki niskoemisyjnej”	Dodać rozdział „Uwarunkowania prawne polityki gospodarki niskoemisyjnej”.	Podtytuł dokumentu strategicznego brzmi „Regionalna polityka energetyczna do roku 2030”, w związku z czym dokument powinien być osadzony w funkcjonującym prawie dotyczącym tego obszaru. Proponuję się uwzględnienie między innymi następujących aktów prawnych: · ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne · ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska · ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii · ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze akty prawne zostały uwzględnione i przeanalizowane przy opracowywaniu Polityki, jednak stwierdzono brak konieczności szerszego ich opisu w dokumencie.
65.	Str. 39, 40 „Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii” „Dystrybucja i przesył energii elektrycznej, ciepła i gazu” – str. 39, 40,	Uzupełnić zapisy dokumentu o bieżącą ocenę bezpieczeństwa energetycznego zaopatrzenia w energię elektryczną i gaz ziemny dla całego województwa oraz w podziale na regiony: centralny, północny, zachodni i południowy.	Nie można określić celu generalnego jako „Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa śląskiego ...”, bez przeprowadzenia odpowiedniej analizy tego problemu oraz dokonania oceny bieżącego bezpieczeństwa energetycznego województwa i każdego z tworzących je regionów.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Na bezpieczeństwo energetyczne regionu wpływają poszczególne elementy z zakresu produkcji, dystrybucji i wykorzystania energii, które opisane są w dokumencie. Ze względu na dostępność danych z sektora energetycznego na poziomie województwa przeprowadzenie analiz na

					poziomie subregionów jest znacznie utrudnione.
66.	Str. 52 „Transport” „Transport ekologiczny”	Uzupełnić o prognozę zapotrzebowania na energię elektryczną, gaz ziemny pod kątem możliwości i wydolności systemów: elektroenergetycznego i gazowego.	Rozwój ekologicznego transportu uwarunkowany jest między innymi od dostępu do paliw alternatywnych, w perspektywie czasowej do 2030 roku, może stanowić on widoczną składową w bilansie zapotrzebowania na energię elektryczną i gaz ziemny.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Bilans energetyczny dla województwa śląskiego, którego najważniejsze zapisy uwzględnione zostały w Polityce, zakłada zwiększenie wykorzystania energii elektrycznej i gazu w perspektywie czasowej do roku 2030.
67.	Str. 85 Kluczowe typy projektów i powiązania polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi	Uzupełnić o dwa typy projektów: 5. Poprawa efektywności energetycznej w obszarze wytwarzania, przesyłu, dystrybucji oraz u odbiorcy końcowego. 6. Podnoszenie świadomości energetycznej i ekologicznej odbiorców paliw i energii.	Poprawa efektywności energetycznej jest obszarem znacznie szerszym niż działania termomodernizacyjne, wobec czego nie należy go ograniczać. Przy realizacji działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej należy oczekiwać efektów energetycznych, ekologicznych, ekonomicznych i społecznych. Odrębny projekt powinno stanowić kształtowanie postaw świadomych konsumentów paliw i energii, poprzez szeroko rozumiane akcje edukacyjne i informacyjne.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga uwzględniona częściowo. Poprawa efektywności energetycznej została uwzględniona w kierunkach działań celu operacyjnego 2. Natomiast kierunek działań dotyczący zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu zostanie poszerzony o zapis uwzględniający technologiczne zmiany na rynku energii. Wypracowane w Polityce kluczowe typy projektów mają z natury rzeczy zawężony charakter i nie planuje się ich rozszerzania.
68.	Str. 97 System wdrażania	Uzupełnić schemat nr 6 Układ podmiotowy realizacji Polityki gospodarki niskoemisyjnej	W procesie kształtowania i wdrażania gospodarki niskoemisyjnej oraz regionalnej polityki	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona.

		dla województwa śląskiego o PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYCZNE.	o energetycznej znaczącą rolę odgrywają przedsiębiorstwa energetyczne. Odpowiadają one za bezpieczeństwo energetyczne w obszarze swojego działania, zaspokojenie potrzeb odbiorców w zakresie zaopatrzenia w sieciowe media energetyczne, działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej i ograniczenie wpływu energetyki na środowisko. Wobec tego niezbędne jest ujęcie tego sektora w układzie podmiotowym realizacji wskazanej Polityki.		W układzie podmiotowym wskazano przedsiębiorstwa, w skład których wchodzi również przedsiębiorstwa energetyczne.
69.	Uwaga ogólna do dokumentu	Dokument powinien nawiązywać w perspektywie czasowej do projektu Polityki energetycznej Polski do 2040 roku i pokazywać tendencje kształtowania obszaru, którego dotyczy również w przedziale czasowym 2030 – 2040.		Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. W celu zapewnienia integralności założeń strategicznych na poziomie regionalnym czasokres obowiązywania Polityki jest wspólny dla wszystkich dokumentów branżowych opracowywanych i aktualizowanych obecnie przez UMWS.
70.	Uwaga ogólna do dokumentu	Dokument powinien odnosić się do przewidywanej transformacji energetycznej regionu, z uwzględnieniem sfery energetycznej, ekologicznej, ekonomicznej i społecznej. Zakładane zmiany bilansu energetycznego województwa w tym zakresie są niewystarczające.		Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienia dotyczące transformacji gospodarczej regionu zostaną ujęte w opracowywanym dokumencie dotyczącym transformacji. Bilans energii województwa śląskiego był opracowywany w oparciu o uwarunkowania planistyczne obowiązujące na dzień sporządzania analizy.

71.	Uwaga ogólna do dokumentu	<p>Podtytuł dokumentu strategicznego brzmi „Regionalna polityka energetyczne do roku 2030” wobec tego powinien on zawierać:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenę stanu bieżącego zaopatrzenia województwa śląskiego (z uwzględnieniem regionu centralnego, północnego, zachodniego i południowego) w paliwa i energię wraz pod kątem rezerwy i wydolności systemów energetycznych, możliwości ich rozbudowy i modernizacji w kontekście potrzeb rozwojowych województwa, z uwzględnieniem działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia negatywnego wpływu procesów energetycznych na środowisko, -ocenę bezpieczeństwa energetycznego województwa (z uwzględnieniem czterech regionów) bieżącego oraz w perspektywie czasowej ustalonej w dokumencie; -nawiązanie do procesu planowania energetycznego w gminach, w kontekście wprowadzenia wymogu zachowania zgodności założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z zapisami przedmiotowego dokumentu strategicznego. 		Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Dokument zawiera opis bieżącego zaopatrzenia zarówno w surowce, jak i sama energię (elektryczną i ciepłą) województwa śląskiego. Ze względu na poziom dostępności danych statystycznych nie ma możliwości przedstawienia wszystkich wskaźników na poziomie subregionów.</p> <p>W dokumencie zawarto informacje na temat rozbudowy i modernizacji sektora energetycznego w regionie.</p> <p>W części diagnostycznej dokumentu zostanie poszerzona część dotycząca obciążenia sieci, rezerwy mocy oraz ubytków mocy. Brak jest wiarygodnych, ogólnodostępnych danych dot. rozruchu inwestycyjnego. Na obecnym etapie prac nie planuje się przeprowadzania dodatkowych badań/analiz.</p> <p>Bezpieczeństwo energetyczne województwa wynika z</p>
-----	---------------------------	---	--	--------------------------	--

					opisu funkcjonowania systemu w regionie oraz prognoz do roku 2030. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa nie ma obowiązku, aby dokument gminny był zgodny z zapisami konsultowanej Polityki. Dokumenty gminne ze wskazanego zakresu muszą być zgodne z dokumentem szczebla krajowego.
72.	Uwaga ogólna do dokumentu	Dokument nie określa jasno poszczególnych grup interesariuszy oraz ich zaangażowania w proces realizacji działań niezbędnych do osiągnięcia celów określonych w dokumencie, zminimalizowana została rola jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków naukowych, a przedsiębiorstwa energetyczne nie zostały uwzględnione w tym procesie.		Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Dokument na poziomie poszczególnych celów operacyjnych jasno wskazuje kluczowych partnerów realizacji kierunków. Dodatkowo w części dokumentu dot. systemu wdrażania wskazano układ podmiotowy jego realizacji.
73.	Uwaga ogólna do dokumentu	W dokumencie zmarginalizowany został również problem ubóstwa energetycznego, które będzie miało znaczenie w procesie transformacji energetycznej. Biorąc pod uwagę stopniowe „odchodzenie” od węgla zjawisko to może się potęgować i powodować negatywne skutki ekologiczne, ekonomiczne i społeczne. Może stanowić jedną z przeszkód zrównoważonego rozwoju województwa.		Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga uwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu poszerzona zostanie o zjawisko ubóstwa energetycznego. Dodatkowo w celu operacyjnym 1. jest wskazana konieczność wsparcia działań ograniczających zjawisko ubóstwa energetycznego.

74.	Uwaga ogólna do dokumentu	<p>Dokument przygotowywany jest w czasach niepewności i nieprzewidywalnych zmian otoczenia. Nie został jeszcze zdefiniowany nowy Europejski Zielony Ład, nie są znane kierunki alokacji środków unijnych i warunki ich otrzymania w kolejnym okresie planowania. Europa przechodzi trudny okres związany z gospodarczymi i społecznymi skutkami pandemii COVID-19; spodziewać się można konieczności zmiany kursu w polityce UE. Niepewność rodzi także krajowa polityka energetyczna; nie jest nadal znana ostateczna decyzja w sprawie tempa dekarbonizacji gospodarki.</p> <p>Wymienione w dokumencie „Polityka niskoemisyjna dla Województwa Śląskiego...” powody opracowywania takiej polityki mogą stracić swoją istotność. Brak jest mocnego uzasadnienia, że to nie tylko podejmowane – z bliżej niewiadomego powodu – zobowiązania wdrożenia narzuconych w przez UE wskaźników, ale przede wszystkim dobro jakim jest trwały rozwój gospodarczy i jakość zdrowotna życia mieszkańców Województwa Śląskiego, wymaga zdefiniowania działań, określanych jako „polityka niskoemisyjna”.</p>		Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga nieuwzględniona. Głównym celem opracowania dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju województwa śląskiego w omawianym zakresie. Departament opracowujący dokument uczestniczy w pracach nad nową perspektywą UE, w tym związaną z uruchomieniem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Pozostaje również w kontakcie z Ministerstwem Aktywów Państwowych opracowującym PEP 2040.</p>
75.	Diagnoza-uwagi ogólne	<p>Koniecznym wydaje się uwypuklenie w diagnozie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpośredniego związku emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w województwie śląskim ze stanem zdrowotności mieszkańców; - określenia czy na obszarze województwa śląskiego w ostatnim dziesięcioleciu zaobserwowane zostały zmiany klimatyczne i jakie są konsekwencje tych zmian; 		Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Część diagnostyczna dokumentu uzupełniona zostanie o kwestie wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie mieszkańców regionu. Natomiast kwestie zmian klimatycznych, aktualnych</p>

		- zbadania, czy zmienia się model życia i konsumpcji mieszkańców województwa i jakie są najistotniejsze cechy tych zmian.			trendów i ich wpływ na sektor energetyczny w regionie zostały uwzględnione w prognozach dla sektora energetycznego do roku 2030.
76.	Diagnoza	<p>W zakresie dotyczącym polityki energetycznej warto zwrócić uwagę na następujące obszary: - czy istnieją rezerwy oszczędności energii, wynikające z wysokiej energochłonności mieszkań i usług bytowych, tradycyjnych form gospodarki, transportu itd. pozwalające planować zahamowanie wzrostu zużycia energii?</p> <p>- jakie przyjęć można perspektywy wzrostu cen energii w zależności od źródeł produkcji (prognozowane ceny energii uzyskanej z przetworzenia węgla kamiennego, węgla brunatnego, gazu ziemnego itd. oraz prognozowane ceny z energii ze źródeł odnawialnych)?</p> <p>- jaki jest potencjał energetyczny na obszarze województwa źródeł zdolnych zastąpić spalanie węgla kamiennego?</p>		Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie wskazano na konieczność ograniczenia zużycia energii. Ze względu na brak wiarygodnych i ogólnodostępnych badań i analiz dotyczących rezerw oszczędności energii dane nie zostaną ujęte w dokumencie. Na obecnym etapie prac nie planuje się przeprowadzania dodatkowych badań/analiz.</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego nie ma wpływu na ceny energii, które to są zatwierdzane na poziomie krajowym (URE). Potencjał energetyczny w zakresie źródeł energii został uwzględniony w części dokumentu dotyczącego prognoz dla sektora energetycznego do 2030.</p>

77.	Uwagi szczegółowe dotyczące części diagnostycznej	Bezpieczeństwo energetyczne regionu.	<p>Autorzy dokumentu reprezentują ostrożną zachowawczość. Przyjmują za pewnik, że bezpieczeństwo energetyczne regionu wynika z samowystarczalności energetycznej. Ich zdaniem potrzeba samowystarczalności wymaga utrzymywania jeszcze przez 30-40 lat węgla kamiennego, jako głównego paliwa energetycznego. Zgodnie z danymi w diagnozie Polska zużywa dziś 74 637 tys. ton węgla kamiennego, w tym województwo śląskie 21 421 tys. ton. Na potrzeby dużych elektrowni i elektrociepłowni zużywanych jest 13 129 tys. ton (61,3%), w sektorze drobnych odbiorców spalanych jest 1 851 tys. ton, w tym na potrzeby gospodarstw domowych 1 420 tys. ton.</p> <p>Dotychczasowa polityka ograniczania niskiej emisji skupiała się na eliminowaniu spalania węgla w gospodarstwach domowych. Warto uświadomić sobie proporcje zużycia węgla, by zrozumieć ograniczoną tego typu działań. Dekarbonizacja śląskiej gospodarki wymaga odejścia od „dużej” energetyki węglowej. Praktyka pokazuje coś innego. Zaplanowane i realizowane są następujące inwestycje w wytwarzanie energii: bloki oparte o spalanie węgla w Jaworznie, Rybniku, kopalni Czczot, Tychach, Dąbrowie Górniczej, Radlinie; instalacje kogeneracyjne: Zabrze, Łagisza, Katowice; instalacja oparta o gaz ziemny: Blachownia Śląska. Na 10 dużych inwestycji 6 opiera się na spalaniu węgla, 3 dopuszczają możliwość współspalania, 1 opiera się o inne źródło energetyczne.</p> <p>Obrazuje to pułapkę gospodarki śląskiej. Musimy wydobywać węgiel (pomimo wyczerpania się łatwo dostępnych zasobów) bo mamy przystosowaną do węgla bazę energetyczną. Rozbudowujemy opartą o spalanie węgla bazę energetyczną wymuszając w ten sposób kontynuowanie wydobycia węgla. Przyjęty, anachroniczny model „karbonizacji” gospodarki</p>	Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga nieuwzględniona. Prognozy dla sektora energetycznego ujęte w dokumencie jedynie wskazują potencjał energetyczny regionu, a wskazane wartości nie są wartościami docelowymi. Ponadto zapisy Polityki są zgodne z polityką energetyczną na poziomie kraju, która zakłada podobny poziom ograniczenia zużycia węgla kamiennego do roku 2040. Zmiany wprowadzane na poziomie kraju w kolejnych latach, będą generowały również zmiany na poziomie regionu.</p>
-----	---	--------------------------------------	---	--------------------------	--

			śląskiej blokuje poszukiwania alternatyw. Nie ma żadnego logicznego powodu by bezpieczeństwo energetyczne wiązać się musiało z istnieniem swoistego oligopolu producentów energii z węgla. Szereg doświadczeń potwierdza, że współczesny model bezpieczeństwa energetycznego tworzy energetyka rozproszona, oparta o produkcję z różnych surowców. Dostrzeżony został bezsens budowy dużej elektrowni węglowej w Ostrołęce, warto przeanalizować także sens podobnych inwestycji na Górnym Śląsku.		
78.	Uwagi szczegółowe dotyczące części diagnostycznej	Efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych i w obiektach publicznych.	Najkorzystniejszą dla środowiska jest energia niezużyta, a więc niewyprodukowana. Dlatego tak istotne znaczenie mają działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Poprawa ta zauważalna jest w przemyśle, gdzie koszt energii – zgodnie z prawami rynku – wymusza efektywność działań. W mniejszym stopniu poprawa efektywności widoczna jest w sferze, gdzie z różnych powodów nie działają prawa rynku. Dotyczy to zwłaszcza poprawy efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych i w obiektach publicznych. W 2009 r. wprowadzono obowiązek sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej (od 2014 r. – charakterystyk energetycznych) budynków. O efektach tego świadczy fakt przemilczenia tego w omawianej „regionalnej polityce energetycznej”. Nie wiemy nawet, ile budynków w województwie śląskim posiada taką charakterystykę; nie dysponujemy, w związku z tym, danymi potwierdzającymi realne korzyści prowadzonych w ostatnim pięcioleciu termomodernizacji obiektów publicznych i budynków mieszkalnych. System inwestycji publicznych nie bierze pod uwagę efektywności energetycznej; termomodernizację wykonuje się tam, gdzie na ten cel pozyskano środki; w przypadku budowy nowej szkoły, szpitala czy	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. W części diagnostycznej dokumentu nie zamieszczono zapisów dotyczących świadectw charakterystyki energetycznej ze względu na fakt, że w województwie śląskim dominuje zabudowa mieszkaniowa powstała do lat 80-tych ubiegłego wieku (część diagnozy “Zabudowa i mieszkalnictwo”) oraz braku nałożenia obowiązku posiadania wskazanego świadectwa dla wszystkich budynków. Ponadto w dokumencie wskazano konieczność podejmowania kompleksowych działań termomodernizacyjnych tj. obejmujących swym zakresem system

			<p>budynku mieszkaniowego liczy się tylko koszt inwestycji, kosztów przyszłego utrzymania obiektów nikt nie liczy. Nie istnieje także logika skupiania środków. Dofinansowuje się wymianę kotłów grzewczych na „przyjaźniejsze środowisku”, nie udzielając jednoczesnego wsparcia na poprawę efektywności energetycznej budynku. Dofinansowuje się tego typu „antysmogowe” inwestycje w blokach wielomieszkaniowych, gdzie tańszym i lepszym rozwiązaniem jest podłączenie do c.o. Dopłaca się w postaci zasiłków mieszkaniowych do nadmiernego zużycia energii, zamiast udzielić pomocy w inwestycji termomodernizacyjnej. Tego typu niekonsekwencje powodują, że tzw. „regionalna polityka energetyczna” nie wpływa na wzrost racjonalności w zarządzaniu zbiorowiskami mieszkańców regionu. Zamiast w określony sposób wymuszać ową racjonalność, ogranicza się do „promowania”, „zachęcania”, „przekonywania”.</p>		<p>ogrzewania, wentylacji i struktury budynku (kluczowe typy projektów).</p>
79.	Uwagi szczegółowe dotyczące części diagnostycznej	Potencjał energetyczny- metan.	<p>Odejdźcie od anachronicznego modelu pozwolić może na twórcze wykorzystanie, dotychczas nie w pełni zauważalnego, potencjału. W diagnozie „Polityki niskoemisyjnej” wskazany jest potencjał metanu w pokładach węgla (MPW), niestety – bez rozwinięcia tematu. Dotychczasowe badania i analizy GIG wskazują na zasób ok. 1 mld m³ metanu (od 870 mln m³ do 1189,1 mld m³), z tego świadomie wydobywano (odgazowywano) ok. 300 mln m³, pozostałe ok. 700 mln m³, ulatniało się do atmosfery. Metan traktowany jest jako poważne zagrożenie bezpieczeństwa w kopalniach. Stosunkowo rzadkie i ograniczone są próby wykorzystania go jako surowca energetycznego.</p> <p>W większym stopniu, choć dalej niezadowolającym, wykorzystuje się metan wytwarzany podczas przemiany materii organicznej. W diagnozie wskazuje się, że ze spalania biomasy uzyskuje się w</p>	Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Część diagnostyczną dokumentu poszerzono o tematykę związaną z odpadami, w tym emisją metanu ze składowisk. Jednocześnie wskazana w dokumencie liczba instalacji pozyskujących energię z biogazu została podana w oparciu o wskazane źródło.</p>

			<p>województwie 961,21 tys. GJ ciepła, z węgla 39 012,19 tys. GJ, a z biogazów jedynie 5,46 tys. GJ. Istnieje (wg diagnozy) jedynie 17 instalacji odzyskujących biogaz z oczyszczalni ścieków i 15 instalacji ze składowisk odpadów. Raport "Ochrona Środowiska 2015" podaje, że instalacje odzyskujące metan zainstalowane były w 26 składowiskach odpadów, 5 z nich oddawało metan wprost do atmosfery, 6 spalało (tzw. świeczki), w 3 przetwarzano metan na ciepło, w 12 na energię elektryczną. Przyjęty przez Zarząd Województwa Plan Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 nie zajmuje się kwestią emisji metanu; mimo jego – zagrażającej środowisku – emisji na 29 czynnych składowiskach z odpadami komunalnymi i 11 dodatkowych z odpadami innymi niż niebezpieczne. Mamy świadomość niebezpieczeństwa związanego z emisją metanu do atmosfery, mamy szereg dobrych doświadczeń z energetycznym wykorzystaniem metanu pozyskanego w kopalniach, w oczyszczalniach ścieków, na składowiskach odpadów. I dokument nazywający się „regionalna polityka energetyczna” nie bierze tego pod uwagę.</p>		
80.	Cel generalny	<p>Postulowane: zastąpienie słów „bezpieczeństwo energetyczne województwa” słowami „bezpieczeństwo energetyczne mieszkańców województwa śląskiego”.</p>	<p>Taka zmiana jednoznacznie wskazuje cel: nie może on być interpretowany jako „zapewnienie samowystarczalności energetycznej opartej na spalaniu węgla”.</p>	Urząd Miasta Częstochowa	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zapis odnosi się do wszystkich podmiotów korzystających z energii w województwie śląskim. Proponowana zmiana mogłaby sugerować, że wskazana polityka nie wspierałaby przedsiębiorców działających w województwie śląskim, a nie będących jego mieszkańcami.</p>

81.	Cel operacyjny 1	Wyraźnie wskazanie, że pomoc materialna na realizację zadań związanych z realizacją celu może być udzielona tylko obiektom i budynkom mieszkalnym posiadającym charakterystykę energetyczną i na tej podstawie wskazującej przewidywany efekt inwestycji lub remontu.		Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Warunki dostępu do środków są ustalane przez instytucje udzielające wsparcia. W dokumencie rangi Polityki regionalnej tego typu ograniczenia nie powinny być wskazywane.
82.	Cel 2. Kierunek działań 11	Wykreślenie słów: „oraz technologii do wydobycia węgla kamiennego”.	Ten zapis otwiera drogę do dotowania anachronicznej formy górnictwa węglowego.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. W województwie śląskim prowadzone są zaawansowane prace dotyczące czystych technologii węglowych, których wsparcie zmniejszy negatywny wpływ sektora górniczego na jakość powietrza do czasu zakończenia pozyskiwania i wykorzystywania węgla kamiennego. Poza tym, na terenie województwa śląskiego znajdują się złoża węgla koksowniczego, będącego surowcem strategicznym w skali całej UE (niezbędny do produkcji stali). Węgiel koksowy znajduje się na liście surowców krytycznych UE. W związku z powyższym wspieranie technologii wydobycia węgla jest niezwykle istotne.

83.	Cel 3. kierunek 1 i 2	Wykreślenie kierunku działań 1 i 2.	Zastąpienie go zdaniem: „rozwój infrastruktury ułatwiającej użytkowanie transportu ekologicznego”. Znosi to nieuzasadnione preferencje; nie ma powodu by inwestycje ograniczać tylko do stacji ładowania samochodów elektrycznych, a pomoc dla pojazdów hybrydowych, zasilanych gazem, paliwem wodorowym itd. ograniczyć tylko do promocji. Sama promocja znajduje się także w 8 kierunku działań.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga uwzględniona częściowo. Zmienione zostanie brzmienie wskazanych kierunków działań.
84.	Cel 3. kierunek 4	Zastąpić sformułowania „podniesienie atrakcyjności i promocja” zwrotem „poprawa jakości usług w zakresie przewozów zbiorowych, pasażerskich”.	Pożądany wzrost przejazdów zbiorowych nie wynika tylko z reklamowania „transportu publicznego”, lecz – przede wszystkim – z jakości usług.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Pod pojęciem „podniesienie atrakcyjności” mieści się również poprawa jakości usług przewozów.
85.	Kluczowe typy projektów Typ 1. Kompleksowe działania termomodernizacyjne	Zastąpienie zdania trzeciego od słów: „najbardziej uzasadnionym rozwiązaniem...” po „pomp ciepła”, zdaniem: Najbardziej uzasadnionym rozwiązaniem w przypadku budynków mieszkalnych wielorodzinnych położonych w miejscu, gdzie dociera zaopatrzenie sieciowe, jest podłączenie budynku do sieci grzewczej”.		Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Podłączenie budynków do sieci ciepłej jest wskazane w opisie typu projektu jako jedno z najbardziej uzasadnionych rozwiązań.
86.	Kluczowe typy projektów Typ 2	Dodanie w nazwie słów „oraz przemysłowych”.	Pozwoli to jednoznacznie określić, że planowane inwestycje nie ograniczają się tylko do rewitalizacji terenów pogórnich. Do ostatniego zdania dodać, w katalogu wymienianych rodzajów inwestycji wytwarzających energię: „instalację przetwarzającą metan z pokładów węglowych MPW na energię”.	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga uwzględniona. Nazwa typu projektu została uzupełniona o tereny przemysłowe. Wskazane w typie projektu rodzaje inwestycji są jedynie przekładowymi (katalog inwestycji nie jest zamknięty).
87.	Uwaga ogólna	Odroczenie prac nad projektem „Polityki gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego”.	Odroczenie prac nad projektem „Polityki gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego” do czasu, gdy w sposób wyraźny zostanie zdefiniowana unijna oraz krajowa polityka energetyczna. Obecna	Urząd Miasta Częstochowa	Uwaga nieuwzględniona. Prace prowadzone nad Polityką energetyczną Polski trwają od kilku lat i

			kryzysowa sytuacja w Europie nie daje nam podstaw do planowania działań, które mogą się okazać nierealnymi.		trudno jest określić termin ich zakończenia. Podstawowym zadaniem Zarządu Województwa Śląskiego jest kreowanie polityki rozwoju, a co za tym idzie wyznaczanie trendów/kierunków rozwoju regionu we wszystkich dziedzinach (z wykorzystaniem regionalnych dokumentów branżowych i strategii).
88.	Uwagi ogólne do Polityki	W odniesieniu do aktualnej sytuacji epidemicznej, racjonalne wydaje się modyfikacja dokumentu i odpowiednie dostosowanie planów rozwojowych do potrzeb i możliwości. W innym przypadku Polityka, będzie trudna, o ile nie niemożliwa do zrealizowania. Należy liczyć się z możliwością mniejszej dostępności finansowania na niektóre cele ograniczenia niskiej emisji i realizacji gospodarki niskoemisyjnej z racji zmiany priorytetów. Jednocześnie chcemy zwrócić uwagę, że przyszłe przedsięwzięcia powinny jak w największym stopniu zaangażować lokalne przedsiębiorstwa i zasoby, pobudzając tym sposobem gospodarkę po nieuniknionym kryzysie, którego rozmiarów jeszcze do końca nie znamy.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Podstawowym zadaniem Zarządu Województwa Śląskiego jest kreowanie polityki rozwoju, a co za tym idzie wyznaczanie trendów/kierunków rozwoju regionu we wszystkich dziedzinach (z wykorzystaniem regionalnych dokumentów branżowych i strategii). Na chwilę obecną trudno jest przewidzieć ostateczne skutki zaistniałej sytuacji epidemiologicznej i ich wpływ na sektor gospodarczy. Niemniej jednak KE zamierza kontynuować politykę zawartą w Zielonym Ładzie niezależnie od skutków pandemii.

89.	Uwagi ogólne do Polityki	Zarówno Polityka oraz Prognoza w dużej części opierają się na nieaktualnych danych, lub w sposób niewspółmierny korzystają z tych samych źródeł. Informacje dotyczące zainstalowanej mocy, szczególnie OZE, czy też produkcji energii elektrycznej publikowane są przez URE lub PSE dosyć często – dostępne są już dane za 2019, a nawet 2020 rok. Dane z GUS w naszej ocenie także wymagają aktualizacji – np. często używane są dane z 2017 roku, podczas gdy dostępne są dane za 2018, a w ciągu miesiąca będą dostępne za 2019. Innym przykładem jest rozbieżność danych z URE dot. koncesji – dla OZE dane z 2017, a dla źródeł ciepła z 2019. Obie informacje są publikowane z taką samą częstotliwością. W szczególności informacje dot. OZE powinny być zaktualizowane, gdyż w 2018 i 2019 roku w całej Polsce, w tym w woj. śląskim odnotowano znaczący wzrost tego typu źródeł.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzona w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
90.	Uwagi ogólne do Polityki	Duża część dokumentu zawiera opis danych historycznych, za lata 2017 i wcześniejsze (to ok. 2/3 objętości dokumentów, dodatkowo część informacji w obydwóch dokumentach się powtarza). Nie następuje jednak podsumowanie działań historycznych, czy też prognoza pewnych trendów na ich bazie. Nie ma konkluzji dotyczących znaczenia podanych liczb, wskaźników itd. Z naszej perspektywy nie jest zachowana ciągłość między przeszłością a przyszłością.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzona w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej

					<p>syntetyczny skrót (zaktualizowany). Na podstawie trendów zostały wypracowane prognozy dla sektora energetycznego w perspektywie do roku 2030, natomiast w oparciu o dane w części diagnostycznej dokumentu określono cele operacyjne i kierunki działań Polityki.</p>
91.	Uwagi ogólne do Polityki	Oba dokumenty odwołują się do nieaktualnych polityk, dyrektyw, rezolucji lub planów zarówno na poziomie krajowym oraz europejskim.		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Uwarunkowania planistyczne Polityki były sporządzane w oparciu o dokumenty aktualne na dzień opracowania poszczególnych jej elementów. Przed ostatecznym przyjęciem Polityki zostanie przeprowadzona ponowna analiza aktualności uwarunkowań planistycznych.</p>
92.	Uwagi ogólne do Polityki	Wykaz inwestycji w odtworzenie mocy jest nieaktualny, część z inwestycji została zaniechana lub wstrzymana.		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Wykaz inwestycji powstał w oparciu o wskazane źródło, natomiast zostanie on zweryfikowany w oparciu o uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych.</p>

93.	Uwagi ogólne do Polityki	Z perspektywy energetyki w dokumencie Polityka, zakłada się zastąpienie źródeł węglowych źródłami gazowymi. Pod koniec 2019 roku opublikowana nowa polityka Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz ogłoszony Nowy Zielony Ład uniemożliwił finansowanie tego typu inwestycji ze środków europejskich. Jednocześnie objęte kierunki nie wykluczają w zupełności wykorzystania węgla, gdyż promują technologie neutralne i czyste np. instalacje wychwytu i zagospodarowania, CO2 z konwencjonalnych elektrowni. Grupa TAURON w ramach rozważanych planów inwestycyjnych nie wyklucza wykorzystania w przyszłości również zaawansowanych technologii energetycznych. Jednocześnie gaz oraz energetyka jądrowa zostały uznane za „paliwo” transformacji energetycznej bez wsparcia finansowego. Realizując plany przejścia na paliwo gazowe w zawodowych elektrowniach, zapewniając tym samym bezpieczeństwo energetyczne regionu, w tym zastąpienie OZE, gdy nie mogą pracować, Grupa TAURON musi również brać pod uwagę uzasadnienie biznesowe takich inwestycji. Bez wsparcia krajowego lub regionalnego realizacja takich przedsięwzięć będzie niemożliwa.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Z założenia dokumenty strategiczne poziomu regionalnego muszą być zgodne z zapisami dokumentów tego typu na poziomie krajowym. Tym samym Polityka musi wpisywać się w projekt PEP 2040. Ponadto, celem województwa śląskiego jest aktywne włączenie się w politykę państwa w ww. zakresie a nie prowadzenie samodzielnych działań.
94.	Uwagi ogólne do Polityki	Dokument w niewystarczającym stopniu wskazuje kierunki i propozycje działań oraz nie podaje rozwiązań i rekomendacji na przyszłość (do roku 2030).		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w dokumencie cele operacyjne i kierunki działań zostały wypracowane w oparciu o diagnozę. W dokumencie wskazano również na kluczowe typy projektów.

95.	Uwagi ogólne do Polityki	Część diagnostyczna jest zbyt obszerna i rozbudowana (łącznie 57 stron – ponad połowa dokumentu) w porównaniu do części operacyjnej. Pomimo tego, że jest obszerna to tylko w niektórych elementach jest ona wykonana „terytorialnie”. Kwestia różnic terytorialnych została pominięta w dosyć istotnym zakresie jakim jest ciepłownictwo i potencjał OZE (niewystarczające informacje o zróżnicowaniu terytorialnym na nieaktualnych danych i bez wniosków co do kierunków rozwoju).		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna jest materiałem obszernym ze względu na złożoność zagadnienia niskiej emisji i energetyki w województwie śląskim. Zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).</p> <p>Ze względu na poziom dostępności danych statystycznych nie ma możliwości przedstawienia wszystkich wskaźników na poziomie niższym niż region. W oparciu o dane w części diagnostycznej dokumentu określono cele operacyjne i kierunki działań Polityki.</p>
96.	Uwagi ogólne do Polityki	Brakuje podsumowania i konkluzji po każdym rozdziale diagnostycznym, nie zostały zawarte w uporządkowany sposób wnioski z przeprowadzenia diagnozy, które później byłyby zaadresowane w części przedstawiającej działania.		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu została opracowana w układzie czterech głównych bloków tematycznych, które znalazły przełożenie na cztery cele operacyjne i zawarte w ramach nich kierunki działań (w oparciu o dane w części</p>

					diagnostycznej dokumentu określono cele operacyjne i kierunki działań).	
97.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Dokument zawiera dużo danych i informacji ogólnych, nie dotyczących bezpośrednio czy nawet pośrednio energii/energetyki i ochrony środowiska/emisji.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Przeprowadzenie niektórych analiz było niezbędne dla pełnego zobrazowania charakterystyki regionu.
98.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Jest bardzo dużo informacji i zbędnych porównań z resztą kraju, a mniej informacji z jakimi wyzwaniem musi sobie poradzić województwo śląskie.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Porównanie województwa śląskiego do reszty kraju jest elementem istotnym dla pokazania pozycji regionu w omawianych zakresach, co umożliwia wskazanie cech wyróżniających województwo śląskie.
99.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Proponujemy zmienić proporcje dokumentu – obecnie znaczna jego część to część diagnostyczna i analityczna, dodatkowo znaczna część opracowania nie ma nic wspólnego z energetyką. Proponujemy również, aby z części analitycznej sformułować wnioski na przyszłość, zaproponować działania ze wskazaniem planowanych efektów i mierników. Można wskazać sytuację jak jest dzisiaj i prognozę jak będzie w 2030 roku. W części analitycznej można również wskazać jakie strategie mają firmy branży energetycznej działające w regionie (jakie kierunki będą rozwijane). Należy rozbudować część operacyjną z celami, obszarami i kierunkami działań oraz		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna jest materiałem obszernym ze względu na złożoność zagadnienia niskiej emisji i energetyki w województwie śląskim. Zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany). Jednocześnie wskazane w uwadze poszczególne elementy dokumentu

		proponowanymi narzędziami, instrumentami i środkami w tym zakresie.			zostały ujęte w konsultowanym projekcie, natomiast rozbudowa części operacyjnej jest charakterystyczna dla dokumentów wdrożeniowych a nie strategicznych.
100.	Uwagi ogólne do Polityki	W dokumencie brakuje odpowiedniego rozdziału o obecnych i przyszłych uwarunkowaniach regulacyjnych: energetycznych, klimatycznych i środowiskowych.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze uwarunkowania są zawarte w Polityce, w części dotyczącej uwarunkowań planistycznych dokumentu.
101.	Uwagi ogólne do Polityki	Proponujemy, aby dane dotyczące energetyki zostały usystematyzowane. W obecnym kształcie zacierają się informacje dotyczące energetyki systemowej i ciepłownictwa. Dodatkowo zwracamy uwagę, że część informacji w zakresie realizowanych projektów i danych operacyjnych jest nieaktualna – spółki energetyczne w corocznych raportach prezentują aktualnie dane i informacje.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie jest wyraźne rozróżnienie na energię cieplną i elektryczną. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej

						syntetyczny skrót (zaktualizowany).
102.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Proponujemy, aby w raporcie umieścić również dane/analizę w zakresie gospodarki regionu (np. jaka jest struktura przedsiębiorców (podział małe, średnie, duże przedsiębiorstwa), dane dotyczące zatrudnienia, plany rozwojowe, itp.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga swoim zakresem wykracza poza obszar <i>Polityki</i> .
103.	Uwagi ogólne do Polityki	do	W części dotyczącej energetyki (w tym rynek), proponujemy umieścić zestawienie zakładów produkcyjnych w regionie, można je uzupełnić o daty planowanych do oddania nowych źródeł oraz wyłączenia starych – w oparciu np. o dane URE. Proponujemy również wskazać podmioty gospodarcze aktywne na rynku energii w regionie.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Poszerzona zostanie część diagnozy dokumentu o informacje dotyczące infrastruktury technicznej (na podstawie projektu PEP 2040) oraz koncesji na produkcję energii elektrycznej i OSD (URE). Pozostałe informacje wskazane w uwadze są już ujęte w dokumencie.
104.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Proponujemy, aby w dokumencie znalazła się wizja energetyki, która będzie realizowana w regionie. Na podstawie ogólnodostępnych dokumentów o charakterze strategicznym (Program Polskiej Energetyki Jądrowej, Projekt Polityki Energetycznej Polski do 2040, Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu) można wskazać rolę jaką będzie pełnił region i jakie zmiany to może spowodować.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Ujęte w dokumencie prognozy sektora energetycznego do roku 2030 wskazują najbardziej optymalną wizję energetyki w regionie. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że rozwój energetyki regionalnej jest w znacznym stopniu uzależniony od polityki prowadzonej na poziomie kraju.

105.	Uwagi ogólne do Polityki	W dokumencie brakuje priorytetyzacji zaplanowanych działań w powiązaniu z perspektywą czasową (szacunkowy harmonogram rzeczowo – czasowy działań).		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze szczegółowe zapisy są charakterystyczne dla dokumentu o charakterze wdrożeniowym, a nie strategicznym.
106.	Uwagi ogólne do Polityki	Brakuje jasnych informacji odnośnie finansowania dalszych działań. Informacje na temat finansowania są na bardzo ogólnym poziomie.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Dokument zawiera rozdział dotyczący systemu wdrażania, w tym ram finansowych, które zostaną uzupełnione o finansowanie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Wskazane w uwadze szczegółowe zapisy są charakterystyczne dla dokumentu o charakterze wdrożeniowym, a nie strategicznym.
107.	Uwagi ogólne do Polityki	Należałoby przeanalizować ewentualność uwzględnienia w dokumencie Polityki gospodarki niskoemisyjnej zagadnień związanych z europejskim programem neutralności klimatycznej (Fundusz Sprawiedliwej Transformacji - cele i finansowanie). Ma to szczególne znaczenie w części dotyczącej prognoz mix-u energetycznego dla województwa śląskiego oraz prognozowanego bilansu energetycznego.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona. Dokument zawiera rozdział dotyczący systemu wdrażania, w tym ram finansowych, które zostaną uzupełnione o finansowanie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

108.	Uwagi ogólne do Polityki	Cel generalny i cele operacyjne są sformułowane dość ogólnie, brak jest wskaźników realizacji.		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Cel generalny i cele operacyjne zostały sformułowane w sposób ogólny, aby uniknąć sytuacji zawężania katalogu działań możliwych do podjęcia. Ograniczenie katalogu działań mogłoby skutkować brakiem możliwości ich finansowania. Zgodnie z zapisem zawartym w "Systemie monitoringu" ocena realizacji niniejszego dokumentu będzie realizowana na podstawie opracowywanego Raportu monitoringowego. Monitoring będzie przeprowadzany nie tylko na podstawie wskazanych wskaźników, ale również opisu podejmowanych działań.</p>
109.	Uwagi ogólne do Polityki	Cele operacyjne – wskazano kierunki, ale nie zostały one zwymiarowane. Proponujemy wskazanie sposobu osiągnięcia danego celu, harmonogramu działań i mierników wskazujących na jego osiągnięcie.		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze uszczegółowienie zapisów jest charakterystyczne dla dokumentów o charakterze wdrożeniowym, a nie strategicznym.</p>

110.	Uwagi ogólne do Polityki	Równie ogólnie sformułowane są tzw. kierunki działań – powinny one być bardziej konkretne, tzn. co i w jaki sposób należy zrobić przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi, nie ma wskazanych instytucji odpowiedzialnych za ich wdrożenie i terminów.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze uszczegółowienie zapisów jest charakterystyczne dla dokumentów o charakterze wdrożeniowym, a nie strategicznym. Ponadto w konsultowanym dokumencie pod każdym z kierunków działań wskazano kluczowych partnerów ich realizacji.
111.	Uwagi ogólne do Polityki	Proponujemy również wskazać możliwe nowe inwestycje lub ułatwienia inwestycyjne w celu pobudzenia działalności inwestycyjnej.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze uszczegółowienie zapisów jest charakterystyczne dla dokumentów o charakterze wdrożeniowym, a nie strategicznym.
112.	Uwagi ogólne do Polityki	W opracowaniu powinno się zwrócić uwagę na możliwość przekształcania terenów zdegradowanych działalnością przemysłową (górnictwem) aby tworzyć warunki do rozwoju na nich energetyki odnawialnej (PV).		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. W konsultowanym dokumencie wskazano 2. typ projektu, który odnosi się do nadania nowych funkcji terenom pogórnictwem, w tym poprzez zwiększenie proekologicznego potencjału energetycznego. Wskazany typ projektu

					zostanie uzupełniony o tereny przemysłowe.
113.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Dokument powinien m.in. koncentrować się na środkach ułatwiających realizację inwestycji sieciowych w zakresie ciepła systemowego oraz wsparcie finansowe ze środków publicznych dla wykonawstwa (budowy lub wymiany) instalacji wewnętrznych, w szczególności w wielorodzinnych budynkach (zwłaszcza wielorodzinnych obiektach mieszkalnych (obecnie bowiem brakuje, w naszej opinii, atrakcyjnego i kompleksowego modelu dofinansowania dla wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych w tym zakresie.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie w celu operacyjnym 2. w kierunkach działań wskazano zarówno na konieczność modernizacji infrastruktury sieciowej, jak również na potrzebę jej rozbudowy.
114.	Uwagi ogólne do Polityki	do	W dokumencie w niewystarczający sposób odniesiono się do sfery B+R i innowacji oraz efektywności energetycznej.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestia efektywności energetycznej wynika z analizy dotyczącej produkcji i zużycia energii elektrycznej. W celu operacyjnym 2. znajduje się kierunek działań dotyczący wsparcia badań w zakresie inteligentnej specjalizacji regionalnej w obszarze energetyki.
115.	Uwagi ogólne do Polityki	do	W dokumencie brakuje odniesienia się do innych emisji do środowiska (poza emisjami zanieczyszczeń do powietrza) – ścieki, odpady.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
116.	Uwagi ogólne do Polityki	do	Proponujemy poprawienie czytelności wykresów, kolory w większości są podobne do siebie przez co trudno je odczytać,	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.

		poprawy – na bardziej fachowe wymaga również stosowane nazewnictwo i słownictwo.			
117.	Uwagi ogólne do Polityki	Dokument powinien podlegać aktualizacji po przyjęciu wieloletnich ram finansowych UE na lata 2021-2027 oraz dokumentów strategicznych UE i krajowych.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Głównym celem opracowania dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju województwa śląskiego w omawianym zakresie. Departament opracowujący dokument uczestniczy w pracach nad nową perspektywą UE, w tym związaną z uruchomieniem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Pozostaje również w kontakcie z Ministerstwem Aktywów Państwowych opracowującym PEP 2040.
118.	Strona 5	Wykaz strategicznych dokumentów europejskich należy uzupełnić o Strategię klimatyczną UE 2050.	Strategia klimatyczna UE 2050 jest obecnie jednym z najważniejszych dokumentów, które będą kształtować politykę energetyczno-klimatyczną UE.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Polityka klimatyczna UE do roku 2050 została uwzględniona w dokumencie (zapisy zgodne z polityką klimatyczną).
119.	Strona 17	Komentarz pod mapą nr 3 – sugerujemy uzupełnienie o komentarz dot. stopniowego odchodzenia od węgla, planów dot. zmiany miksu energetycznego w kraju.	Odniesienie do np. Krajowego Planu na Rzecz Energii i Klimatu lub projektu Polityki Energetycznej Polski https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Ze względu na liczne kontrowersje i uwagi zgłaszane do mapy nr 3 zdecydowano o jej

			https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/polityka-energetyczna-polski		usunięciu z dokumentu. Natomiast analiza dotycząca węgla kamiennego we wskazanym rozdziale miała na celu jedynie wskazanie poziomu jego dostępności.
120.	Strona 19	Informacja dotycząca ilości wydobywanego metanu, w ramach różnych technologii nie jest wartością aktualną.	Od 2021 planowana jest eksploatacja silników gazowych o mocy ok 5,2 MW w ZG Brzeszcze. Prosimy o ujęcie tej inwestycji w planach, jako jeden z kierunków rozwoju regionu. Wartości dotyczące instalacji odmetanowania węgla nie uwzględniają planów GT.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Zawarte w diagnozie informacje zostały opracowane w oparciu o wskazane źródło.
121.	Strona 19	W opisie dot. OZE proszę uwzględnić informację dotyczącą potencjału OZE np. w kontekście dostępnych terenów otwartych.	Woj. Śląskie charakteryzuje się niewielką powierzchnią gruntów rolnych (szacunkowa pow. gruntów), a z drugiej strony wysokim stopniem objętych gruntów rolnych różnymi formami ochrony przyrody (% objętych ochroną gruntów) w powiatach. Stąd potencjał rozwoju OZE jest ograniczony, lub dostępny głównie pod małe instalacje OZE.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
122.	Strona 19	1.Propozycja zapisu: „Przeciętne są także warunki do wykorzystania energii geotermalnej, wiatrowej i wodnej. W przypadku warunków wiatrowych wyjątek stanowią np. Beskid Śląski i Beskid Żywiecki gdzie identyfikuje się bardzo dobre warunki. Górzyście tereny korzystnie wpływają także na wykorzystanie energii rzek i spadów.” Prosimy o zaznaczenie informacji o niskim prawdopodobieństwie wykorzystania Beskidu pod rozwój energetyki wiatrowej z uwagi na otoczenie regulacyjne oraz duży zasięg ochrony przyrody w tamtym regionie.	Ad. 1 Doprecyzowanie zdania, ponieważ obecny zapis wskazuje na mały potencjał wietrzności, niż jest w rzeczywistości. Ad.2 Wykorzystanie regionu Beskidów pod rozwój energetyki wiatrowej jest wątpliwe – znaczny obszar jest obszarem chronionym w ramach Natura 2000 oraz “Dyrektywy ptasiej”. Rozwój LFW jest dodatkowo ograniczony przez powierzchnię lasów (jedną z najwyższych w Polsce) - dostępne są technologie umożliwiające budowę FW ponad linią drzew (np. Niemcy https://climatechangedispatch.com/germany-raze-forest-wind-turbines/) niestety niedostępne obecnie w Polsce pod względem legislacyjnym. Region też został wielokrotnie wskazany w Prognozie	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Podstawą opracowania we wskazanym zakresie było jedynie określenie warunków geograficznych i klimatycznych dla rozwoju OZE, a nie wskazywanie potencjalnej ich lokalizacji.

			oddziaływania na Środowisko, jako objęty różną ochroną przyrodniczą.		
123.	Strona 21	Proszę zaktualizować dane, gdyż są one mocno niedoszacowane i nieaktualne - produkcja energii z OZE na poziomie 2,8% (2017) oraz struktura OZE (marzec 2018).	Na stronie URE znajdują się informacje dot. roku 2018 i 2019.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu jest sporządzona w oparciu o dane aktualne na dzień jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany). Dodatkowo liczba instalacji OZE została sporządzona na podstawie danych pochodzących z analiz URE, które nie zostały zaktualizowane.
124.	Strona 22	Informację dot. produkcji en. elektrycznej w ujęciu województw, należy zaktualizować w oparciu o prowadzone inwestycje Grupy TAURON, a także zmianę mocy w El. Bełchatów, co ma znaczenie, jeśli chodzi o prognozę produkcji w kolejnych latach.	Pod koniec 2011 oddano do użytku nowy blok w El. Bełchatów (858 MW), oraz serię modernizacji starych bloków które to spowodowały produkcję ok 10 tys. GWh rocznie. W połowie 2019 został odstawiony blok nr 1 w tej elektrowni o mocy 370 MW, co spowoduje spadek o ok. 2 tys. GWh w 2020. Obecnie GT planuje oddanie do eksploatacji Elektrowni Nowe Jaworzno o mocy 910 MW, której planowana produkcja roczna będzie wynosiła ok 6,5 tys. GWh. W efekcie w ujęciu województwa	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wartość produkcji energii elektrycznej była sporządzona w oparciu o dane aktualne na dzień analizy.

			produkcja ta będzie wyższa lub porównywalna niż dla woj. łódzkiego od 2021 roku.		
125.	Strona 22 grafika rozmieszczenie elektrowni w Polsce	Proponujemy dodanie legendy, co oznaczają poszczególne ikony.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
126.	Strona 22, 23	EDF Polska Oddział w Rybniku – nieaktualne, to teraz PGE Strona 22 – błędnie podana moc Elektrowni Łaziska (196 MW) – powinno być 1155 [MWe].	W 2017 roku PGE przejęło aktywa EdF w Polsce (w tym Elektrownię Rybnik).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
127.	Strona 23	Lista zaplanowanych inwestycji dot. budowy i rozbudowy elektrowni i elektrociepłowni jest nieaktualna.	Wskazane niektóre inwestycje są nieaktualne, a niektórych brakuje (np. Budowa farm PV w Grupie TAURON (ok 45 MW).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Część diagnostyczną uzupełniono o wskazaną inwestycję.
128.	Strona 23	Informacje dotyczące planowanych inwestycji TAURON Ciepło sp. z o.o., zawarte w projekcie dokumentu, są nieaktualne. Nowy blok kogeneracyjny (BC- 50) w Zakładzie Wytwarzania w Tychach jest użytkowany od 2016 r. Spółka nie ma obecnie planów jego rozbudowy (zwiększenia mocy). W odniesieniu do Zakładu Wytwarzania w Katowicach (ZW/EC Katowice), w 2013 r. odstąpiono od projektu budowy nowego bloku gazowego. Inwestycja została zmodyfikowana i wybudowano kotły gazowo-olejowe (szczytowe). Dodatkowo wskazujemy na błąd w pisowni nazwy inwestora w projekcie w Zakładzie Wytwarzania Nowa (projekt ten został już, według naszej wiedzy, zrealizowany) – poprawna nazwa podmiotu brzmi TAMEH Polska sp. z o.o. Elektrownia Blachownia (nowy blok gazowy) – inwestor Tauron i KGHM Polska Miedź; inwestycja w województwie opolskim, nie jest	Dokument powinien zawierać możliwie jak najbardziej aktualne i zweryfikowane informacje/dane, w tym dotyczące projektów inwestycyjnych w sektorze energetycznym, planowanych do realizacji na terenie województwa śląskiego.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.

		kontynuowana. W związku z powyższym wymagana byłaby aktualizacja treści dokumentu oraz mapy (realizowanych i planowanych inwestycji – strona 24), w oparciu o informacje przedstawione powyżej.			
129.	Strona 24	Nieaktualne informacje o planowanych inwestycjach.	Konieczna jest aktualizacja, bo materiał o przygotowywanych mocach jest niezgodny z rzeczywistością.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
130.	Strona 25	Błędny rząd jednostek oraz pomieszane dane – kW zamiast MW.	Informacje dot. OZE podane są w złych jednostkach tzn. poprawne jest kW zamiast MW. Wydaje się, że dla instalacji biomasy leśnej oraz małych elektrowni przepływowych zostały podane poprawne wartości.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
131.	Strona 25	Błędny rząd jednostek oraz pomieszane dane w zdaniu – kW zamiast MW. „W zakresie mocy wytwórczych OZE należy stwierdzić, że w województwie śląskim najwięcej energii wyprodukowano z biomasy mieszanej (90 000 MW), w elektrowni wodnej przepływowej powyżej 10 MW (33 520 MW) oraz elektrowni wiatrowych na lądzie (33 325 MW).”	Uwaga jak wyżej.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
132.	Strona 26 i kolejne	Materiał URE pn.: „Energetyka ciepła w liczbach – 2017”, wykorzystany w projekcie dokumentu, nie jest najnowszą publikacją tej serii. Dokument powinien zatem bazować na danych zawartych w najbardziej aktualnym raporcie, tj.: „Energetyka ciepła w liczbach – 2018”, który został opublikowany na stronie internetowej URE we wrześniu 2019 r.	Dokument powinien zawierać możliwie jak najbardziej aktualne dane statystyczne.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast

					w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
133.	Strona 29	Strona 29 W ramach opisywania działań na rzecz poprawy jakości powietrza i służących tym samym realizacji tzw. uchwały „antysmogowej”, warto wspomnieć o Programie Likwidacji Niskiej Emisji, realizowanym przez TAURON Ciepło sp. z o.o. na terenie wybranych miast aglomeracji śląsko-dąbrowskiej.	Celem Program Likwidacji Niskiej Emisji (PLNE/Program) jest likwidacja emisji szkodliwych zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania złej jakości paliwa lub śmieci w przestarzałych kotłach oraz piecach. Realizacja tego przedsięwzięcia służyć zatem będzie poprawie jakości powietrza w aglomeracji śląsko-dąbrowskiej. Program przewiduje przyłączenie do sieci ciepłowniczej istniejących budynków (posiadających do tej pory przede wszystkim ogrzewanie węglowe), znajdujących się na terenie następujących miast: Będzin, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice. Część zakresu Programu jest objęta dofinansowaniem udzielonym przez WFOŚiGW w Katowicach, ze środków UE (Fundusz Spójności) w ramach Poddziałania 1.7.2 PO IiŚ 2014-2020. Link do informacji o dofinansowanym projekcie: https://www.tauron-cieplo.pl/onas/projekty-dofinansowane	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
134.	Strona 33	Uzupełnienie informacji o działania w zakresie prosumentów, którzy mają obecnie większe znaczenie niż klastry energii – niewspółmierny opis rozwiązań.	Grupa TAURON jest liderem jeśli chodzi o rozwiązania prosumenckie – dynamiczny rozwój przypada na lata 2018-2019. Prosimy o uwzględnienie w opisie informacji o znacznym przyroście prosumentów zgodnie z komunikatami TAURON - do tej pory ok. 17,2 tys. Instalacji na terenie woj. śląskiego https://media.tauron.pl/pr/483130/tauron-przylaczyl-rekordowa-liczbe-mikroinstalacji-oze-2020-02-03	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
135.	Strona 36	Sprzedaż energii ciepłej w przeliczeniu na kubaturę.	Sugerujemy skrócenie tego zagadnienia w opracowaniu, nie jest to kluczowe z punktu widzenia	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane części diagnozy zostały umieszczone w

			celu tego dokumentu (podobnie strona 43 o drogach i inne).		dokumencie dla zobrazowania pełnej sytuacji dotyczącej niskiej emisji.
136.	strona 40	Nieaktualne dane dotyczące odbiorców indywidualnych. Proponujemy zaktualizować co najmniej o rok 2018.	Aktualne dane dostępne na stronie URE: https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/publikacje/sprawozdania-z-dzialaln/2916,Sprawozdania-z-dzialalnosci-Prezesa-URE.html	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
137.	Strona 45	Brakuje informacji o usłudze carsharingu od TAURON oraz od innych dostawców, brakuje informacji o aktualnej liczbie stacji ładowania.	Proponujemy uzupełnienie analizy o usługę realizowaną przez TAURON: https://www.tauron.pl/tauron/tauron-innowacje/emobility	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnoza dotycząca liczby stacji ładowania została opracowana w oparciu o wskazane źródło (stan na dzień sporządzania analizy). Z punktu widzenia zakresu tematycznego dokumentu część diagnozy dotycząca transportu wydaje się być wystarczająca, natomiast informacje o carsharingu powinny zostać ujęte w

					regionalnym dokumencie branżowym dotyczącym transportu. Uwaga zostanie przekazana zespołowi opracowującemu ww. dokument.
138.	Strona 49	Niezrozumiała nomenklatura "Transport ekologiczny".	Nie jest znane i używane takie określenie. Powszechnie stosowane nazewnictwo to transport zeroemisyjny, np. Pojazdy elektryczne. Oznacza to jednak tyle, że pojazd taki nieemituje w miejscu w którym jest używany. Natomiast sam w sobie jest ekologiczny, ponieważ do jego wytworzenia zużyto wiele energii (baterie), która niekoniecznie pochodziła ze źródeł zeroemisyjnych. Należy zmienić i dostosować nomenklaturę, która będzie adekwatna do tematu i bardziej profesjonalna.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
139.	Strona 50	"W 2017 roku na terenie Polski zarejestrowanych było 2 235 pojazdów z napędem elektrycznym (6,2% ogółu pojazdów ekologicznych), z których ponad 90% stanowiły samochody osobowe." – prosimy zaktualizować dane, są bardzo stare.	Tylko w 2018 i 2019 zarejestrowani łącznie 2,5 tys. Nowych samochodów elektrycznych – jest to dwukrotny przyrost w odniesieniu do 2017 roku.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).

140.	Strona 52	Informacja o planowanych stacjach ładowania jest nieadekwatna.	Grupa Tauron do końca 2020 planuje oddać do użytku kilkadziesiąt stacji ładowania w samych Katowicach.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie nie ma informacji o planowanych stacjach ładowania a jedynie o stacjach działających lub będących w trakcie budowy.
141.	Strona 55	Wykres – zaprezentowane dane średnioroczne, sugerujemy pokazanie danych dla np. stycznia lub lutego.	Dane średnioroczne wypadają nie najgorzej z uwagi na miesiące letnie, które zaniżają średnią kiedy powietrze jest czyste – warto byłoby pokazać taki wykres dla miesięcy zimowych – wtedy będzie widać jak wielkim problemem jest smog na Śląsku (np. w Sosnowcu w styczniu 2017 poziom PM10 wyniósł 110, a w lipcu tylko 18).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Informacje dotyczące ilości dni przekroczeń stężeń 24-godzinnych pyłu (w tym w miesiącach zimowych) znalazła się w części opisowej pod wykresem.
142.	Strona 65 i kolejne	Analizowane warianty należy uzupełnić o wariant uwzględniający rozwój energetyki prosumenckiej – mikroinstalacje solarne: kolektory słoneczne i panele PV.	Obecnie obserwujemy bardzo duży rozwój tego typu instalacji, który w najbliższych latach będzie się jeszcze zwiększał.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze warianty nie mogą zostać zmienione/uzupełnione, ponieważ ich źródłem jest opracowany w ramach prac nad Programem Ochrony Powietrza dokument pn. <i>Warianty wprowadzenia ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji spalania paliw stałych.</i>
143.	Strona 65 i kolejne	Brak propozycji nowych działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, opisany jest stan przeszły i obecny.	Strategia ma horyzont czasowy do 2030 r. należy więc uzupełnić rozdział o planowane, nowe działania w zakresie ograniczania niskiej emisji i wspierania gospodarki niskoemisyjnej.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany w uwadze zakres stanowi inwentaryzację działań podejmowanych w regionie, a związanych z poprawą jakości powietrza. W przypadku działań podejmowanych w

					przyszłości, zostały one ujęte w ramach kluczowych typów projektów.
144.	Strona 70	Propozycja uzupełnienia - Poprawa jakości powietrza stanowi jeden z głównych priorytetów władz regionalnych, dlatego Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego aktywnie uczestniczy w działaniach ograniczających powstawanie „niskiej emisji”, <u>jak również będzie dodatkowo zaangażowany w nowe projekty i inicjatywy, skierowane szczególnie w zakresie edukacji ekologicznej i poprawy świadomości społeczeństwa odnośnie konieczności ograniczania niskiej emisji.</u>	Działania podejmowane przez UM powinny w szczególności dotyczyć lokalnych społeczności – praktyka pokazuje zmiany postaw społecznych pod wpływem dobrej polityki informacyjnej i edukacji ekologicznej.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
145.	Strona 70 i dalej	Rozdział „Działania podejmowane w celu ograniczania niskiej emisji” przedstawia już zrealizowane programy i projekty lub będące na ukończeniu (max 2023 r.), brakuje natomiast planu działań na lata 2020-2030.	Dokument obejmuje swoim zakresem czasowym lata 2020-2030 dlatego należy uzupełnić go o działania w perspektywie roku 2030.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany w uwadze zakres stanowi inwentaryzację działań podejmowanych w regionie, a związanych z poprawą jakości powietrza. W przypadku działań podejmowanych w przyszłości, zostały one ujęte w ramach kluczowych typów projektów.
146.	Strona 71	Wymieniona została znaczna ilość projektów związanych z niską emisją, niestety mimo rozbudowanej części analitycznej nie omówiono programu PLNE.	PLNE – Program Likwidacji Niskiej Emisji realizowany przez TAURON Ciepło.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 133.
147.	Strona 71 i dalej	Programy i projekty realizowane przez NFOŚiGW/WFOŚiGW należy uzupełnić o program Mój Prąd, program Słoneczne Dachy		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.

		i programy z Funduszy Norweskich oraz o inne planowane programy wsparcia dla gospodarki niskoemisyjnej i ograniczania niskiej emisji.			
148.	Strona 71 i kolejne	Właściwym byłoby dokonanie aktualizacji/uzupełnienia informacji dotyczących Programu „Czyste Powietrze” oraz Działania 1.7 PO liŚ 2014-2020. W odniesieniu do Programu „Czyste Powietrze” warto byłoby wspomnieć o wprowadzeniu w 2019 r. możliwości udziału gmin w procesie wdrażania tego Programu (gminy, na podstawie zawartych porozumień z WFOŚiGW, mogą przyjmować wnioski o dofinansowanie i dokonywać ich wstępnej weryfikacji). W przypadku Działania 1.7 PO liŚ 2014-2020 proponujemy uzupełnić dokument o informacje dotyczące naborów wniosków, które przeprowadzono w ramach ogłoszonych w lutym 2019 r. konkursów (Poddziałania: 1.7.1, 1.7.2 i 1.7.3). W szczególności należałoby dodać informację, że w ramach Poddziałania 1.7.1 (Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim) rozszerzono grupę podmiotów, mogących ubiegać się o dofinansowanie, o JST, ich związki, samorządowe jednostki organizacyjne oraz przedsiębiorstwa realizujące zadania własne JST – rozwiązanie to zwiększyło możliwości samorządów z woj. śląskiego w zakresie pozyskania wsparcia na inwestycje termomodernizacyjne w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych.	Dokument powinien zawierać możliwie jak najbardziej aktualne informacje dotyczące Programu „Czyste Powietrze” i Działania 1.7 PO liŚ 2014-2020.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Omawiana część dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
149.	Strona 72	Propozycja uzupełnienia - mając na uwadze zdobyte doświadczenia, należy zwrócić	Z powszechnie dostępnych informacji wynika, że realizacja tego etapu PCzP była obciążona zbyt duża	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona.

		uwagę na konieczność uproszczenia procedur, zwiększenia punktów obsługi, celem lepszego wykorzystania środków na poprawę jakości powietrza.	biurokracją, małą ilością punktów obsługujących wnioski, a zainteresowanie było/jest spore.		Dokument regionalny o charakterze strategicznym nie może wpływać na warunki konkursów realizowanych w ramach programów rządowych.
150.	Strona 75	Propozycja uzupełnienia – jakie zrealizowano działania, do kogo były skierowane, ewentualne wnioski na przyszłość, co poprawić, do kogo docierać, jakie kanały komunikacji, itp.	Edukacja ekologiczna ma ogromne znaczenie, w dokumencie jest praktycznie kilka słów na ten temat.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W chwili obecnej nie ma wiarygodnych danych, które pozwoliłyby na przeprowadzenie tak szczegółowej analizy na poziomie województwa.
151.	Strona 76	Realizowane projekty – proponujemy uzupełnić o programy realizowane samodzielnie przez gminy (np. dofinansowanie wymiany kotłów, instalacja OZE).		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W trakcie prac nad niniejszym dokumentem dokonano przeglądu konkursów organizowanych przez gminy. W związku z tym, że większość z nich przeprowadzana jest w ramach konkursów ogłaszanych przez WFOŚ lub Urząd Marszałkowski podjęto decyzję o nieumieszczaniu tych informacji w Polityce (powielanie danych).
152.	Strona 77	Opracowanie jest datowane na 2020 – autorzy powołują się na dane (mix energetyczny) za 2017 – warto poszukać nowszych szacunków.	Stare dane – praktycznie 4 lata wstecz.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Materiał dotyczący bilansu energii jest wciąż aktualny, ponieważ jego głównym celem było opracowanie najbardziej optymalnego mixu energetycznego dla

					województwa śląskiego, które nie uległy zmianie. Ponowne zlecenie opracowania analizy eksperckiej jest niemożliwe ze względu na wysokie koszty jego opracowania.
153.	Strona 77 i dalej	Mix energetyczny jest dyskusyjny, kto i na jakiej podstawie uznał, że taki mix jest optymalny?	Mix powinien być przedmiotem oddzielnych konsultacji. Brakuje metodyki analiz mixu oraz założeń i danych wejściowych, które doprowadziły do takich wniosków (diagram kołowy).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Miks energetyczny został opracowany w ramach analizy eksperckiej (wykonawca wskazany w przypisie). Wskazana analiza została opracowana na potrzeby Polityki, a jej najważniejsze elementy zostały ujęte w Polityce. W związku z powyższym UMWS nie miał obowiązku konsultowania analizy, o której mowa powyżej. Przed zakończeniem prac nad analizą ekspercką miksu energetycznego został skonsultowany z członkami Regionalnej Rady ds. Energii.
154.	Strona 77 i dalej	W miksie energetycznym przeszacowany jest udział biomasy, a niedoszacowany udział PV.	Obserwujemy ogromny rozwój technologii PV zarówno w skali mikroinstalacji domowych jak również dużych instalacji w skali przemysłowej i należy to uwzględnić w miksie.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Miks energetyczny jest wynikiem przeprowadzonej analizy eksperckiej.

155.	Strona 77 i 78	Wykresy opisujące mix energetyczny w 2017 i 2030 roku powinny mieć ten sam kolor dla poszczególnych nośników energii.	Dla przykładu na wykresie w roku 2017 węgiel kamienny jest zaznaczony kolorem zielonym, a na wykresie 2030 kolorem niebieskim (jak gaz ziemny w 2017 roku). Należy zamienić nazwy rozdziału i wykresu. Optymalny mix można zmienić na np. zakładany, przewidywany. Optymalność jest kategorią względną – co chcemy optymalizować (koszty wytwarzania energii elektrycznej, zanieczyszczenie środowiska, utrzymanie miejsc pracy w regionie, inne).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane zmiany nie są istotne z punktu widzenia konsultowanego dokumentu.
156.	Strona 78	W wielu elektrowniach i elektrociepłowniach węgiel kamienny powinien zostać zastąpiony gazem ziemnym (wzrost produkcji o 126,6%) - <u>jak rozumieć „powinien”, firmy energetyczne analizują możliwości budowy nowych jednostek, jednak są one uzależnione głównie od szacowanej (i oczekiwanej) rentowności na odpowiednim poziomie.</u>	Oprócz gazu zmiennego należy rozważyć również wykorzystanie potencjału regionu np. możliwości wykorzystania czystych technologii węglowych. Dodatkowo należy wskazać, iż Europejski Bank Inwestycyjny w listopadzie 2019 podjął decyzję o zaprzestaniu finansowania inwestycji związanych z gazem ziemnym z końcem 2021 r. Zasadne jest zatem poszukiwanie nowych źródeł finansowania i wykorzystanie innych dostępnych formuł wsparcia dla planowanych jednostek wykorzystujących paliwa gazowe, również w zakresie środków regionalnych.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane sugestie odnoszą się do dokumentu na poziomie kraju.
157.	Strona 79	Zapis odnośnie zastąpienia węgla kamiennego w elektrowniach gazem ziemnym jest niezrozumiały.	Z zapisu wynika, że w danej elektrowni zastąpimy paliwo węglowe gazowym. Jest to niemożliwe – czy chodzi o budowę nowych mocy gazowych w miejsce istniejących węglowych?	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
158.	Strona 79	Należy uzupełnić, że wdrożenie wskazanego powyżej mixu energetycznego wymagałoby zaangażowania lokalnych podmiotów samorządowych, administracji rządowej (m.in. w związku z koniecznością importu gazu ziemnego), przedsiębiorstw energetycznych, jak również samych mieszkańców województwa śląskiego (zarówno w charakterze konsumenta jak i producenta energii) – <u>jak raczej wymagać</u>	Skoro wskazana jest prognoza mixu, to należy rozumieć, iż jest intencją osiągnięcie takiego układu (lub zbliżonego) – dlatego szczególnie ważne określenia jakimi zasobami trzeba zrobić (a nie jak by to mogło być).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W cytowanym fragmencie dokumentu jasno wskazane są podmioty uczestniczące w omawianym procesie. Nie zauważa się potrzeby definiowania ich ról.

		<u>będzie, plus zdefiniowanie roli poszczególnych grup/podmiotów.</u>			
159.	Strona 79 i kolejne	Uwaga ogólna – co wnoszą przedstawione informacje? Czy to dobrze czy źle, że mamy taką a nie inną strukturę bilansu (produkcja/zużycia) – patrząc na aspekty ograniczenia emisji – warto uzupełnić o konkluzje wynikające z przedstawionych informacji oraz dla poszczególnych scenariuszy o proponowany mix energetyczny.	Brakuje konkluzji w tym rozdziale – przedstawiono suche fakty i liczby, dodatkowo dla poszczególnych scenariuszy często formułowane są ogólne zdania (np. niezwykle istotny jest prognozowany znaczący wzrost ilości energii wyprodukowanej z odpadów komunalnych), zasadne przedstawienie konkretnych informacji (o jaki procent, jaki zakładany wolumen, jakie prognozowane moce), w szczególności przydatne przedstawienie w formie mixów dla poszczególnych scenariuszy (te przecież mają zupełnie różne założenia).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Celem <i>Bilansu</i> było pokazanie specyfiki regionu w zakresie wytwarzania i zużycia energii. Wskazany w dokumencie schemat dotyczący mixu energetycznego został przedstawiony dla scenariusza 3., który zdaniem ekspertów przeprowadzających analizę był najbardziej optymalny (doprecyzowano zapis w dokumencie).
160.	Strona 80 i kolejne	Prognozowany Bilans energetyczny jest dyskusyjny, nie uwzględnia w wystarczającym stopniu obecnych (dyrektywa ETS, Pakiet Zimowy) i planowanych (Prawo Klimatyczne) regulacji klimatycznych i energetycznych UE.	Brakuje szczegółowych założeń i metodyki jak ten bilans został określony.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Miks energetyczny został opracowany w ramach analizy eksperckiej (wykonawca wskazany w przypisie), z uwzględnieniem dokumentów obowiązujących w chwili jego opracowywania. Ponowne zlecenie opracowania analizy eksperckiej jest niemożliwe ze względu na wysokie koszty jego opracowania. Przed

					zakończeniem prac nad analizą ekspercką miks energetyczny został skonsultowany z członkami Regionalnej Rady ds. Energii.
161.	Strona 80 i następne	Scenariusze bilansu energii elektrycznej: Czy scenariusze nie powinny być rozpatrywane w kategoriach celów Unii Europejskiej? W tym ograniczenie emisji CO2 o ponad 40 %, możliwe zaostrożenie do ponad 50 % i finalnie w 2050 neutralność emisyjna?	Uwaga: w scenariuszu 2 należy przeformułować zapis: „Zgodnie z przyjętym modelem prognostycznym zarówno w roku 2030, jak i 2050 nastąpi wzrost zużycia poszczególnych źródeł energii (wyjątek stanowi metan i gaz koksowniczy, które utrzymają się na aktualnym poziomie)”. Proponuje zastąpić się źródła energii słowem nośników energii. Jako źródła powszechnie traktowane są jednostki wytwórcze.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Miks energetyczny został opracowany w ramach analizy eksperckiej (wykonawca wskazany w przypisie), z uwzględnieniem dokumentów obowiązujących w chwili jego opracowywania.
162.	Strona 83 i kolejne	Prognozowany bilans energii cieplnej na lata 2030 i 2050 (str. 83 i dalsze).	Energii cieplnej – raczej powinno się używać terminu ciepło.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Z punktu widzenia opracowywanego dokumentu uwaga nie wnosi istotnych zmian.
163.	Strona 86	Analiza SWOT: Brak wprowadzenia i informacji/tezy czego dotyczy analiza oraz podsumowania i wniosków.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Dodane zostanie wprowadzenie do analizy SWOT. Dodanie podsumowania i wniosków stanowiłoby jedynie powielenie wiadomości ujętych w tabeli.
164.	Strona 86	Analiza SWOT: Czy słabościami można nazwać: „Duża gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej” Czy słabościami można nazwać: „Wysoki udział gruntów zabudowanych” W „Zagrożeniach” można by uwzględnić	Pomijając kwestie wpływu tego parametru na środowisko, to stanowi on o potencjale Województwa Śląskiego (zasoby ludzkie, moce produkcyjne, wpływ na wysokość przychodów itp.) j. w.: ten parametr znajduje odzwierciedlenie w przychodach (podatki od nieruchomości) W	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Głównym celem opracowanego dokumentu jest ograniczenie niskiej emisji

		„Politykę dekarbonizacyjną Unii Europejskiej”.	zależności od tempa, zasięgu i rozdziału Funduszu Sprawiedliwej Transformacji będzie to istotne miało przełożenie na przemysł energetyczny i wydobywczy w województwie śląskim.		w województwie śląskim. Z tego punktu widzenia polityka dekarbonizacyjna nie jest zagrożeniem, a szansą dla regionu. Duża gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej jest słabością w odniesieniu do niskiej emisji (np. duża kumulacja węglowych źródeł ciepła). Czynniki te zostaną doprecyzowane. Jednocześnie usunięty zostanie czynnik dot. wysokiego udziału gruntów zabudowanych.
165.	Strona 86	Prosimy o uzupełnienie sekcji SZANSE: „rozwój zawodowych źródeł OZE”.	Proponujemy dodać w ramach szans rozwój zawodowej energetyki OZE w ramach planów inwestycyjnych GT.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
166.	Strona 88	Brak wprowadzenia do celów i kierunków opisującego uwarunkowania związane z transformacją energetyczną: dekarbonizacja, rozwój OZE, rozwój energetyki prosumenckiej i skutków gospodarczych i społecznych jakie niesie z sobą konieczność transformacji.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie do celów i kierunków nie wnosi niczego nowego do dokumentu. Głównym celem opracowania dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju województwa śląskiego w omawianym zakresie. Zagadnienia dotyczące transformacji gospodarczej regionu zostaną ujęte w opracowywanym

					dokumencie dotyczącym transformacji.
167.	Strona 88	Należy mocniej zaakcentować zmiany, które zachodzą w energetyce, a więc stopniowe odchodzenie od węgla na rzecz OZE i konsekwencje: zamykanie bloków węglowych i spadek zapotrzebowania na paliwo węglowe, konieczność przekwalifikowania pracowników (np. górników i z branż okotogórnicych).		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W zakresie zamykania bloków węglowych decyzje są podejmowane na poziomie krajowym. Natomiast pozostała część uwagi wpisuje się w zakres tematyczny sprawiedliwej transformacji. Uwaga zostanie przekazana zespołowi opracowującemu dokument w zakresie transformacji.
168.	Strona 88 i kolejne	Należy powiązać cele i kierunki z uwarunkowaniami, o których mowa w poprzednich uwagach. Przy tym cele i kierunki należy zpriorytetyzować.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Cele i kierunki działań są bezpośrednio powiązane z częścią diagnostyczną dokumentu. W dokumentach o charakterze strategicznym nie stosuje się priorytetyzacji celów i kierunków działań. Dokument strategiczny szczebla regionalnego jest skierowany do szerokiej grupy podmiotów. W związku z powyższym dla każdej z grup priorytetem może być inny zakres zadań.
169.	Strona 89	Po punkcie 3 w celu operacyjnym 2 dodać punkt: Rozbudowa i modernizacja sieci	Brak w dokumencie informacji dotyczących działań zmierzających do wdrożenia w szerokim zakresie	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona.

		dystrybucyjnych na potrzeby przyłączenia odnawialnych źródeł energii.	OZE. Dla skutecznej realizacji tego celu konieczna będzie modernizacja istniejącej i budowa nowych odcinków sieci elektroenergetycznej. Zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym wymaga podjęcia działań służących zwiększeniu zdolności przyłączeniowych, w szczególności sieci SN i nN.		W województwie śląskim istnieje konieczność rozbudowy i modernizacji sieci dystrybucyjnych bez względu na źródło pochodzenia energii.
170.	Strona 89	W kierunkach działań, ujętych w ramach celu operacyjnego nr 1, proponujemy silniej uwzględnić rolę/znaczenie ciepłownictwa systemowego w zakresie przeciwdziałania niskiej emisji, w kontekście wdrażania tzw. uchwały „antysmogowej”. Proponowany zapis kierunku działania: „1. Wspieranie wymiany źródeł ciepła na urządzenia lub rozwiązania spełniające wymogi uchwały „antysmogowej”, w szczególności przyłączenie do sieci ciepłowniczej”.	Przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej jest jednym z najbardziej uzasadnionych rozwiązań w kontekście redukcji emisji powierzchniowej (co zresztą zostało wskazane w innej części przedmiotowego dokumentu – strona 94). W związku z powyższym ta kwestia powinna, naszym zdaniem, znaleźć silniejsze/wyraźniejsze odzwierciedlenie w kierunkach działań wymienionych w dokumencie.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy uchwały antysmogowej dopuszczają różne rozwiązania, bez ich priorytetyzacji.
171.	Strona 90 i następne	Wskazano cele operacyjne, jednak nie pokazano w jaki sposób ich realizacja będzie wspierana (np. modernizacja sieci dystrybucyjnych, promocja transportu niskoemisyjnego, podniesienie atrakcyjności i promocja transportu publicznego). W kierunkach działań brakuje kierunku związanego z odchodzeniem od energetyki konwencjonalnej i koniecznością zagospodarowania kadry pracowników (zamykane bloki energetyczne, kopalnie).	Uwaga: na część z kierunków działań samorząd nie ma wprost wpływu, np. modernizacja infrastruktury wytwórczej i sieciowej, w tym ograniczenie strat przesyłowych energii (elektrycznej i ciepła). Można wskazać zachęty dla przedsiębiorców, którzy fizycznie realizują takie projekty.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany w pierwszej części uwagi zapis jest zawarty w części wdrożeniowej dokumentu. Uszczegółowienie zapisów jest charakterystyczne dla dokumentów o charakterze wdrożeniowym a nie strategicznym. Druga część uwagi odnosi się do sprawiedliwej transformacji. Uwaga zostanie przekazana zespołowi opracowującemu dokument w zakresie transformacji.

172.	Strona 91	Propozycja uwzględnienia aspektu zwiększenia mobilności i szybkości transportu międzymiastowego.	W tym zakresie proponuje się ukierunkować działania na rozwój infrastruktury powodującej zwiększenie mobilności i szybkości transportu międzymiastowego umożliwiającego usprawnienie przemieszczania się osób zatrudnionych w innych miastach niż to wynika z miejsca ich zamieszkania.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zakres tematyczny uwagi odnosi się do bardziej szczegółowych zapisów opracowywanego regionalnego dokumentu branżowego z zakresu transportu. Treść uwagi zostanie przekazana zespołowi opracowującego ww. dokument.
173.	Strona 92	Kluczowi partnerzy: może warto wyznaczyć kierunek współpracy z przedsiębiorstwami energetycznymi (np. Tauron) w zakresie rozwoju e-mobility.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach wskazanych kluczowych partnerów realizacji kierunków w ramach celu 3. mieści się kategoria przedsiębiorstw energetycznych.
174.	Strona 93	Propozycja uwzględnienia odwrócenia trendu „betonizacji” centrów miast.	Co prawda w tym celu są przewidziane działania związane z kształtowaniem ładu przestrzennego, w tym tworzenie „zielonych” centrów miast ale proponuje się wyraźne zaakcentowanie odwrócenia trendu (mody) „betonizacji” centrów miast powodujących wzrost odczuwalnej temperatury i intensywności spalin.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zapis jest zawarty w ramach kierunku dotyczącego kształtowania ładu przestrzennego, w tym tworzenia „zielonych” centrów miast. Nie widzi się potrzeby doprecyzowywania zapisu.
175.	Strona 94	Rozdział „Kluczowe typy projektów” należy rozbudować, w tym uzupełnić o narzędzia i środki oraz dla poprawy redakcyjnej zrobić jako oddzielny rozdział.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na szeroki wachlarz szczegółowych projektów mieszczących się w ramach 4 typów projektów wskazanych w

					dokumencie podjęto decyzję o rezygnacji z ich doprecyzowania (w tym wskazania szacowanych kosztów ich realizacji i narzędzi).
176.	Strona 94	Biorąc pod uwagę zarówno uwarunkowania społeczno-gospodarcze regionu, jak również specyfikę województwa w aspekcie geograficznym (w tym geologicznym), aby osiągnąć zakładane cele Polityki gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego zasadnym wydaje się <u>wspieranie wskazanych poniżej typów projektów.</u> – zasadne uzupełnienie zdefiniowania podmiotów gospodarczych, narzędzi administracyjnych.	Powinny zostać wskazane podmioty/instytucje/przedsiębiorstwa za realizowanie projektów kto jest wskazany/będzie odpowiedzialny za ich realizację. Projekty dotyczą szerokiego spectrum zagadnień, ich realizacja jest jak najbardziej wskazana, natomiast nie widać odpowiedzialnego za zrealizowanie powyższych.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na szeroki wachlarz szczegółowych projektów mieszczących się w ramach 4 typów projektów wskazanych w dokumencie podjęto decyzję o rezygnacji z ich doprecyzowania (w tym wskazania konkretnych podmiotów i narzędzi).
177.	Strona 94 i kolejne	Typy projektów należy uzupełnić o projekty środowiskowe: remediacje/rekultywacje/rewitalizacje oraz społeczne: przekwalifikowywanie/ podnoszenie kwalifikacji pracowników pracujących w górnictwie i energetyce konwencjonalnej i usługach powiązanych.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane zakresy mieszczą się w ramach opracowywanych dokumentów: sprawiedliwej transformacji oraz rewitalizacji (dokument opracowywany przez UMWS). Wskazane uwagi przekazane zostaną zespołom opracowującym ww. dokumenty.
178.	Strona 95	W dokumencie jest informacja o planowanych nowych funkcjach dla terenów pogórnich – np. farmy pv/elektrownie szczytowo/pompowe. Może wspomnieć o tym, że obecnie starości nie wyrażają zgody	Wskazane byłoby wsparcie w przekształceniu terenów poprzemysłowych/pogórnich. Obecnie, z uwagi na procedury oraz obowiązujące przepisy jakiegokolwiek inwestycje na tym obszarze są niemożliwe do realizacji.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Wskazany typ projektu został wypracowany w ramach spotkań warsztatowych zespołu dla

		na budowę czegokolwiek na tych obszarach przez 25 lat?			inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim. W instrumentach krajowych zostanie dodany zapis dotyczący działań lobbingowych na rzecz usprawnienia procesów przeznaczania terenów poprzemysłowych na cele OZE.
179.	Strona 95	W ramach zagadnień związanych z rozbudową sieci stanowisk pomiarowych służących do monitoringu jakości powietrza proponuje się uwzględnienie podejmowania (zwiększenia zakresu) działań ukierunkowanych na zwiększenie skuteczności kontroli źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z gospodarstw domowych oraz zwiększenie skuteczności egzekwowania nakazań pokontrolnych.	Problem niskiej emisji pochodzącej z gospodarstw domowych w województwie śląskim jest bardzo duży. Pomimo szeroko zakrojonej akcji uświadamiania mieszkańców oraz nielicznych – w odniesieniu do skali problemu – wyrwkowych kontroli proponuje się zwiększenie tego typu działań z równoczesnym egzekwowaniem nakazań pokontrolnych.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Typ projektu został wypracowany w oparciu o wnioski płynące z licznych spotkań z przedstawicielami samorządu lokalnego, z których wynikało, że obecny system monitoringu nie daje pełnego obrazu skali problemu złej jakości powietrza w gminie, a co za tym idzie, w wielu przypadkach nie daje możliwości właściwego adresowania środków. Jednocześnie do instrumentów wdrażania dodany zostanie zapis dotyczący zwiększenia możliwości kontrolnych w zakresie przestrzegania obowiązującej uchwały antysmogowej.

180.	Strona 95	Na stronie są stare dane, które warto uaktualnić.	Stacje pomiarowe zostały już w dużej mierze rozbudowane, gminy samodzielnie finansują czujniki (np. UM DG zainstalowało ok. 100 czujników jakości powietrza). https://dabrowagornicza.naszemiasto.pl/na-mapie-jakosci-powietrza-w-dg-teraz-sprawdzicie-czy-w/ar/c3-4404228 Warto może rozważyć współpracę z organizacjami społecznymi typu lokalne Alarmy Smogowe (np. Zagłębiowski Alarm Smogowy).	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Dokument został opracowany w oparciu o powszechnie dostępne dane aktualne na dzień opracowywania dokumentu. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
181.	Strona 99	Proponujemy dodać do sekcji instrumenty na poziomie regionalnym "wsparcie inicjatyw OZE, które przywracają funkcje gospodarcze i wytwórcze terenom przemysłowym i pogórnym".	Pogram TAURON PV raportowany w ramach Programu dla Śląska, ma na celu budowę farm PV na składowiskach odpadów (na terenie Śląska ok 45 MW). Planowane są inne podobne przedsięwzięcia.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
182.	Strona 99 i kolejne	Instrumenty wdrażania uzupełnić o PPP.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona.
183.	Strona 100 i kolejne	W dokumencie brakuje informacji jakie byłyby orientacyjne i szacunkowe łączne koszty realizacji Polityki gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego/ Regionalnej polityki energetycznej do 2030 r. Wykaz źródeł finansowania wydaje się niepełny. Nie wskazano np. środków dostępnych w ramach PO IiŚ 2014-2020, czy Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego/Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-	W celu zapewnienia kompletności, należy uzupełnić dokument o informacje wskazane w uwadze.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona częściowo. Dokument uzupełniony zostanie o finansowanie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i Funduszy Norweskich. Oszacowanie kosztów realizacji Polityki wymagałoby zlecenia

		2021. W kontekście polityki spójności na lata 2021-2027 brakuje informacji o propozycji Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, którego Śląsk może być kluczowym beneficjentem.			dodatkowej analizy eksperckiej. Na obecnym etapie prac nie przewiduje się przeprowadzania dodatkowych badań/analiz, m.in. ze względu na brak środków na ich sfinansowanie.
184.	Strona 101	Na 2030 rok zaprognozowano środki na identycznym (co do grosza) poziomie jak w roku 2017.	Wielkość zgodna z założeniami czy też tzw. „omyłka pisarska” w świetle komentarza pod tabelą.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis prawidłowy. Uzasadnienie prognozowanej wielkości środków znajduje się w dokumencie (ramy finansowe).
185.	Strona 103	Wskaźniki monitorujące realizację dokumentu – wartości docelowe: powinny być wskazane konkretne wartości.	Miernik „spadek” dla poziomu PM 2,5 czy PM 10 jest niewystarczający, przykładowo - może to być spadek o 1% i to będzie oznaczało, że cel został zrealizowany.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na brak badań perspektywicznych wartości docelowe wydają się być trudne do oszacowania, dlatego podjęto decyzję o wskazaniu ogólnego trendu rozwoju.
186.	Strona 4, definicja gospodarki niskoemisyjnej.	Zmienić na: "Gospodarka niskoemisyjna to gospodarka oparta na zmniejszeniu zużycia energii (poprzez podnoszenie efektywności energetycznej) i wzroście udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym gminy, co w efekcie prowadzi do ograniczania emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. "	Źródło definicji: http://bochnia.eu/mieszkaniec/program-gospodarki-niskoemisyjnej/plan-gospodarki-niskoemisyjnej/gospodarka-niskoemisyjna/	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Definicja przytoczona we wstępie do dokumentu zgodna jest ze wskazanym źródłem. Nie widzi się celowości zmiany definicji.
187.	Tabela 3	Zamiast tabeli z plusikami i minusami przydałaby się tabela z konkretnymi danymi o ilości kWh możliwych do uzyskania z metra	Takie dane są dostępne a tabela w obecnej postaci nie ma żadnej wartości informacyjnej (a moglibyśmy się dowiedzieć np. ile potrzebujemy źródeł OZE aby	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Tabela zgodna ze wskazanym źródłem. Podstawą opracowania we

		kw. panela słonecznego czy z turbiny dla danego regionu.	uzyskać określony procent pokrycia zapotrzebowania na energię).		wskazanim zakresie było jedynie określenie warunków geograficznych i klimatycznych dla rozwoju OZE, a nie wskazywanie potencjalnej ich lokalizacji czy też możliwości wytwórczych.
188.	Wykres 6	Z wykresu widać, że jesteśmy jedynym województwem z tendencją spadkową w udziale OZE, ale dokument w żaden sposób nie odnosi się do tego faktu - nie ma konkretnej propozycji jak zwiększyć udział OZE.		Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Postulowana tendencja będzie ulegać zmianie zgodnie z prognozami dla sektora energetycznego do roku 2030, ujętymi w <i>Polityce</i> . W związku z powyższym nie widzi się potrzeby uzupełniania zapisów we wskazanym zakresie.
189.	Wykres 7	Należałoby rozdzielić na biomasę spalaną samodzielnie i biomasę domieszaną do węgla.	Biomasa spalana razem z węglem to nie jest niskoemisyjne źródło energii - popioły z tak spalanej biomasy nie nadają się do powtórnego wykorzystania. Po uwzględnieniu poprawki dane będą wyglądać mniej korzystnie.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Przy współspalaniu biomasy z węglem kamiennym proporcje różnią się od siebie. Brak jest wiarygodnych danych pozwalających dokonać zaproponowanego podziału.
190.	Strona 24 "Aby sprostac powyższym wyzwaniom, konieczna jest budowa nowych, a także budowa i rozbudowa istniejących elektrowni	- zmienić tę konkluzję na "konieczna jest budowa nowych i rozbudowa istniejących źródeł OZE."	W obecnej sytuacji klimatycznej i ekonomicznej, konkluzja, że mamy zwiększać bezpieczeństwo energetyczne regionu przez rozbudowę mocy opartych na paliwach kopalnych jest błędna. Eksperti są zgodni, że nowe moce węglowe nie mają szans się zwrócić (decyzja o rezygnacji z bloku Ostrołęka C), a polityka klimatyczna Unii jasno wskazuje na dążenie do ograniczenia mocy węglowych na rzecz OZE.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Zapis odnosi się do całego sektora energetycznego a nie tylko do OZE. W całym dokumencie nie ma mowy o planowanych budowach lub rozbudowy elektrowni węglowych (wyjątek

	i elektrociepłowni w całym kraju "				stanowi blok energetyczny w Jaworznie).
191.	Strona 46 "Komunikację miejską w 2017 roku obsługiwało blisko 2 tys. autobusów, co lokowało województwo śląskie na 2. pozycji w kraju pod tym względem, po województwie mazowieckim (2,7 tys. autobusów). "	- Warto się do tego faktu odnieść w propozycjach działań na rzecz poprawy komunikacji miejskiej (konkretnych rozwiązań) - skoro mamy tak rozbudowaną kom. autobusową, budujemy linie metrobusowe - tanio i efektywnie.		Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Działanie wskazane w uwadze mieści się w celu operacyjnym 3, kierunku działań: Podniesienie atrakcyjności i promocja transportu publicznego. Dodatkowo zakres uwagi ze względu na szczegółowy charakter wpisuje się w zakres tematyczny dokumentu regionalnego w obszarze transportu. Treść uwagi zostanie przekazana zespołowi opracowującemu ww. dokument.
192.	Strona 50 "Na potrzeby niniejszego dokumentu do kategorii pojazdów ekologicznych zaliczono pojazdy napędzane: energią elektryczną, etanolem, gazem płynnym (propan-butan), gazem ziemnym skroplonym (metan), gazem ziemnym sprężonym (metan), wodorem oraz pojazdy hybrydowe."	- Z listy pojazdów ekologicznych i związanych z tym statystyk należy usunąć pojazdy zasilane gazem ziemnym.	W kontekście polityki niskoemisyjnej pojazdów na gaz ziemny nie można uznać za ekologiczne. Obecnie gaz ziemny jest w coraz większym stopniu pozyskiwany metodą szczelinowania i odwiertów poziomych, a łatwo dostępne złoża tradycyjne są na wyczerpaniu. Metoda szczelinowania powoduje nie tylko znaczne emisje metanu do atmosfery, ale również skażenie gleby i wód gruntowych substancjami używanymi do wyptukiwania skał. Dodatkowo, nawet gaz pozyskiwany tradycyjnie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych na skutek nieszczelności gazociągów.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga częściowo uwzględniona. Ze względu na liczne kontrowersje dotyczące kategorii pojazdów ekologicznych, jakie pojawiły się w toku konsultacji zdecydowano o rezygnacji z wyszczególnienia w dokumencie kategorii transportu ekologicznego.
193.	Strona 52 "Samochody elektryczne w	- samochody elektryczne z całą pewnością nie stanowią 6.3% ogółu zarejestrowanych,		Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga uwzględniona.

	województwie śląskim w 2017 roku stanowiły zaledwie 6,3% ogółu pojazdów zarejestrowanych i 4,7% pojazdów ekologicznych"	jeżeli na poziomie kraju elektryczne to 0.1% ogółu zarejestrowanych. Proszę sprawdzić te dane.			
194.	Strona 54	Cały rozdział "Jakość powietrza" jest kompletnie nie na temat i należy go usunąć.	Czytając dokument można odnieść wrażenie, że autorzy celowo starali się rozmydlić temat używając zamiennie pojęć "niska emisja" i "polityka niskoemisyjna". Jest to błąd, gdyż eliminacja zanieczyszczeń pyłami niekoniecznie musi być równoważna eliminacji emisji gazów cieplarnianych (która to jest tematem polityki niskoemisyjnej). Na przykład zastąpienie pieca węglowego piecem na gaz ziemny w skrajnym przypadku (zależnie od pochodzenia gazu) może oznaczać wzrost emisji gazów cieplarnianych.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Rozdział "Jakość powietrza" został umieszczony w dokumencie dla zobrazowania skali problemu zanieczyszczeń powietrza w województwie śląskim.
195.	Strona 66 "W związku z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P (...) Samorząd Województwa Śląskiego podjął działania mające na celu poprawę jakości powietrza w regionie(...) jak wspomniano we wcześniejszej części dokumentu, jest głównym sprawcą wysokich stężeń zanieczyszczeń"	zmienić na: "jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach, głównym emitentem gazów cieplarnianych jest duża energetyka węglowa oraz przemysł".	Z wcześniejszych części dokumentu wynika, że znacząca większość energii w naszym województwie jest wytwarzana w dużych elektrowniach zasilanych węglem. Po raz kolejny autorzy piszą nie na temat. Tematem polityki niskoemisyjnej są emisje gazów cieplarnianych a nie zanieczyszczenie powietrza.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Przytoczony zapis dotyczy uchwały antysmogowej, której to działania dotyczą likwidacji niskiej emisji. Zapis zgodny ze wskazanym źródłem.

196.	Strona 68 "Niezwyczajnie istotnym dokumentem w zakresie ochrony powietrza jest przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego(...) Dla wszystkich gmin określony został stopień redukcji pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2,5 oraz bezno(a)pirenu..."	Albo należy ten akapit usunąć albo połączyć z konkluzją w jaki sposób redukcja emisji pyłów łączy się z redukcją emisji gazów cieplarnianych w skali, której wymaga od nas polityka europejska i przede wszystkim sytuacja związana z postępującą katastrofą klimatyczną. Np.: konkludujemy, że piece węglowe musimy wymieniać na źródła OZE, a nie na piece gazowe.	Walka o jakość powietrza jest niezwykle ważna, ale polityka niskoemisyjna w jej najpowszechniejszym rozumieniu to polityka redukcji emisji gazów cieplarnianych. Dlatego wymiana kotłów węglowych na bardziej efektywne kotły węglowe, choć w pewnym niewielkim stopniu wpływa na emisje gazów cieplarnianych, to nie jest wystarczające rozwiązanie problemu, którym zajmuje się polityka niskoemisyjna.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany fragment dokumentu dotyczy Programu Ochrony Powietrza, którego zadaniem jest m.in. ograniczenie niskiej emisji w regionie. Wymiana źródeł ciepła musi być zgodna z obowiązującą w województwie uchwałą antysmogową.
197.	Strona 78 "Wprawdzie region nadal posiada zasoby węgla kamiennego, które mogłyby stanowić podstawę bilansu energetycznego kraju"	Zmienić na: "Zasoby węgla kamiennego w regionie są coraz trudniej dostępne. Wydobywanie z dotychczasowych złóż jest nieopłacalne ekonomicznie nawet w konkurencji z węglem importowanym z Rosji i Australii. Otwieranie nowych złóż naraża kolejne obszary województwa na narastające zjawisko suszy i rodzi konflikty społeczne. Biorąc pod uwagę powyższe, a także odpowiedzialność za los przyszłych pokoleń, wydobywanie węgla na Śląsku nie ma perspektyw i nie może stanowić podstawy bilansu energetycznego kraju."	Takie są fakty. Nie oszukujmy się.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Polityka energetyczna jest zarządzana centralnie, a polityka regionalna musi być zgodna z dokumentami strategicznymi poziomu krajowego. Zadaniem województwa jest aktywne włączenie się w politykę państwa, a nie prowadzenie samodzielnej polityki.
198.	Strona 79 - "W wielu elektrowniach i elektrociepłowniach węgiel kamienny powinien zostać zastąpiony gazem ziemnym"	Zastąpić: "W wielu elektrowniach i elektrociepłowniach węgiel kamienny powinien zostać zastąpiony gazem ziemnym, ale pochodzącym wyłącznie z odmetanowania zamykanych kopalń".	Jak wcześniej zostało wspomniane, perspektywy wydobywania gazu są równie słabe jak perspektywy wydobywania węgla. W przyszłości coraz więcej gazu będzie pozyskiwane ze złóż łupkowych, a taka metoda wydobywania ma jeszcze gorsze skutki dla klimatu i środowiska niż spalanie węgla.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Polityka energetyczna jest zarządzana centralnie, a polityka regionalna musi być zgodna z dokumentami strategicznymi poziomu krajowego. Zadaniem województwa jest aktywne włączenie się

					w politykę państwa, a nie prowadzenie samodzielnej polityki.
199.	Strona 79 "Realizowana polityka klimatyczna (zakładająca m.in. opłaty za emisję) (...) może spowodować, że do roku 2030 znacznie zwiększy się ilość energii produkowanej ze źródeł ekologicznych"	Ten akapit można usunąć.	Nie mówi on nic o tym, jak województwo przez swoją politykę zamierza wpływać na wzrost udziału OZE. Czy "strategia niskoemisyjna" ma polegać na liczeniu, że coś się stanie samo z siebie?	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy dokumentu zostaną osiągnięte poprzez realizację wyznaczonych w Polityce celów operacyjnych i kierunków działań.
200.	Wykres 26	Zmienić założenia na realistyczne, metodologię na odnoszącą się do problemów współczesnego świata i przygotować nowy wykres.	Z tego wykresu wynika 62% dla węgla i 91% dla kopalin ogólnie w 2030. Jeżeli w 2030 chcecie mieć 91% kopalin to jak chcecie osiągnąć zeroemisyjność do 2050, zgodnie z unijną polityką klimatyczną? Ten "optymalny miks" nijak się ma ani do europejskiej polityki klimatycznej ani do potrzeb związanych z zapewnieniem przyszłości naszym dzieciom i wnukom. Jest on "optymalny" chyba tylko dla koncernów wydobywczych i energetycznych.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Wykres opracowany na podstawie analizy eksperckiej. Jak wynika z opisu wykresu przedstawia on optymalny mix energetyczny dla województwa śląskiego do roku 2030 uwzględniający m.in. potencjał regionu. Wskazane wartości nie mają charakteru docelowego (doprecyzowano zapis w dokumencie).
201.	Tabela 22	Dodać konkretniejsze, oparte na danych wyznaczniki sukcesu. Dlaczego wyniki mają być "nie mniejsze" niż średnia 2015-2017?	Jeżeli uznamy, że sukcesem jest "wzrost", bez określenia skali tego wzrostu, możemy odtrąbić sukces przy wzroście o 0.00001%. W obecnej, naglącej sytuacji potrzebujemy ambitnego planowania i prawdziwych, a nie papierowych sukcesów.	Śląski Ruch Klimatyczny	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na brak badań perspektywicznych określenie realnych wartości docelowych wydaje się być trudne do oszacowania, dlatego

					podjęto decyzję o wskazaniu ogólnego trendu rozwoju.
202.	Str. 46 opisano parkingi typu Park & Ride oraz Park & Walk	Proponuje się zaktualizować dane na co najmniej 2018 r.	W Dokumencie uwzględniono tylko te wybudowane do 2017r tj. w liczbie 5. W 2018 roku w Będzinie oddano do użytku tego typu parking.	Departament Komunikacji i Transportu UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
203.	Str. 86 Analiza SWOT/Słabości	Proponuje się dodać informację o zbyt dużym udziale indywidualnego transportu samochodowego w przemieszczaniu się i marginalizowanie infrastruktury skierowanej dla transportu zbiorowego, przy opracowaniu nowej i przebudowywanej istniejącej drogowej sieci transportowej Woj. Śl.	Np. brak budowy lub wyznaczenia BUSPAS-ów	Departament Komunikacji i Transportu UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Zakres uwagi ze względu na szczegółowy charakter wpisuje się w zakres tematyczny dokumentu regionalnego w obszarze transportu. Treść uwagi zostanie przekazana zespołowi opracowującemu ww. dokument.
204.	Str. 91 Cel operacyjny 3. Ekologiczny system transportu zbiorowego	Proponuje się uzupełnienie o wprowadzanie ograniczeń dla indywidualnego transportu w centrach miast (np. tworzenie stref bez dostępu dla samochodów osobowych,		Departament Komunikacji i Transportu UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze zapisy mieszczą się w celu operacyjnym 4., kierunku

	i indywidualnego/ Kierunki działań	likwidowanie miejsc parkingowych, wytyczanie buspasów, ścieżek rowerowych w miejscach istniejących pasów ruchu dla samochodów osobowych).			działań dotyczącym odpowiedzialnego kształtowania ładu przestrzennego, w tym tworzenia "zielonych" centrów miast i stref "czystego" transportu.
205.	Rozdział: Diagnostyka, Zabudowa i mieszkalnictwo, strony 11-14	W rozdziale tym szczegółowo analizowana jest głównie gospodarka mieszkaniowa w woj. śląskim a niewiele miejsca poświęca się budynkom.	Źródłem niskiej emisji są przede wszystkim systemy grzewcze używane w budynkach jednorodzinnych, w mniejszym stopniu wielorodzinnych i to one powinny być poddane analizie (np. struktura wiekowa budynków, zapotrzebowanie na energię gospodarstwa domowego, stan techniczny budynków i systemów grzewczych itp.). Zauważono to na str. 88 dokumentu: „Gospodarstwa indywidualne i lokalne kotłownie węglowe są głównymi producentami pyłów i szkodliwych gazów w regionie”. Potwierdzają to też wyniki badania wykonane przez Forum Energii, z których wynika, że aż 76 proc. ciepła powstaje w Polsce w indywidualnych instalacjach grzewczych. Z badania wynika, że aż 87 proc. węgla spośród wszystkich gospodarstw domowych w Unii Europejskiej spalają Polacy w domach, a odsetek polskich gospodarstw ogrzewających swoje domy paliwami stałymi wynosi 47 proc.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga uwzględniona częściowo. Rozdział dotyczy zarówno zabudowy jedno jak i wielorodzinnej. Doprecyzowano zapis. Brak ogólnodostępnych, wiarygodnych danych (dla całego województwa) dot. stanu technicznego budynków i systemów grzewczych. W chwili obecnej nie planuje się zlecenia dodatkowych badań/analiz.
206.	Cały dokument	Dane prezentowane w opracowaniu są mało aktualne: 1. dotyczą okresu do 2017 roku chociaż dokument jest datowany na 2020 r. (str. 1). Niektóre informacje dotyczące np. mieszkalnictwa pochodzą ze spisu powszechnego z 2011 r. Na str.14 prezentowane są dane z 2017 r. dotyczące przeprowadzonych termomodernizacji – czy	Analizy prezentowane w dokumencie nie odpowiadają aktualnej sytuacji na rynku. Po 2017 roku nadal trwały lub były uruchamiane programy dofinansowujące takie działania jak wymiana kotłów, budowa instalacji OZE, termomodernizacja, w konsekwencji, wskaźniki osiągnęły inne (wyższe) wartości. Na str. 20 dokumentu stwierdzono niski udział OZE w produkcji energii elektrycznej w regionie w oparciu o dane kończące się na 2017 r. a po wskazanym roku, zwłaszcza w roku 2019, m.in.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga uwzględniona częściowo. Dane statystyczne, w oparciu o które opracowano dokument, były aktualne na dzień jego opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej

		<p>od tego czasu w woj. śląskim nie prowadzono prac termomodernizacyjnych?</p> <p>2. dane URE dotyczące energetyki prosumenckiej nie obejmują małych instalacji prosumenckich, które nie wymagają zgłoszenia lub koncesji URE stąd nie prezentują rzeczywistego poziomu rozwoju energetyki opartej o odnawialne i rozproszone źródła energii (str. 24-25). Np. w odniesieniu do energii elektrycznej znacznie lepsze dane można pozyskać np. z Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE) lub Departamentu Energii Odnawialnej i Rozproszonej w Ministerstwie Aktywów Państwowych.</p>	<p>dzięki programom wsparcia RPO WSL, w woj. śląskim powstała duża ilość instalacji prosumenckich (głównie fotowoltaicznych). Str. 29 – przedstawiono efekty likwidacji kotłów niespełniających wymogów uchwały antysmogowej kończąc na 2017 roku – jak przedstawiają się te dane w latach następnych? Sugerowane źródła informacji nt. stanu energetyki w Polsce: Agencja Rozwoju Energii (ARE), raporty Forum Energii, PSE, Departament Energii Odnawialnej i Rozproszonej w Ministerstwie Aktywów Państwowych itp.</p>		<p>zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).</p> <p>Uzupełnione zostaną dane dotyczące energetyki prosumenckiej w oparciu o uwagi zgłoszone przez Tauron Polska Energia S.A.</p>
207.	Diagnoza – Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii, strony 22-23	<p>Str. 22: „dokumenty strategiczne obejmujące swym zasięgiem politykę energetyczną jak i opracowywane analizy eksperckie, wskazują na potrzebę poprawy efektywności energetycznej, wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, jak również dywersyfikację struktury wytwarzania” – prawda. Jednak odpowiedzią na to zapotrzebowanie ma być budowa nowych i rozbudowa istniejących elektrowni i elektrociepłowni (str. 23).</p>	<p>W opracowanej na zlecenie UMWS aktualizacji Programu Rozwoju Technologii w woj. śląskim, PNT Euro-Centrum prowadzące Obserwatorium Energetyka i odpowiedzialne w PRT za obszar technologiczny energetyka, po przeanalizowaniu megatrendów światowych oraz kierunków rozwoju energetyki w UE, wykazało, że właściwym kierunkiem rozwoju energetyki w woj. śląskim jest transformacja energetyczna regionu w kierunku energetyki opartej o odnawialne i rozproszone źródła energii. Dalsza rozbudowa elektrowni węglowych jest więc sprzeczna z wnioskami z PRT.</p>	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W dokumencie nie wskazano na konieczność budowy nowych elektrowni i elektrociepłowni w oparciu o węgiel. Ponadto należy mieć na uwadze, że zapisy dokumentu regionalnego muszą być zgodne z polityką krajową.</p>
208.	Diagnoza – Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii, strona 25	<p>„Należy zwrócić uwagę, że wprawdzie niektóre instalacje występowały w regionie w niewielkiej liczbie, jednak ich udział w ogólnej liczbie instalacji występujących na poziomie kraju był znaczący. Jako przykład należy wskazać instalacje realizujące technologię współspalania (paliw kopalnych i biomasy), których udział na poziomie kraju wyniósł 30,3%.”</p>	<p>Technologia współspalania jest technologią, której nie należy zaliczać do technologii OZE.</p>	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Tabela zgodna ze wskazanym źródłem.</p>

209.	Diagnoza – Jakość powietrza, str. 53 i następne	Nieaktualne dane.	Na stronach WIOŚ dostępne są aktualne dane http://www.katowice.wios.gov.pl/index.php?tekst=monitoring/informacje/stan2019/i http://www.katowice.wios.gov.pl/monitoring/raporty/2018/ocena2018.pdf	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona. Omawiana część dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej syntetyczny skrót (zaktualizowany).
210.	Prognozy/ trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego w województwie śląskim, strona 78	Zbyt niski (ok. 8%) udział OZE w prognozowanym na 2030 r. miksie energetycznym woj. Śląskiego.	Wskazany udział OZE jest poniżej celu OZE dla Polski nawet dla roku 2020 - niezgodne z trendami, ponad 60% udział węgla w wytwarzaniu energii nie wpłynie na poprawę jakości powietrza w woj. śląskim. Na znaczenie energetyki opartej o odnawialne i rozproszone źródła energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej zwraca się dopiero uwagę w celu operacyjny 2. Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystych energii (str. 89).	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona. Prognozowany miks energetyczny na rok 2030 został opracowany w ramach analizy eksperckiej, w oparciu m.in. o potencjał energetyczny regionu. Wskazane w <i>Bilansie</i> wartości nie mają charakteru docelowego (uzupełniono zapis w dokumencie). Przed zakończeniem prac nad analizą ekspercką miks energetyczny został skonsultowany z członkami

					Regionalnej Rady ds. Energii.
211.	Prognozy/ trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego w województwie śląskim, strona 79-85	W przedstawionych scenariuszach bilansu energii elektrycznej i ciepłej dla 2030 i 2050 roku, wskazuje się na bardzo niski udział OZE i nie uwzględnia się roli rozproszonej energetyki prosumenckiej.	Trendy rozwoju energetyki w UE idą w zupełnie innym kierunku, Polska już obecnie ponosi koszty polityczne i ekonomiczne niedostosowania energetyki do wymogów prawodawstwa unijnego.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona. Prognozowany miks energetyczny na rok 2030 został opracowany w ramach analizy eksperckiej. Prognozowany miks energetyczny powstał w oparciu o m.in. potencjał energetyczny regionu. Przed zakończeniem prac nad analizą ekspercką miks energetyczny został skonsultowany z członkami Regionalnej Rady ds. Energii.
212.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań, str. 88-93	CO1 - w kierunkach działań nie uwzględniono energetyki prosumenckiej i rozproszonej CO2 – kierunek 11- Wsparcie badań w zakresie inteligentnej specjalizacji regionalnej w obszarze energetyki, w tym w zakresie rozwoju wysokoenergetycznych paliw oraz technologii do wydobycia węgla kamiennego – nie należy wspierać badań nad technologiami wydobycia węgla kamiennego.	CO1 – efektywne energetycznie budynki muszą przynajmniej część energii potrzebnej do swojego funkcjonowania pozyskiwać z OZE. Zaostrzone przepisy budowlane w zakresie poziomu energii pierwotnej, które będą obowiązywać od stycznia 2021 r. w odniesieniu do wszystkich budynków nowobudowanych lub poddawanych generalnym remontom, nie będą spełnione jeśli w projekcie budowlanym nie uwzględniono instalacji OZE CO2 – nie należy wspierać badań nad technologiami wydobycia węgla kamiennego w sytuacji kiedy udział węgla w miksie energetycznym będzie mały, zasoby tego surowca maleją, polityka UE wyraźnie zmierza do zaprzestania wydobycia tego surowca w perspektywie czasu, o której jest mowa w analizowanym dokumencie.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienie dotyczące energetyki prosumenckiej i rozproszonej wskazano w celu operacyjnym 2. W województwie śląskim prowadzone są zaawansowane prace dotyczące czystych technologii węglowych, których wsparcie zmniejszy negatywny wpływ sektora górniczego na jakość powietrza do czasu zakończenia pozyskiwania i wykorzystywania węgla

					kamiennego. Poza tym, na terenie województwa śląskiego znajdują się złoża węgla koksowniczego, będącego surowcem strategicznym w skali całej UE (niezbędny do produkcji stali). Węgiel koksowy znajduje się na liście surowców krytycznych UE. W związku z powyższym wspieranie technologii wydobycia węgla jest niezwykle istotne.
213.	Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi, str. 94-95	Typy projektów sformułowane w sposób bardzo ogólny, opisy nie wykraczają poza uniwersalne przesłania dotyczące programów polityki klimatycznej i programów ekologicznych, których nie sposób kwestionować, jednak niewiele jest tu jasnej strategii i rozwiązań szytych na miarę.	Konieczne jest dopracowanie tej części dokumentu, wskazanie konkretnych projektów, które należy zrealizować dla osiągnięcia poprawy jakości powietrza w woj. Śląskim.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na szeroki wachlarz szczegółowych projektów mieszczących się w ramach 4 typów projektów wskazanych w dokumencie podjęto decyzję o rezygnacji z ich doprecyzowania.
214.	System monitoringu, str. 103-104	Wskaźniki programu do roku 2030 ze sformułowaniami typu: nie mniej niż spadek, wzrost itp., są mało konkretne i mało ambitne. Ta część dokumentu sprawia wrażenie jakby autorzy nie byli specjalnie zdeterminowani, żeby opracowana polityka miała wpłynąć na poprawę jakości powietrza w regionie. We wskaźnikach trendy, a nie wartości docelowe.	Należy określić wartości docelowe.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga nieuwzględniona. Z uwagi na brak badań perspektywicznych określenie realnych wartości docelowych wydaje się być trudne do oszacowania, dlatego podjęto decyzję o wskazaniu ogólnego trendu rozwoju. Na obecnym etapie prac nie planuje się zlecenia

					dodatkowych badań/analiz.
215.	Cały dokument	W dokumencie mało miejsca poświęcono energetyce prosumenckiej, co pozwala wnioskować, że nie stanowi ona priorytetu w przygotowywanej polityce energetycznej regionu na najbliższe lata.	Trendy światowe i europejskie rozwoju energetyki wskazują, że właściwym kierunkiem rozwoju energetyki w woj. śląskim jest transformacja energetyczna regionu w kierunku energetyki opartej o odnawialne i rozproszone źródła energii.	Park Naukowo-Technologiczny Euro-Centrum	Uwaga uwzględniona częściowo. Część diagnostyczna dokumentu zostanie uzupełniona o dane dot. prosumentów wskazane w ramach konsultacji przez Tauron Polska Energia S.A. Dodatkowo kwestia energetyki prosumenckiej zostały zawarte w ramach celu operacyjnego 1 i 2.
216.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań Cel operacyjny 3. Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego Kierunki działań, str. 92	Dodanie kierunku działań: Rozwój infrastruktury oraz promocja transportu kolejowego.	Znacznie rozbudowana sieć kolejowa w województwie śląskim przy generalnie niewielkim obecnie udziale transportu kolejowego w transporcie publicznym. Sukcesywny wzrost ilości węzłów przesiadkowych Park&Ride, często zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci kolejowych powinien przekładać się na zwiększenie zainteresowania pasażerów tą formą komunikacji; możliwe to jednak będzie przy optymalnym dopasowaniu ilości połączeń do potrzeb oraz odpowiedniej promocji tego rodzaju transportu. Budowa/rewitalizacja linii kolejowych łączących znaczące ośrodki miejskie w województwie (tam, gdzie istnieje taka potrzeba, a takowej infrastruktury nie ma) oraz łączących Śląsk ze znaczącymi ośrodkami miejskimi województw ościennych.	Urząd Miejski w Bieruniu	Uwaga nieuwzględniona. Kategoria transportu kolejowego mieści się w transporcie publicznym.
217.	Diagnoza; Zabudowa i mieszkalnictwo; Gospodarka mieszkaniowa; str. 11	Wskazana tendencja obserwowana była również w pozostałych regionach kraju (z wyjątkiem województwa pomorskiego).	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.

218.	Diagnoza; Zabudowa i mieszkalnictwo; Gospodarka mieszkaniowa; str. 14; przypis 4	Informacja zbiorcza opracowana przez Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Zmiana nazwy zgodnie z obowiązującym Regulaminem Organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
219.	Diagnoza; Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii; Produkcja energii cieplnej; Wykres 10; str. 30	Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych opracowanych przez Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Zmiana nazwy zgodnie z obowiązującym Regulaminem Organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
220.	Diagnoza; Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii; Zużycie energii elektrycznej; str. 33	Zestawiając wyniki uzyskane przez województwo śląskie z wynikami uzyskanych przez dolnośląskie, będące wiceliderem pod względem zużycia energii w przeliczeniu na 1 mieszkańca, należy zauważyć, że dolnośląskie odnotowało wzrost wartości wskaźnika w stosunku do roku 2016 o 22% , natomiast w stosunku do roku 2009 o 39,1%.	Niepotrzebny nawias.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
221.	Diagnoza; Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii; Dystrybucja i przesył energii elektrycznej, ciepła i gazu; str. 40	Najkrótszą długość sieci gazowej odnotowano natomiast w powiecie kłobuckim (22 km) oraz miastach Świętochłowice (81 km) i Siemianowice Śląskie (134 km).	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
222.	Diagnoza; Transport; Pojazdy; str. 44	W strukturze zarejestrowanych pojazdów w województwie śląskim dominowały samochody osobowe, których liczba w 2017 roku w Polsce wyniosła 2 559 tys.	Zdanie odnosi się do samochodów osobowych w województwie śląskim, natomiast podając ich liczbę odniesiono się do obszaru całego kraju.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
223.	Diagnoza; Transport; Transport ekologiczny; Mapa 19; str. 51	Liczba pojazdów z napędem elektrycznym w województwie śląskim w 2017 r.	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
224.	Diagnoza; Jakość powietrza; Zanieczyszczenie	Źródło: Opracowanie własne na podstawie Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.

	powietrza; Wykres 18; str. 54	Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r., s. 18.			
225.	Diagnoza; Jakość powietrza; Pył zawieszony PM10; Wykres 19; str. 55	Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r.; Stan środowiska w województwie śląskim w 2016 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2017 r.; Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2016 r.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
226.	Diagnoza; Jakość powietrza; Pył zawieszony PM10; Mapa 22; str. 56	Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r., s. 36.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
227.	Diagnoza; Jakość powietrza; Pył zawieszony PM2,5; Wykres 20; str. 57	Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r., Stan środowiska w województwie śląskim w 2016 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2017 r., Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2016 r.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
228.	Diagnoza; Jakość powietrza; Pył zawieszony PM2,5; Mapa 23; str. 58	Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 Wojewódzki	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.

		Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r., 37.			
229.	Diagnoza; Jakość powietrza; Benzo(a)piren; Mapa 24; str. 59	Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r., s. 38.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
230.	Diagnoza; Jakość powietrza; Dwutlenek azotu; Mapa 25; str. 60	Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r., s. 39.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
231.	Diagnoza; Jakość powietrza; Dwutlenek azotu; str. 60	Jednocześnie na stacji komunikacyjnej w Częstochowie poziom stężenia średnio rocznego pozostał na niezmiennym poziomie.	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
232.	Diagnoza; Jakość powietrza; Dwutlenek azotu; przypis 50; str. 60	Na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, s. 23.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
233.	Diagnoza; Jakość powietrza; Dwutlenek azotu; przypis 51; str. 60	Na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, s. 24.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
234.	Diagnoza; Jakość powietrza; Klasyfikacja stref w województwie śląskim ; str. 61	Ze względu na ochronę zdrowia klasę A ustanowiono: · dla dwutlenku azotu – aglomerację rybnicko-jastrzębską, miasta: Bielsko-Biała i Częstochowa oraz strefę śląską ; · dla dwutlenku siarki – aglomerację	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.

		górnosląską i rybnicko-jastrzębską, miasta: Bielsko-Biała i Częstochowa.			
235.	Diagnoza; Jakość powietrza; Zakłady szczególnie uciążliwe; str. 64	Zakłady szczególnie uciążliwe zlokalizowane we wskazanym mieście na prawach powiatu osiągając w 2017 roku wynik 3 949 t/rok, emitowały do atmosfery 45,9% pyłów pochodzących z regionu.	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
236.	Działania podejmowane w zakresie gospodarki niskoemisyjnej; Uchwała antysmogowa i Program ochrony powietrza; przypis 58; str. 66	Na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach , s. 42-43.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
237.	Działania podejmowane w zakresie gospodarki niskoemisyjnej; Uchwała antysmogowa i Program ochrony powietrza; przypis 58; str. 68	Na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach , s. 44.	Błąd literowy w zdaniu i powtórzenie tego samego tekstu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
238.	Działania podejmowane w zakresie gospodarki niskoemisyjnej; Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; str. 71	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2017-2018 dofinansowywał m.in. działania z obszarów: - Likwidacja niskiej emisji; - Edukacja ekologiczna; - Profilaktyka zdrowotna.	Błąd w nazwie instytucji.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
239.	Działania podejmowane w zakresie gospodarki	Beneficjenci mieli możliwość wykorzystania otrzymanych środków finansowych na zadania realizowane w województwie	Błąd literowy w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.

	niskoemisyjnej; Konkurs nr POIS/1.7.2/3/2018; str. 75	śląskim z zakresów: · ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery ; · przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączenia do kanalizacji.			
240.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań; Cele operacyjne, Cel operacyjny 1. Wysoki standard energetyczny zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej regionu	Proponuje się doprecyzować kierunki poprzez wskazanie przykładowych działań np.: · działania informacyjno-edukacyjne promujące wykorzystanie OZE oraz innowacje w sektorze energetycznym; · kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne; · zakup i montaż instalacji solarnych, instalacja ogniw fotowoltaicznych lub kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych w tym budynkach jednorodzinnych na potrzeby własne (promocja mikroinstalacji).	Departament Projektów Regionalnych dokonał analizy działań podejmowanych przez inne województwa w ramach regionalnych programów operacyjnych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Na podstawie przeprowadzonej analizy proponuje się uzupełnić kierunki działań o przykładowe rodzaje/typy działań. Pozwoli to zorientować się czytelnikowi dokumentu, jakie typy działań (projektów) autor miał w praktyce na myśli.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze działania mieszczą się w kierunkach działań celu operacyjnego 1. Ze względu na szeroki wachlarz działań możliwych do podjęcia zrezygnowano z uszczegółowienia zapisów.
241.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań; Cele operacyjne, Cel operacyjny 2. Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystych energii	12. Budowa lub modernizacja sieci elektroenergetycznej umożliwiającej przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ponadto proponuje się doprecyzować kierunki poprzez wskazanie przykładowych działań np.: · wdrażanie systemów zarządzania ciepłem i chłodem wraz z infrastrukturą wspomagającą; · rozbudowa lub modernizacja sieci ciepłowniczych i węzłów cieplnych; · budowa oraz modernizacja elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia; · inteligentne systemy zarządzania energią w oparciu o technologie TIK; Kluczowi partnerzy realizacji kierunków: · europejskie ugrupowania współpracy	Uzupełnienie zapisów. Departament Projektów Regionalnych dokonał analizy: · działań podejmowanych przez inne województwa w ramach regionalnych programów operacyjnych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej; · Statutu (§ 6 ust. 2 pkt 1d) i “Strategii Systemowej Współpracy Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej “TRITIA”. Współpraca członków regionów (CZ, PL, SK) w ramach EUWT “TRITIA” m.in. w dziedzinie energetyki, gdzie jednym z czterech głównych obszarów współpracy jest Energetyka z ukierunkowaniem na odnawialne źródła energii; · informacji na temat niekontrolowanych, trudnych do przewidzenia przepływów mocy wykraczających poza obszary systemów krajowych (transgraniczny obrót energii). Na podstawie przeprowadzonej analizy proponuje się uzupełnić kierunki działań o przykładowe rodzaje/typy działań. Pozwoli to	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze działania mieszczą się w kierunkach działań celu operacyjnego 2. Ze względu na szeroki wachlarz działań możliwych do podjęcia zrezygnowano z uszczegółowienia zapisów. Kategoria przedsiębiorców ciepłowniczych i energetycznych mieści się w “przedsiębiorcach” wskazanych w ramach kluczowych partnerów. Natomiast uzupełnienie zapisów dokumentu o

		terytorialnej · przedsiębiorstwa ciepłownicze · przedsiębiorstwa energetyczne.	zorientować się czytelnikowi dokumentu, jakie typy działań (projektów) autor miał w praktyce na myśli. Dodatkowo proponuje się uzupełnienie katalogu kluczowych partnerów.		partnerów zagranicznych skutkowałyby koniecznością opracowania dodatkowego zakresu <i>Prognozy oddziaływania na środowisko</i> . Na obecnym etapie pracy nie planuje się przeprowadzania dodatkowych analiz/badań.
242.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań; Cele operacyjne, Cel operacyjny 3. Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego	Proponuje się doprecyzować kierunki poprzez wskazanie przykładowych działań np.: · budowa lub przebudowa infrastruktury dla rozwoju ekologicznego transportu publicznego np. stacji ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania paliw alternatywnych, zintegrowanych centr przesiadkowych; · dostosowanie sieci komunikacji publicznej do potrzeb pasażerów np. interaktywna informacja pasażerska; · zakup lub montaż urządzeń z zakresu telematyki: system centralnego sterowania sygnalizacją, system sygnalizacji akustycznej, system sygnalizacji świetlnej wzbudzonej przez autobusy, system monitorowania ruchu na kluczowych trasach, system nawigacji satelitarnej dla usprawnienia ruchu i podniesienia bezpieczeństwa transportu publicznego; · inwestycje w ścieżki rowerowe i w infrastrukturę rowerową (parkingi dla rowerów Bike & Park, budowa punktów wypożyczania rowerów w ramach systemu roweru miejskiego, stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługi naprawy rowerów, pasy	Departament Projektów Regionalnych dokonał analizy działań podejmowanych przez inne województwa w ramach regionalnych programów operacyjnych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Na podstawie przeprowadzonej analizy proponuje się uzupełnić kierunki działań o przykładowe rodzaje/typy działań. Pozwoli to zorientować się czytelnikowi dokumentu, jakie typy działań (projektów) autor miał w praktyce na myśli.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze działania mieszczą się w kierunkach działań celu operacyjnego 3. Ze względu na szeroki wachlarz działań możliwych do podjęcia zrezygnowano z uszczegółowienia zapisów. Jednocześnie wskazana uwaga zostanie przekazana zespołowi opracowującemu regionalny dokument branżowy w zakresie transportu.

		ruchu dla rowerów); · modernizacja dróg i ulic w zakresie infrastruktury służącej obsłudze transportu publicznego (zatoczki, zjazdy, podjazdy, bocznice, pętle, wydzielenie pasów ruchu) oraz pasażerów (wysepki, przystanki); · parkingi dla samochodów (Park & Ride); · budowa zintegrowanych sieci tras rowerowych w województwie; · promocja e-mobilności rozumianej kompleksowo jako 3xE (elektromobilność, ekomobilność i ekonomika mobilności).			
243.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań; Cele operacyjne, Cel operacyjny 4. Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza	Proponuje się doprecyzować kierunki poprzez wskazanie przykładowych działań np.: · budowa systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń; · wyłączenie centr miast z ruchu pojazdów spalinowych; · zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwach, w tym modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych, wymiana urządzeń i instalacji na bardziej efektywne energetycznie, przebudowa oświetlenia, ciągów transportowych linii produkcyjnych; Kluczowi partnerzy realizacji kierunków: · europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej.	Departament Projektów Regionalnych dokonał analizy: · działań podejmowanych przez inne województwa w ramach regionalnych programów operacyjnych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej; · Statutu i "Strategii Systemowej Współpracy Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej "TRITIA". Na podstawie przeprowadzonej analizy proponuje się uzupełnić kierunki działań o przykładowe rodzaje/typy działań. Pozwoli to zorientować się czytelnikowi dokumentu, jakie typy działań (projektów) autor miał w praktyce na myśli. Dodatkowo proponuje się uzupełnienie katalogu kluczowych partnerów.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze działania mieszczą się w kierunkach działań celu operacyjnego 4. Ze względu na szeroki wachlarz działań możliwych do podjęcia zrezygnowano z uszczegółowienia zapisów. Uzupełnienie zapisów dokumentu o partnerów zagranicznych skutkowałoby koniecznością opracowania dodatkowego zakresu Prognozy oddziaływania na środowisko. Na obecnym etapie pracy nie planuje się przeprowadzania dodatkowych opracowań.

244.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań; Cele operacyjne, Cel operacyjny 4. Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza	3. Rozwój systemu monitoringu jakości powietrza z uwzględnieniem systemu i monitoringu zanieczyszczeń transgranicznych.	Propozycja uzupełnienia zapisu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga nieuwzględniona. Analiza badań przeprowadzonych w zakresie jakości powietrza realizowanych w ramach Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej "TRITIA" wykazały znaczące różnice w sposobie monitorowania jakości powietrza i metodologii badań. Uzupełnienie zapisów dokumentu o dane transgraniczne skutkowałoby koniecznością opracowania dodatkowego zakresu <i>Prognozy oddziaływania na środowisko</i> . Na obecnym etapie pracy nie planuje się przeprowadzenia dodatkowych analiz/badań.
245.	Cel generalny, cele operacyjne i kierunki działań; Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi, str. 94	1. Kompleksowe działania termomodernizacyjne (...) należy wspierać kompleksowe działania obejmujące swym zakresem system ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji, oświetlenie i strukturę budynku. Kompleksowe działania termomodernizacyjne należy traktować preferencyjnie np. powinny być one wyżej punktowane. Ponadto należy również	Propozycja uzupełnienia zapisów. Zmiana zapisów dotyczących danego typu projektu celem uzyskania najbardziej optymalnego efektu ekologicznego tj. objęcia oczekiwanym i niezbędnym wsparciem także budynków już zmodernizowanych termicznie, ale bez wymienionego źródła ciepła, jak również budynków, w których wymieniono źródło ciepła, ale nie przeprowadzono jeszcze termomodernizacji.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona częściowo. Kategoria kompleksowych działań termomodernizacyjnych zostanie doprecyzowana. Rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnych

		wspierać działania związane z samą termomodernizacją struktury budynku lub z samą wymianą źródeł ciepła – działań tych nie należy wykluczać ze wsparcia. 5. Rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnych niskiego i średniego napięcia, w tym w szczególności w związku z rozwojem źródeł opartych na OZE.	Dodanie dodatkowego kluczowego typu projektu. Rozbudowa i modernizacja sieci jest działaniem niezbędnym z punktu widzenia rozwoju energetycznego – zgodnie z opiniami eksperckimi brak jej modernizacji będzie stanowić kluczową barierę dla rozwoju systemu energetycznego opartego na OZE.		została ujęta w ramach instrumentów wdrażania na poziomie krajowym, w związku z czym nie widzi się konieczności uzupełniania typów projektu we wskazanym zakresie.
246.	System wdrażania; Ramy finansowe; Tabela 19; str. 100	Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Referat Zarządzania Rzeczo-Finansowego Departamentu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Zmiana nazwy zgodnie z obowiązującym Regulaminem Organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
247.	System wdrażania; Ramy finansowe; str. 101	Analizując budżety jednostek samorządu terytorialnego w ostatnich latach zauważalny jest wzrostowy trend wydatków budżetowych przeznaczanych na kwestie ochrony powietrza i klimatu, w związku z czym zakłada się, że w perspektywie do roku 2030 wydatki gmin w województwie śląskim w ramach omawianej kategorii pozostaną co najmniej na tym samym poziomie, bądź będą wzrastać.	Błąd stylistyczny w zdaniu.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
248.	System monitoringu; Relacje z raportem o stanie województwa; str. 104	Podstawowymi źródłami danych zawartych w dokumencie jest statystyka publiczna, jak również dane dotyczące zadań realizowanych przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki im podległe.	Zmiana nazwy zgodnie z obowiązującym Regulaminem Organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.	Departament Projektów Regionalnych UMWS	Uwaga uwzględniona.
249.	Str. 6 Europejski zielony ład	Uzupełnienie zakresu o pozostałe obszary określone w Europejskim Zielonym Ładzie.	W ramach opracowywania nowej gospodarki niskoemisyjnej powinny być brane pod uwagę wszystkie obszary określone w Europejskim	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. W ramach Europejskiego Zielonego Ładu wskazano

			Zielonym ładzie w tym uwzględniające zmiany klimatu.		jedynie te zakresy, w które bezpośrednio wpisuje się konsultowany dokument.
250.	Tabela nr 3, strona 20	Brak wyszczególnionych powiatów grodzkich, Należy rozdzielić powiaty ziemskie i wpisać je w osobnych pozycjach Zmienić oznaczenie z (-) na (+) i analogicznie dodać po jednym plusie do pozostałych ocen. Dodatkowo zasoby powinny być oznaczone jako potencjalne. Obecnie zapisy nie precyzują z jakimi zasobami mamy do czynienia.	łączenie powiatów może dawać błędne wnioski jeśli chodzi o ich potencjał energetyczny; Oznaczenie zasobu (-) sugeruje brak zasobów, a nie małe zasoby.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Tabela zgodna jest ze wskazanym źródłem, które nie daje możliwości wprowadzenia zmian zgodnie z uwagą.
251.	Wykres 10, str. 30	Wykreślić kolektory słoneczne z bilansu.	Kolektory słoneczne nie są zmianą systemu ogrzewania, a jedynie jako instalacja wspierająca wytwarzanie energii cieplnej.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona częściowo. Zmieniono nazwę wykresu.
252.	Str. 32 – modelowa koncepcja klastra energii	Dopisać rolę OSD w roli tworzeniu klastrów energetycznych.		Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Modelowa koncepcja klastra zgodna ze wskazanym źródłem.
253.	Str. 40 – odbiorcy energii elektrycznej	Zmienić przy miastach słowo osób na odbiorców energii elektrycznej.	Obecny zapis sugeruje, że w miastach województwa mieszka znacznie mniej osób, lub jedynie niewielka część korzysta z energii elektrycznej co jest nieprawdą.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona.
254.	Str. 41 – sieci gazowe	Uwzględnić podział na sieci przesyłowe oraz dystrybucyjne, pokazanie stacji redukcyjno-pomiarowych oraz ich rezerw przepustowych.	Dane w dokumencie są niepełne i nie pozwalają na wyciągnięcie poprawnych wniosków co do możliwości i zasadności rozbudowy sieci gazowniczych na terenie województwa.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona częściowo. Dokument zostanie uzupełniony o dane dotyczące sieci przesyłowej, natomiast pozostałe dane nie są ogólnie dostępne. Na obecnym etapie pracy nie planuje się przeprowadzania/zlecenia dodatkowych badań/analiz.

255.	Str. 41-42 – sieci ciepłownicze	Uwzględnić podział sieci ze względu na technologię wykonania oraz na parametr ciepła.	Dane w dokumencie są niepełne i nie pozwalają na wyciągnięcie poprawnych wniosków co do możliwości i zasadności rozbudowy sieci ciepłowniczych na terenie województwa.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Dane na tym poziomie szczegółowości nie są ogólnie dostępne. Na obecnym etapie pracy nie planuje się przeprowadzania/zlecenia dodatkowych badań/analiz.
256.	Str. 66 - kotły	Zmienić szacowanie % ilości kotłów do wymiany z 70 na 90%.	Analizując strukturę wieku kotłów na paliwa stałe w ramach projektu ZONE uzyskano rezultat 90% kotłów nie spełniających wymogów uchwały antysmogowej. Jednocześnie analizując program PONE zdecydowana większość beneficjentów dotacji woli wymieniać kotły węglowe na bezobsługowe kotły gazowe lub elektryczne. Kotły węglowe stanowią niewielką część wymian.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Dane zawarte w dokumencie są zgodne ze wskazanym źródłem.
257.	Str. 69	Zmienić 1/20 na 5%; Zmienić wymóg stosowania z 5 klasy na kotły ecodesign.	Zmiana dotyczy sposobu pokazywania redukcji zanieczyszczeń. Konsekwentnie w całym dokumencie zmiany są wyrażane w procentach, a nie ułamkowo.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona częściowo. Zostanie zmieniony zapis 1/20 na 5%. Wskazany w dokumencie wymóg stosowania kotłów klasy 5 jest zgodny ze wskazanym źródłem.
258.	Str. 70 – opis wariantu 4	Wykreślić słowa teoretyczny i radykalny.	Analizując politykę poszczególnych gmin można zauważyć tendencję do ograniczania możliwości spalania węgla w sektorze komunalno-bytowym na rzecz czystszych technologii grzewczych. Nie jest to zatem wariant teoretyczny, a już wdrażany.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Zapis zgodny ze wskazanym źródłem.
259.	Str. 72	Należy krótko podsumować efekty wymienionych programów wsparcia.	Brak podsumowania nie pozwala na ocenę zasadności oraz skuteczności wdrożonych programów.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie nie zawarto podsumowania efektów przeprowadzonych działań z uwagi na brak

					wiarygodnych badań/analiz we wskazanym zakresie. Na obecnym etapie prac nie planuje się wykonania/zlecenia dodatkowych badań/analiz.
260.	Str. 78	Należy uwzględnić w analizach zmiany klimatu, wzrost cen energii i paliw jako konieczność odejścia od węgla.	Uwzględnienie tylko wymogów unijnych jako pretekstu do zmian w miksie energetycznym województwa może prowadzić do błędnych wniosków i proponowanych rozwiązań.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Celem opracowania prognoz było głównie określenie najbardziej optymalnego miksu energetycznego dla województwa śląskiego w oparciu o jego potencjał energetyczny i uwarunkowania planistyczne aktualne na dzień przeprowadzania analizy. Na obecnym etapie prac nie planuje się przeprowadzenia/zlecenia dodatkowych badań/analiz.
261.	Wykres 25 str. 78	Należy dopisać przy wykresie o bilans, której energii chodzi; należy złączyć energię słoneczną, wiatr, pompy ciepła, biogaz w jedną pozycję OZE.	Z uwagi na niski udział OZE w miksie energetycznym należy zrobić z nich jedną pozycję dla większej czytelności.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona częściowo. Nawa wykresu zostanie doprecyzowana. Zsumowanie źródeł energii nie wnosi nic nowego do dokumentu.
262.	Str. 79 – wzrost produkcji gazu	Należy dookreślić, czy chodzi o wzrost produkcji gazu do wytwarzania energii, czy wzrost samej produkcji energii z gazu.	Poprawa stylistyczna zdania.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona.

		Obecna konstrukcja zdania jest niejednoznaczna.			
263.	Str. 87 – analiza SWOT, zagrożenia	Wykreślić el. Wodne z zagrożeń. Zmienić punkt na „negatywne oddziaływania na środowisko części rozwiązań technologicznych związanych z utrzymaniem wydobycia węgla.	W dokumencie nie ma nic wspomniane o rozwoju energetyki wodnej na terenie województwa, a samo OZE jest oceniane jako korzystne dla środowiska. Nie są z kolei poruszone kwestie zagrożeń związanych z kontynuacją wydobycia węgla.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga uwzględniona.
264.	Str. 90 – 1 cel operacyjny	Dopisać działania zmniejszające energochłonność sektora bytowo-komunalnego.	Sektor bytowo – komunalny odpowiada w zdecydowanej większości za złą jakość powietrza w regionie w czasie sezonu grzewczego. Działania w tym zakresie powinny być również ujęte.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Energochłonność sektora bytowo-komunalnego mieści się w celu operacyjnym 1., w kierunkach dotyczących promocji wzorców zrównoważonej konsumpcji oraz wdrażania systemów zarządzania gospodarką energetyczną w zasobach mieszkaniowych.
265.	Str. 93 – 3 cel operacyjny	Dopisać rozwój kolei.	Rozwój kolei jest jednym z ważnych czynników ograniczenia transportu samochodowego, rozwoju komunikacji publicznej oraz spadku emisji z transportu.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Rozwój kolei mieści się w celu operacyjnym 3., w kierunku działań dotyczącego modernizacji infrastruktury oraz wymiany taboru transportu publicznego na niskoemisyjny i energooszczędny oraz podnoszących jakość przewozów.
266.	Str. 94 – 4 cel operacyjny	Dopisać ograniczenie niskiej emisji (sektor bytowo – komunalny i transport).	W strategii ograniczania emisji nie można brać pod uwagę tylko przemysłu i energetyki, ale również pozostałe dziedziny życia.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Działania dotyczące ograniczenia niskiej emisji z sektora bytowo-

					komunalnego mieszczą się w ramach celu operacyjnego 1., natomiast dotyczące emisji z transportu w ramach celu operacyjnego 3.
267.	Str. 95 – kompleksowe działania termomodernizacyjne	Należy napisać od nowa cały punkt. Obecny jest pełen błędnych stwierdzeń w tym: brak efektu ekologicznego przy wymianie samego kotła, najkorzystniejsze podłączenie budynku do sieci ciepłowniczej oraz modernizację wentylacji jako działanie kompleksowe.	Wymiana źródła ciepła na ekologiczny jest korzystna ekologicznie. Termomodernizacja przyczynia się do zmiany ilości zapotrzebowania na ciepło i nie znacząco wpływa na emisję substancji szkodliwej jeśli jest wymienione źródło ciepła; podłączenie do sieci ciepłowniczej musi być uzasadnione ekonomicznie i w przypadku budynków jednorodzinnych nie jest to opłacalne; modernizacja wentylacji nie zawsze jest możliwa i opłacalna do wykonania, szczególnie w starszym budownictwie.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. We wskazanym typie projektów mowa jest o działaniach dających największy efekt ekologiczny (zgodnie z Programem Ochrony Powietrza).
268.	Str. 95 – Nadanie nowych funkcji infrastrukturze i terenom pogórnym.	Uwzględnić poza energetyczne aspekty rekultywacji terenów pogórnym.	Należy uwzględnić możliwość rozwoju mieszkalnictwa, usług, kultury oraz terenów zielonych na terenach pogórnym i przemysłowych z uwagi na lokalizację zakładów nieraz w centrach miast.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany typ projektu został wypracowany w ramach spotkań warsztatowych zespołu dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim. Mając na uwadze stale rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną w regionie realizacja wskazanego typu projektu w aktualnym brzmieniu wydaje się zasadna. Analizowany zapis nie wyklucza możliwości realizacji innych projektów na terenach przemysłowych.

					Szczegółowe wskazanie pozostałych aktywności będzie zrealizowane w ramach Regionalnej polityki rewitalizacji.
269.	Str. 95 - Wsparcie dla rozwoju transportu ekologicznego	Priorytetem powinien być rozwój transportu publicznej w tym kolei, celem ograniczenia transportu samochodowego.	Sam rozwój elektromobilności opartej o indywidualne samochody przyczyni się do większych korków oraz natężenia ruchu, oraz problemów z parkowanie w centrach miast.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie dla rozwoju kolei wynika z opisu wskazanego typu projektu.
270.	Str. 96	Po punkcie 4 dodać punkt 5. Edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców.	Działania edukacyjne (określone również w POP) przyczyniają się do poprawy jakości powietrza poprzez świadome korzystanie ze środowiska oraz minimalizowanie produkcji odpadów.	Urząd Miasta Katowice	Uwaga nieuwzględniona. Edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców jest ujęta na poziomie celu operacyjnego 1.
271.	Str. 3 (oraz kolejne odnoszą się do projektu Polityki...)	– proponuję informację zawartą w drugim akapicie, dotyczącą obserwowanego wzrostu gospodarczego zweryfikować w związku z występującą obecnie epidemią COVID-19 i przewidywanym spowolnieniem gospodarczym. Wpływ spowolnienia powinien być również uwidoczniony przy ujętych w dokumencie prognozowanych nakładach na gospodarkę niskoemisyjną w najbliższych latach.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona częściowo. We wstępie do dokumentu wskazano trendy obserwowane w ostatnich latach. Jednocześnie dodany zostanie zapis uwzględniający aktualną sytuację epidemiologiczną.
272.	Str. 12 - Wykres 1	– wykres jest mało czytelny z uwagi na zastosowanie odnośników kolorystycznych. Proszę aby na tym i kolejnych wykresach kołowych przy wskazaniu liczb na wykresie podawać łącznie z liczbą rodzaj zasobu czy wskaźnika mierzonego. Legenda na tych wykresach jest mało czytelna co utrudnia interpretację. Ewentualnie, zamiast wykresów kołowych proszę zastosować tabele z sortowaniem danych od największej do najmniejszej wartości wskaźnika.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.

273.	Str. 17. - Mapa 3	Mapa 3 jest nieczytelna z uwagi na zbyt małą rozdzielczość znaków na mapie.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
274.	Str. 23	– proszę dopisać planowaną inwestycję w Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej - Gliwice Sp. z o.o. – budowa wysokosprawnej kogeneracji – inwestor Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej - Gliwice Sp. z o.o.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
275.	Str. 28	– ostatni akapit na stronie – nie bardzo wiadomo o jakiej mocy kotłowni chodzi – 0,5-1 MW?	Wszystkich kotłowni jest dużo więcej.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Akapit dotyczący kotłowni opracowany na podstawie wskazanego źródła (GUS), które nie kategoryzuje kotłowni ze względu na moc, a jedynie podaje dane dla ogólnej kategorii.
276.	Str. 34	podrozdział „Zużycie energii ciepłej” – wskazywane w latach 2010 i 2017 wartości zużycia energii ciepłej warto odnieść do stopniodni w tych okresach i pokazać na wykresie – bez tego cytowane dane niewiele mówią.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Część diagnostyczna dotycząca zużycia energii ciepłej miała za zadanie prezentację poziomu jej zużycia. Zrezygnowano z odniesienia się do stopniodni w analizowanym okresie, ponieważ jest to ważny, ale jeden z wielu czynników wpływających na wartość wskaźnika (np. stan techniczny budynków, poziom izolacji termicznej, zwiększająca się powierzchnia użytkowa, źródło ogrzewania). Na obecnym etapie prac nie planuje się

					wykonania/zlecenia dodatkowych badań/analiz.
277.	Str. 39.	Mapa 10 jest nieczytelna z uwagi na zbyt małą rozdzielczość znaków na mapie.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Mapa ma charakter poglądowy.
278.	Str. 39	Pierwszy akapit pod mapą 10 – wydaje się, że dane wskazywane dotyczą gospodarstw domowych lub odbiorców a nie osób – proszę o ewentualną weryfikację.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
279.	Str. 49-52	Wydaje się, że porównywanie transportu ekologicznego w Polsce z uwagi na rejestrację pojazdów może być zniekształcanie rejestrowaniem pojazdów przez firmy w innych województwach a faktycznym korzystaniem z nich na Śląsku.	Być może lepszym wskaźnikiem byłoby porównanie punktów ładowania lub ilości energii zużywanej w punktach ładowania.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Dostępność danych dotyczących pojazdów pozwoliła na analizę na poziomie zawartym w dokumencie. Uzupełnieniem do przedmiotowej analizy jest opis natężenia ruchu w województwie.
280.	Str. 53	Proszę powoływać się na nowszy niż z 2014 program ochrony powietrza – kolejny był z roku 2017.	Wydaje się również, że obecnie procedowany dokument powinien być ujednolicony z równolegle opracowywanym przez Marszałka Programem ochrony powietrza, którego konsultacje zakończyły się w dniu 27 marca 2020r.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. W części diagnostycznej dokumentu odniesiono się do obowiązującego Programu Ochrony Powietrza. Wskazana mapa jest nadal obowiązująca pomimo, iż jej źródłem jest POP 2014.
281.	Str. 55	Wykres 19 – błędny opis wykresu – wykres przedstawia częstość przekraczania średniodobowych stężeń PM 10 a nie wartości średnie roczne.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
282.	Str. 63	– akapit rozpoczynający się od słów „Inwestycje związane z instalowaniem...” przedstawia nie do końca pełne wnioski.	To ile w danym regionie udało się zredukować emisji punktowej w głównej mierze zależy od specyfiki przemysłu w tym regionie, aktualnych dla tej gałęzi	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Celem przedmiotowej analizy było pokazanie

			przemysłu wytycznych tzw. BAT'ów i prawa stanowiącego o wymaganiach pozwoleń zintegrowanych. Nie jest możliwe narzucenie przedsiębiorcom wyższych wymagań redukcyjnych niż zawarte w prawie.		zarówno skali zanieczyszczeń powietrza w województwie, jak również działań podejmowanych przez przedsiębiorców w celu neutralizacji zanieczyszczeń.
283.	Str. 63 – ostatni akapit	Nie jest jasne czy przytoczone wydatki na zakup środków trwałych do redukcji zanieczyszczeń gazowych dotyczy tylko zakładów szczególnie uciążliwych, wszystkich, czy całego województwa.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Jak wskazuje nazwa podrozdziału dane w nim zawarte dotyczą zakładów szczególnie uciążliwych.
284.	Str. 68	Wydaje się, że swoistym wariantem nr 6 do uwzględnienia w przytoczonym wykazie, powinna być najnowsza analiza prognostyczna ujęta w równolegle procedowanym POP, która uwzględnia dodatkowe bardzo duże redukcje w eksploatacji instalacji spalania paliw stałych z uwagi na ograniczenie emisji B(a)P.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma możliwości modyfikacji wskazanych wariantów, ponieważ zostały one opracowane w oparciu o wskazane źródło.
285.	Str. 70 – 76	– proszę wskazywać tylko te działania, które są kontynuowane lub nowe.	Wydaje się, że nie ma sensu w niniejszej polityce wskazywać działań zakończonych.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Celem podrozdziału było nie tylko wskazanie działań realizowanych obecnie, ale również inwentaryzacja działań podejmowanych w ostatnich latach.
286.	Str. 80 – 85	Brak załącznika, szczegółowych założeń, w oparciu o które były opracowane poszczególne scenariusze. Bez tego interpretacja tych scenariuszy jest bardzo utrudniona – nie do końca wiadomo, które czynniki są dominujące w danym scenariuszu. Wydaje się również, że scenariusze powinny być zrewidowane z		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Miks energetyczny został opracowany w ramach analizy eksperckiej (wykonawca wskazany w przypisie). Wskazana analiza została opracowana na potrzeby

		uwagi na spodziewane spowolnienie gospodarcze z uwagi na epidemię COVID-19 lub przynajmniej zostać opatrzone uwagą o niewzięciu tego czynnika pod uwagę. W rozważanych scenariuszach brak ponadto scenariusza monizmu elektrycznego, który jest wskazywany m.in. przez profesora Popczyka: https://energia.rp.pl/energetyka-zawodowa/19098-prof-popczyk-przyszlosc-nie-nalezy-do-polityki-energetycznej			Polityki, a jej najważniejsze elementy zostały ujęte w Polityce. W związku z powyższym UMWS nie widzi potrzeby upublicznienia wskazanej analizy. Informacja dotycząca wpływu sytuacji epidemiologicznej na sektor gospodarczy regionu, w tym energetyczny zostanie dodana do wstępu Polityki.
287.	Str. 90	Proszę uzupełnić kierunki działań w zakresie przeformułowania pkt. 5: „5. Wsparcie rozwiązań wykorzystujących technologie wysokosprawnej kogeneracji, w szczególności w istniejących ciepłowniach”.	Istniejące ciepłownie, w szczególności te średniej wielkości, nie mogą otrzymać wsparcia w ramach obecnie funkcjonujących programów. Jest to branża, która wymaga pilnego doinwestowania, z uwagi na to, że na Śląsku jej rozwój ma bardzo duży wpływ na poprawę stanu powietrza.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Kategoria ciepłowni mieści się w aktualnym brzemieniu wskazanego kierunku działań.
288.	Str. 91	Należy przeformułować priorytety celu operacyjnego 3.	Wydaje się, że w tym celu operacyjnym większy nacisk powinien być kładziony na rozwój ekologicznego transportu publicznego niż indywidualnego transportu ekologicznego, na który stać najbogatszych. Jednocześnie tzw. indywidualny ekologiczny transport (auta hybrydowe, elektryczne) nie eliminuje unosu wtórnego z dróg i nie zmniejsza ilości pojazdów w zatłoczonych miastach.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Wszystkie wskazane w uwadze aspekty mieszczą się w celu operacyjnym 3.
289.	Str. 92	Schemat 5 – obszary kierunków działań na zamieszczonym schemacie należy uzupełnić o „prawo”, którego zmiana jest kluczowa np. przy ograniczeniu emisji z zakładów „szczególnie uciążliwych”.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
290.	Str. 93	Pkt 1. Nie jest jasne o jaki sektor gospodarki chodzi przy wspieraniu działań jednostek samorządu terytorialnego (pkt 1) – proszę		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona częściowo.

		przeformułować ten punkt, w obecnym brzmieniu nie jest też do końca wiadomo o jakich działaniach jest mowa. Pkt 2. Proponuję przeformułować brzmienie punktu 2 do następującej treści: „Wspieranie działań inwestycyjnych związanych z instalowaniem urządzeń mających na celu ograniczenie emisji do powietrza”.			W 1. kierunku działań wsparcie dotyczy szeroko rozumianego sektora gospodarki. Ze względu na fakt, że w ramach działań wskazanych w kierunku 2. mieszczą się zarówno urządzenia ograniczające emisję, jak również oczyszczające powietrze zostanie przeformułowane jego brzmienie na następujące: “Wspieranie działań inwestycyjnych związanych z instalowaniem urządzeń mających na celu poprawę jakości powietrza”.
291.	str. 95 oraz str. 99	Wykazane „ustandaryzowanie rozmieszczenia punktów pomiarowych jakości powietrza” już funkcjonuje.	Rozporządzenie, w oparciu o które WIOŚ rozlokowuje stacje monitoringu jakości powietrza, szczegółowo opisuje gdzie i ile powinno być stacji na Śląsku. Wydaje się, że to sformułowanie powinno być skonsultowane z WIOŚ Katowice.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
292.	Str. 99	Proponuję przeformułować ostatni tiret w ramach instrumentów na poziomie regionalnym: „Wsparcie finansowe infrastruktury dla transportu ekologicznego i magazynowania energii, że szczególnym wskazaniem na transport publiczny”.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga nieuwzględniona. Kategoria transportu publicznego mieści się w aktualnym brzmieniu instrumentu wdrażania.
293.	Str. 99	tiret „zmiany przepisów prawa na rzecz ograniczenia powstawania nowych źródeł emisyjnych” powinien być powtórzony w ramach instrumentów na poziomie regionalnym, ponieważ to od zapisów wojewódzkiej uchwały antysmogowej zależy,	Aktualne zapisy uchwały antysmogowej dopuszczają na całym Śląsku w nowobudowanych obiektach instalowanie m.in. kotłów z ręcznym zasypem węgla, spełniających 5 klasę normy PN-EN 303-5 2012 oraz montaż pieców, kominków czy też tzw. kóz na węgiel spełniających tzw. ekoprojekt.	Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.

		czy i gdzie na Śląsku nowo powstające źródła mogą być emisyjne lub bezemisyjne (w zakresie mocy <500 kW).			
294.	Str. 101	Proszę środki prognozowane w ramach budżetów gmin opatrzyć komentarzem, że wielkości mogą ulec istotnej zmianie z uwagi epidemię COVID-19.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis dotyczący wpływu sytuacji epidemiologicznej na sytuację w regionie zostanie ujęty we wstępie do dokumentu.
295.	Str. 102	Tabela 21 – proponuję koszty wykazywane w tabeli ujednolicić z kosztami zawartymi w obecnie przygotowywanym przez Marszałka programem ochrony powietrza, którego konsultacje społeczne zostały zakończone 27 marca 2020 r.		Urząd Miasta Gliwice	Uwaga uwzględniona.
296.	s.3, Wstęp	We wstępie pojawia się sformułowanie „zobowiązującej państwa członkowskie do znacznego ograniczenia niskiej emisji, okres najbliższych lat będzie niezwykle ważny pod względem zmiany struktury produkcji energii, głównie poprzez ograniczenie wykorzystania tradycyjnych źródeł energii i zastąpienie ich źródłami odnawialnymi.” Postuluje się zamianę „niskiej emisji” na „emisji gazów cieplarnianych”.	Należy rozróżnić niską emisję, tj. emisję pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40 m., czyli przede wszystkim z gospodarstw domowych, powodującą tzw. smog od emisji gazów cieplarnianych, tj. przede wszystkim dwutlenku węgla, metanu i innych gazów cieplarnianych. Zarówno kontekst wstępu, całego dokumentu (z pierwszorzędnym celem redukcji emisji gazów cieplarnianych a nie „niskiej emisji”) jak i zobowiązania Polski na poziomie UE (na 2020 i 2030 r.) wskazują raczej na emisję gazów cieplarnianych, a nie walkę ze zjawiskiem niskiej emisji.	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Dokument dotyczy głównie ograniczenia niskiej emisji a nie emisji gazów cieplarnianych. We wstępie doprecyzowana zostanie definicja niskiej emisji.
297.	s.3, Wstęp	W definicji gospodarki niskoemisyjnej: postuluje się zamianę „Z kolei pod pojęciem gospodarki niskoemisyjnej możemy przyjmować zbiór działań człowieka podejmowanych w procesie użytkowania środowiska i jego zasobów oraz w procesie gospodarczym, prowadzonych w taki sposób by ograniczać uciążliwość i negatywne skutki	Termin „gospodarka niskoemisyjna” odnosi się przede wszystkim do kwestii redukcji emisji gazów cieplarnianych, nie poprawy jakości powietrza. Oczywiście działania w ramach „gospodarki niskoemisyjnej”, poprzez wymianę źródeł ogrzewania i działania w transporcie może też prowadzić do obniżenia „niskiej emisji” i poprawy jakości powietrza. Również dokumenty UE wprost	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Dokument dotyczy głównie ograniczenia niskiej emisji a nie emisji gazów cieplarnianych. We wstępie doprecyzowana zostanie definicja niskiej emisji. Zostanie również

		<p>tych działań na jakość środowiska (w szczególności powietrza) przy zachowaniu wysokiej efektywności ekonomicznej."</p> <p>Na: „Z kolei pod pojęciem gospodarki niskoemisyjnej możemy przyjmować zbiór działań człowieka podejmowanych w procesie użytkowania środowiska i jego zasobów oraz w procesie gospodarczym, prowadzonych w taki sposób by ograniczać uciążliwość i negatywne skutki tych działań na jakość środowiska (w szczególności emisję gazów cieplarnianych) przy zachowaniu wysokiej efektywności ekonomicznej."</p>	<p>wskazują na nadrzędną kwestię ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (zob. https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/policy/the-mes/low-carbon-economy/)</p>		<p>dodany akapit dotyczący zakresu Polityki.</p>
298.	s.17	<p>W paragrafie dot. zasobów węgla „Województwo śląskie z zasobami udokumentowanymi, a także prognostycznymi i perspektywicznymi, pozostaje, i w dalszym ciągu może być najważniejszym rodzimym źródłem pozyskania węgla kamiennego, kluczowym dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju przez co najmniej 20-40 lat.11” Postulujemy usunięcie akapitu</p>	<p>Paragraf sugeruje, że opieranie bezpieczeństwa energetycznego Polski i Śląska na spalaniu węgla kamiennego jest najlepszym, wręcz jedynym rozwiązaniem podczas gdy przeczą temu rynkowe dane i prognozy opłacalności: a)zgodnie z prognozami perspektywy podaży surowca i rola branży wydobywczej na śląskim rynku pracy będą z roku na rok coraz mniejsze (zobhttp://wise-europa.eu/wp-content/uploads/2018/11/Od_restrukturyzacji_do_trwalego_wzrostu._Przypadek_Gornego_Slaska.pdf, str.37)b)Już w latach 2018 i 2019 górnictwo węgla kamiennego w Polsce nie było w stanie zaspokoić krajowego zapotrzebowania na węgiel, co skutkowało wysokim poziomem importu surowca z zagranicy (odpowiednio 20 i 16,2 mln ton)c)W Polsce spada produkcja prądu z węgla oraz zapotrzebowanie na prąd, co znacząco podważa tezę zawartą w akapicie i oznacza, że węgiel w perspektywie 20-40 lat nie będzie kluczowy dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.</p>	WWF Polska	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zapisy dokumentu regionalnego muszą być zgodne z polityką krajową. Jak wynika z zapisów projektu PEP2040 elektrownie i elektrociepłownie węglowe nadal pozostaną znaczącym producentem energii elektrycznej i ciepłej w kraju.</p>

299.	s.23	Ad. Dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej. Postulujemy rozszerzenie zdania o wytłuszczoną część: Zarówno dokumenty strategiczne obejmujące swym zasięgiem politykę energetyczną jak i opracowywane analizy eksperckie, wskazują na potrzebę poprawy efektywności energetycznej, wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, jak również dywersyfikację struktury wytwarzania z naciskiem na energetykę rozproszoną i odnawialne źródła energii.	Rozbudowa odnawialnych i rozproszonych źródeł energii są kierunkami transformacji energetycznej wskazywanymi w analizach budowy gospodarki niskoemisyjnej w Polsce np. przez KOBIZE (zob. http://climatecake.pl/wp-content/uploads/2019/11/CAKE_energy-model_EU_low_emission_scenarios_streszczenie_final_cover.pdf). We wszystkich analizowanych scenariuszach dynamicznie rozwijają się farmy wiatrowych, znacząco rośnie także wykorzystanie źródeł fotowoltaicznych -przede wszystkim instalacji dachowych, małej skali.	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Zapis odnosi się do całego sektora energetycznego a nie tylko do OZE.
300.	s.23	Ad. „następujące budowy nowych i rozbudowy już istniejących elektrowni i elektrociepłowni: ”Dane są nieaktualne, postuluje się zmianę wykazu zgodny ze stanem na rok 2020.	Nie sposób opierać strategię na lata 2020-2030 za punkt wyjścia przyjmując rok 2017, szczególnie, że sytuacja włączeń i planów uruchomienia bloków uległa już dużym zmianom względem prezentowanej listy np. elektrownia na terenie byłej kopalni Czacot jest zawieszona i nie znajduje się w obecnej strategii spółki PGG.	WWF Polska	Uwaga uwzględniona częściowo. Wykaz inwestycji powstał w oparciu o wskazane źródło, natomiast zostanie on zweryfikowany w oparciu o uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych.
301.	s.49	Ad. Emisji z transportu Postulujemy następujące zmiany „Rozwój transportu ekologicznego ma duży potencjał poprawy jakości powietrza i obniżenia emisji gazów cieplarnianych, wyrażonych w ekwiwalencie CO2 ”. Poprawa stanu powietrza dzięki jego rozwojowi wpłynie nie tylko na poprawę zdrowia publicznego (mniejsze koszty opieki zdrowotnej), ale także na ograniczenie zanieczyszczeń w środowisku naturalnym. Stosowanie napędu ekologicznego ogranicza bowiem emisje pyłów zawieszonych i gazów cieplarnianych szkodliwych dla zdrowia i dla środowiska oraz emisję CO2 przez pojazd.	W Polsce emisje z transportu to ok. 16% całości emisji gazów cieplarnianych, co stanowi poważne źródło ich pochodzenia. Transport ekologiczny, z naciskiem na zeroemisyjne samochody z napędem elektrycznym adresuje także ten problem (bez uwzględnienia napędów gazowych, które z tego punktu widzenia są emisyjne), nie tylko problem poprawy jakości powietrza.	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Obniżenie emisji gazów cieplarnianych mieści się bezpośrednio w poprawie jakości powietrza. Przeformułowanie wskazanego zapisu nie wnosi niczego nowego do dokumentu.

302.	s. 77	Brak udostępnienia dokumentu „Bilans energii dla Województwa Śląskiego, Pomorska Grupa Konsultingowa S.A., Bydgoszcz 2018” uniemożliwia ocenę prognoz patrząc jednak na wyniki istniejącej obawy, że scenariusze miks energetycznego nie odnoszą się wprost do klimatycznych zobowiązań Polski.	Scenariusze optymalnego miks energetycznego dla województwa nie uwzględniające celów redukcji emisji gazów cieplarnianych, rozbudowy OZE i zwiększenia efektywności energetycznej do 2030 wynikających ze zobowiązań klimatycznych będą obciążone dużym błędem.	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Miks energetyczny został opracowany w ramach analizy eksperckiej (wykonawca wskazany w przypisie). Wskazana analiza została opracowana na potrzeby Polityki, a jej najważniejsze elementy zostały ujęte w Polityce. W związku z powyższym UMWS nie widzi potrzeby upublicznienia wskazanej analizy. Przy opracowywaniu bilansu uwzględniono zobowiązania klimatyczne Polski aktualne na dzień sporządzania analizy.
303.	s. 77	Zamienić „Wprawdzie region nadal posiada zasoby węgla kamiennego, które mogłyby stanowić podstawę bilansu energetycznego kraju, jednak zmieniające się otoczenie, w tym wymogi unijne, uniemożliwiają utrzymanie wiodącej roli węgla w procesie wytwarzania energii.” Na: „Wprawdzie region nadal posiada zasoby węgla kamiennego, które mogłyby stanowić podstawę bilansu energetycznego kraju, jednak zmieniające się otoczenie, problem antropogenicznej zmiany klimatu i prowadzonej polityki klimatycznej (w tym wymogi unijne), oraz przede wszystkim zmieniające się uwarunkowania gospodarcze, skutkujące utratą konkurencyjności wydobywanego na Śląsku	1. W cytowanym materiale brak jest dziś odwołania do problematyki zmiany klimatu, prawdopodobnie największego wyzwania XXI wieku. Jedynie zbudowanie (globalnej) gospodarki neutralnej klimatycznie do 2050 roku pozwoli nam na uniknięcie katastrofalnych skutków zmiany klimatu. W przypadku przyjęcia polityk spójnych z celami neutralności klimatycznej niemożliwa jest kontynuacja spalania węgla kamiennego (a w dalszej kolejności innych paliw kopalnych: ropy i gazu). Zob: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/06/SR15_Headline-statements.pdf „In model pathways with no or limited overshoot of 1.5°C, global net anthropogenic CO2 emissions decline by about 45% from 2010 levels by 2030 (40–60% interquartile range), reaching net zero around 2050 (2045–2055 interquartile range).”	WWF Polska	Uwaga uwzględniona częściowo. Częściowo zmodyfikowany zostanie wskazany zapis, bez uwzględnienia utraty konkurencyjności węgla wydobywanego w regionie, ponieważ nie jest to czynnik wpływający bezpośrednio na zmniejszenie wykorzystania surowca w sektorze energetycznym.

		węgla kamiennego uniemożliwiają utrzymanie wiodącej roli węgla w procesie wytwarzania energii.	2. Dominującym czynnikiem wpływającym na opłacalność wydobycia węgla kamiennego w Polsce są aktualnie koszty wydobycia, powodujące, że ceny węgla w Polsce są zdecydowanie wyższe, od cen na rynkach światowych (zob. np.: https://wysokienapiecie.pl/27457-ogromna-strata-gornictwa-choc-wegiel-mamy-najdrozszy-w-historii/). Zła pozycja konkurencyjna krajowego węgla doprowadzi, zgodnie z przewidywaniami (zob. s. 38: http://wise-europa.eu/wp-content/uploads/2018/11/Od_restrukturyzacji_do_trwalego_wzrostu_Przypadek_Gornego_Slaska.pdf) do bardzo dużego spadku wydobycia węgla kamiennego najpóźniej w latach 30.		
304.	s. 77	Dodać do: „a wysoka emisyjność spalanego surowca wpływa negatywnie zarówno na zdrowie jak i komfort życia mieszkańców.” „a wysoka emisyjność spalanego surowca wpływa negatywnie zarówno na zdrowie i komfort życia mieszkańców, jak również przyczynia się do pogłębienia efektu antropogenicznej zmiany klimatu”.	J. w.	WWF Polska	Uwaga uwzględniona.
305.	s. 78	„Województwo śląskie, chcąc w przyszłości utrzymać produkcję energii na poziomie co najmniej bilansującym się z zapotrzebowaniem,” Brak jest jasności dot. konieczności bilansowania się systemu energetycznego na poziomie poszczególnych województw. Postulujemy dodanie uzasadnienia lub zmianę tego założenia.	n/a	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. W Polityce nie wskazano na konieczność bilansowania się poziomu energii, a jedynie odniesiono się do danych historycznych.
306.	s. 78	Wykres 26: brakuje wskazania przyjętych danych wejściowych (np. dot. cen uprawnień do emisji CO ₂), co niepozwala na pełną ocenę „optymalności” mixu energetycznego.	Z perspektywy zmiany klimatu (i utrzymania średniej temperatury Ziemi na relatywnie bezpiecznym poziomie) konieczne jest odejście od spalania węgla w energetyce w krajach OECD (w tym w Polsce) okolicach 2030 roku, na co, na bazie analiz m.in. IPCC	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku mixu energetycznego celem było opracowanie najbardziej optymalnego rozwiązania

			oraz IEA, w swoim opracowaniu wskazuje Fundacja Inostrat (zob.: https://instrat.pl/2030-pl-info/).		uwzględniającego przede wszystkim potencjał regionu w zakresie dostępności źródeł energii oraz obowiązujące dokumenty strategiczne i akty prawne. W chwili obecnej nie planuje się ponownego zlecenia Bilansu energii.
307.	s. 86-87 (analiza SWOT)	Siły: -brak wskazania na dostępność środków (w tym Unijnych) na redukcję emisji gazów cieplarnianych (wspomniana jedynie „niska emisja”) -w kontekście „gospodarki niskoemisyjnej” trudno postrzegać „dostępność węgla kamiennego” i nieuchronny proces transformacji jako siłę regionu. Postuluje się usunięcie tego zapisu bądź przeniesienie do słabości.		WWF Polska	Uwaga uwzględniona częściowo. Dodano do szans dostępność środków na redukcję gazów cieplarnianych i jednocześnie czynnik przeniesiono do szans. Nie zmieniono zapisu dotyczącego dostępności węgla kamiennego, ponieważ zgodnie z polityką krajową nadal będzie on stanowił istotne źródło energii.
308.	s. 86-87 (analiza SWOT)	Słabości: - „Duży udział „starego” budownictwa mieszkaniowego” –nie jest jasne znaczenie tego zapisu. Czytelnik może się jedynie domyślać, że skutkuje to złymi parametrami cieplnymi budynków. Postulowane jest doprecyzowanie (zarówno o kwestię źródeł ciepła jak i zużycia energii).		WWF Polska	Uwaga uwzględniona.
309.	s. 86-87 (analiza SWOT)	Szanse: -” Rosnące znaczenie energetyczne metanu pokładów węgla” –biorąc pod uwagę, że		WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. 1.Zapis dotyczący metanu nie zostanie zmieniony ze

		<p>dokument skupia się na „Strategii niskoemisyjnej” Fundacja WWF Polska postuluje usunięcie tego zapisu – dotychczasowe przykłady z kraju i ze świata nie wykazały, że pozyskanie metanu w ten sposób jest ekonomiczne, zaś proces ten wciąż pozostaje wysokoemisyjny –strategia powinna unikać rekomendacji dot. alokacji kapitału w nowe emisyjne rozwiązania.</p> <p>Dodanie: „dostępność środków, w tym Unijnych jak i z dochodów z systemu EU ETS na poprawę m.in. efektywności energetycznej budynków” (zob.: https://wiecejnizenergia.pl/publikacje/analiza-wisecoeuropa-uwalniajac-ukryty-potencjal/)</p>			<p>względem na jego dostępność w regionie, jak również rosnące znaczenie w sektorze energetycznym.</p> <p>2.Zapis nie zostanie dodany, ponieważ dochody z systemu EU ETS nie stanowią dochodów regionu, natomiast dostępność środków UE na działania związane z ograniczeniem niskiej emisji ujęte zostaną w “szansach”.</p>
310.	s. 86-87 (analiza SWOT)	<p>Zagrożenia:</p> <p>-"Dynamiczna europejska i krajowa polityka energetyczna" –niejasne jest precyzyjne zagrożenie. Postuluje się doprecyzowanie.</p>		WWF Polska	Uwaga uwzględniona.
311.	s.88, Cel generalny	<p>Postuluje się zmianę brzmienia: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa śląskiego i zapewnienie efektywności energetycznej, przy ograniczeniu negatywnego wpływu działalności człowieka na jakość powietrza, w tym w szczególności ograniczenia niskiej emisji. Na Rozwój gospodarki województwa śląskiego zgodny z celami Porozumienia Paryskiego i krajowymi politykami dot. ochrony klimatu i powietrza.</p>	<p>W związku z ogłoszoną nową strategią UE do 2050 (Europejski Zielony Ład) i ukierunkowanie wszelkich wysiłków UE na osiągnięcie neutralności klimatycznej w roku 2050kolejne lata będą kluczowe dla rozwoju niskoemisyjnych gałęzi gospodarki we wszystkich krajach Unii. Polska także przygotowuje dokument pokazujący ścieżkę dojścia do gospodarki niskoemisyjnej, który wraz z Porozumieniem Paryskim powinny stanowić główne wyznaczniki dla celów omawianej Polityki. Obecnie sformułowany cel generalny mija się z koniecznością opracowania pomysłów na rozbudowę niskoemisyjnego przemysłu, transportu i energetyki do 2030, co będzie wymagane też do województwa śląskiego. Warunkiem do uzyskania wsparcia z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji przez region jest</p>	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Konieczność rozwoju niskoemisyjnego transportu, przemysłu i energetyki mieszczą się w poszczególnych celach operacyjnych dokumentu. Uzasadnienie uwagi odnosi się do dokumentu z zakresu sprawiedliwej transformacji.

			przedstawienie Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji i udowodnienie ambitnych celów dekarbonizacyjnych do 2030 roku. Jeśli zaprezentowana tutaj Polityka nie będzie mówiła o obniżeniu emisji gazów cieplarnianych, tylko skupi się na bezpieczeństwie energetycznym i jakości powietrza, jako obecnie, istnieje ryzyko, że zmniejszy szanse Śląska na skorzystanie z Funduszu.		
312.	s.93	Postuluje się dodanie celu Operacyjnego 5.5. Obniżenie emisji gazów cieplarnianych / zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych i innych sektorów gospodarki.	Diagnoza jasno wskazuje (s.61) problem dużej emisji gazowej, niski poziom neutralizacji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych (s. 63) oraz konieczność działań w tym zakresie, jednak nie jest to w żaden sposób odzwierciedlone Celach Operacyjnych ani w Celu Generalnym Polityki. Nawe biorąc pod uwagę, że decyzje o zmianie struktury wytwarzania czy ograniczeniu instalacji emitujących zanieczyszczenia nie leży w kompetencjach Urzędu Marszałkowskiego i Zarządu Województwa, cel ten powinien być ustalony i realizowany za pomocą działań pośrednich i lobbingowych. Leży to w interesie mieszkańców i przyszłości gospodarczej regionu. Jest to także zgodne z intencją wskaźnika przedstawionego w konsultowanym dokumencie w Tabeli 22. S.104 - „Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych (t/rok)”. Warto zaznaczyć, że wskaźnik powinien mieć postawiony mierzalny, kwantyfikowalny celna rok 2030.	WWF Polska	Uwaga uwzględniona częściowo. Postulowany zapis zostanie uwzględniony w kierunkach działań celu operacyjnego 4.
313.	s. 90, pkt 11	Postuluje się zmianę zapisu na11. Wsparcie badań w zakresie inteligentnej specjalizacji regionalnej.	W przypadku przyjęcia polityk spójnych z celami neutralności klimatycznej niemożliwa jest kontynuacja spalania węgla kamiennego (a w dalszej kolejności innych paliw kopalnych: ropy i gazu). Zob: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/06/SR15_Headline-statements.pdf „In model pathways with no or limited overshoot of 1.5°C, global net anthropogenic CO2 emissions decline by about 45% from 2010 levels by 2030 (40–60%	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. We wspomnianym kierunku działań pozostanie zapis dotyczący wysokoenergetycznych paliw oraz technologii do wydobycia węgla kamiennego.

			interquartile range), reaching net zero around 2050 (2045–2055 interquartile range)."Badania nad usprawnianiem technologii wydobywania węgla kamiennego nie stanowią celu rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, w poprawnym jej rozumieniu.		W województwie śląskim prowadzone są zaawansowane prace dotyczące czystych technologii węglowych, których wsparcie zmniejszy negatywny wpływ sektora górniczego na jakość powietrza do czasu zakończenia pozyskiwania i wykorzystywania węgla kamiennego. Poza tym, na terenie województwa śląskiego znajdują się złoża węgla koksowniczego, będącego surowcem strategicznym w skali całej UE (niezbędny do produkcji stali). Węgiel koksowy znajduje się na liście surowców krytycznych UE. W związku z powyższym wspieranie technologii wydobywania węgla jest niezwykle istotne.
314.	s.94	Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi. Postulujemy dodanie kategorii projektów związanych z rozbudową odnawialnych źródeł energii w województwie.	Zgodnie z przedstawioną diagnozą (s.20). Jest to także zgodne z intencją wskaźnika przedstawionego w konsultowanym dokumencie w Tabeli 22. s.104 - „Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem (%)”. Warto zaznaczyć, że wskaźnik powinien mieć postawiony mierzalny, kwantyfikowalny cel na rok 2030. Część przedstawiających cele Polityki, typy projektów i wskaźniki monitorujące powinny być spójne i wynikowe.	WWF Polska	Uwaga nieuwzględniona. Budowa OZE mieści się w ramach 1. i 2. typu projektu.

315.	<p>Pragnę zwrócić uwagę na inwestycję, która nie została umieszczona w przedmiotowym dokumencie, a która ma strategiczne znaczenie jeżeli chodzi o zapewnienie dostaw ciepłą mieszkańcom Miasta Radlin. Zgodnie z zapisami ww. dokumentu w Radlinie planowana jest budowa nowego bloku energetycznego na terenie Koksowni Radlin (JSW KOKS S.A.) zasilanego gazem koksowniczym. Inwestycja ta ma zapewnić dostawę ciepła na potrzeby mieszkańców Miasta Radlin a także PGG S.A. Kopalnia ROW Ruch Marcel. Równie ważną inwestycją jest budowa połączenia pomiędzy nowym blokiem energetycznym a miejską siecią ciepłowniczą. Na mocy podpisanego 29 września 2019 r. porozumienia pomiędzy takimi podmiotami jak: JSW KOKS S.A., PGG S.A., PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A. oraz Miastem Radlin, za budowę przedmiotowego połączenia odpowiedzialna jest spółka PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa. Zrealizowanie tej inwestycji terminowo i równoległe z budową nowego bloku energetycznego jest warunkiem koniecznym do zapewnienia ciągłości dostaw ciepła mieszkańcom Miasta Radlin, dlatego sugerujemy nieuwzględnienie jej w aktualnie konsultowanym dokumencie tj. Polityce gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (...).</p>		Urząd Miasta Radlin	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wskazana inwestycja jest ujęta w planach inwestycyjnych wskazanego przedsiębiorstwa.</p>
316.	<p>Innym niezwykle istotnym problemem, który w przeciągu ostatnich miesięcy stał się bardzo uciążliwy dla mieszkańców miasta Radlin, są prace prowadzone na terenie hałdy w Radlinie. Prace prowadzone są przez firmę</p>		Urząd Miasta Radlin	<p>Uwaga nieuwzględniona. W części diagnostycznej dokumentu wskazano na negatywny wpływ sektora górnictwa i wydobywania</p>

		Barosz Gwimet Sp. z o.o. na zlecenie PGG S.A. i polegają na gaszeniu zapożarowanej części hałdy. W związku z prowadzonymi pracami do atmosfery uwalniane są duże ilości pyłu, który jest wynoszony i opada na działki sąsiednie, stwarzając tym samym zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.			na jakość powietrza w województwie śląskim.
317.	Wykres nr 7 strony 25-27	W dokumencie należy rozważyć celowość dalszego wykorzystania biomasy w uzyskiwaniu tzw. czystej energii ponieważ z naszych obserwacji tj. obserwacji stowarzyszenia wynika, że energia ta uzyskiwana jest z pozyskiwanych dla tych celów drzew i gałęzi (wycinka i ogławianie czyli niszczenie i oszpecanie ogromnej ilości drzew) na obszarach wszystkich miast śląska (polski) i w okolicznych lasach, co wpływa na niszczenie terenów zielonych, których celem ma być wytwarzanie tlenu, transmisja wody spod ziemi do atmosfery a przez to jej ochładzanie, oczyszczanie i nawilżanie itp. Tymczasem efekt jest taki, że na skutek tych działań tylko zarabiają pieniądze firmy niszczące zieleń a traci nasze otoczenie. Jednocześnie nigdzie nie znaleźliśmy analiz czy spalanie danej ilości wyciętej biomasy to większa strata dla otoczenia np. poprzez eliminację potencjalnych do wyprodukowania ilości tlenu do atmosfery czy też zysk w zużyciu tlenu przy spalaniu tej biomasy w elektrowni. Czyli jaki jest bilans zysków i strat?	Energia otrzymywana z biomasy uzyskiwanej z całych lub części drzew, nie jest całkowicie czystą energią gdyż również zatruwa atmosferę i pozostawia szkodliwy odpad a jednocześnie jej uzysk przynosi ogromne szkody estetyczne i przyrodnicze w otaczającym nas środowisku poprzez niszczenie ogromnej ilości obszarów zielonych w otoczeniu miast śląska (polski). Należy pamiętać, że wszyscy mamy obecnie problem ze smogiem a na całej, jedynej przecież planecie jest kryzys ekologiczny.	Stowarzyszenie "Nasz Park"	Uwaga uwzględniona.
318.		Słuszne byłoby wskazanie w zapisach ww. dokumentu wytycznych dostosowanych do potrzeb, które mogłyby być wykorzystywane przez instytucje dofinansowujące zadania	władze gminy podejmują działania w celu pozyskania środków na wymianę indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacji budynków, jednak warunki dofinansowania często są bardzo	Gmina Mierzęcice	Uwaga nieuwzględniona. Dokument regionalny o charakterze strategicznym nie określa szczegółowych

		związane z wymianą indywidualnych systemów grzewczych oraz kompleksowej termomodernizacji budynków.	obwarowane i wykluczają możliwość skorzystania z dofinansowania przez mieszkańca tj. ograniczenia związane z dochodem, niespełnienie warunków regulaminów odnośnie osiągnięcia wskaźnika EP (zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną).		warunków konkursów realizowanych w ramach programów rządowych i środków UE.
319.		Teren gminy jest w większości zgazyfikowany, mieszkańcy z pewnością zmieniliby ogrzewanie swoich budynków na ogrzewanie z wykorzystaniem paliwa gazowego. Jednak, aby paliwo gazowe było konkurencyjne do innych rodzajów paliw (węgiel, drewno) należałoby wprowadzić dopłaty do cen gazu lub ulgi podatkowo-akcyzowe. Wskazanie takich zapisów w ww. programie może przyczynić się do zmiany przepisów prawa w tym zakresie, istniejący problem ogrzewania budynków urządzeniami na paliwo stałe.		Gmina Mierzęcice	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zakres mieści się w celu operacyjnym 1., w kierunku działań dotyczącym wsparcia i promocji podłączania indywidualnych gospodarstw domowych do zbiorowego systemu zaopatrywania w energię, gaz i ciepło.
320.	Wdrażanie	W dokumencie przyjęto założenie polegające na współuczestniczeniu jednostek samorządu terytorialnego w procesie wdrażania Polityki, jednocześnie nie wyjaśniono na czym to współuczestniczenie ma polegać. Nie doprecyzowano roli jaką będą pełniły gminy, jakie dodatkowe zadania zostaną im przydzielone, a co najważniejsze nie wskazano źródła finansowania.		Gmina Mierzęcice	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy <i>Polityki</i> nie rodzą skutków prawnych, które mogłyby zobligować gminy do bezpośredniego wdrażania zapisów <i>Polityki</i> . Jednak zapisy dokumentu wdrażane będą na wielu płaszczyznach, w tym poprzez realizację działań własnych samorządów.
321.	Finansowanie	Analizując zapisy Programu dotyczące zakładanego budżetu w części opisowej zawarto informacje dotyczące procentowego udziału wydatków przeznaczonych na realizację założeń i ich trendu wzrostowego.		Gmina Mierzęcice	Uwaga nieuwzględniona. W części dotyczącej finansowania <i>Polityki</i> podjęto próbę określenia poziomu finansowania

		Jednocześnie w tabeli przedstawiającej wydatki (Tabela 20. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatów w województwie śląskim w ramach rozdziału ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu), wydatki zachowano na poziomie z 2017 r. Na przestrzeni dekady w założeniach należy ująć znaczny wzrost wydatków. Działania, które zostaną podjęte, by skutecznie udało się je zrealizować, należy założyć, że inwestycje, które zostaną zrealizowane pochłoną znacznie większą część środków, niż ta, którą zaplanowano. Należy założyć, iż dokonanie gruntownych zmian, które polegać będą na wielotorowych działaniach, wygenerują znaczne koszty. Jednak by, zrealizować w przyjętym okresie założenia, jest to nieuniknione, obecnie należy skoncentrować się także poza planowaniem strategii, na źródłach pozyskania środków.			działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji z budżetów jst. Jednocześnie ze względu na brak analiz i prognoz dotyczących potrzeb poszczególnych jst w zakresie poprawy jakości powietrza (za wyjątkiem POP), a co za tym idzie kosztów ich realizacji, nie ma podstaw do uzupełnienia postulowanych zapisów w <i>Polityce</i> . Na obecnym etapie prac nie planuje się przeprowadzania/zlecania dodatkowych badań/analiz.
322.	Wdrażanie	Wskazując instrumenty wdrażania <i>Polityki</i> zaznaczono zwiększenie powierzchni terenów zielonych i zapewnienie wymiany powietrza w obszarach gęstej zabudowy poprzez tworzenie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, jednak nie wskazano mechanizmu kontroli takich założeń. Egzekwowanie respektowania założeń i zakładania terenów zielonych już na etapie budowy, byłoby rozwiązaniem sprzyjającym zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.		Gmina Mierzęcice	Uwaga nieuwzględniona. Celem instrumentów wdrażania było m.in. wskazanie potrzeby modyfikacji planów zagospodarowania przestrzennego o wskazany zakres, czego konsekwencją będzie zobligowanie inwestorów do ich stosowania.
323.	Uwaga ogólna	Rada podkreśla, że polityka energetyczna stanowi obszar zdecydowanie szerszy niż gospodarka niskoemisyjna, wobec czego		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Głównym zakresem dokumentu jest

		zaproponowany tytuł dokumentu stawiający znak równości pomiędzy tymi dwoma sformułowaniami budzi uzasadnione wątpliwości.		ograniczenie niskiej emisji, natomiast zastosowanie podtytułu “Regionalna polityka energetyczny do roku 2030” miało na celu pokazanie szerszego zakresu Polityki – sektor energetyczny.
324.	Uwaga ogólna	Po zapoznaniu się z przedmiotowym dokumentem strategicznym, Rada zwraca uwagę, że na etapie jego przygotowania zabrakło konsultacji z przedstawicielami nauki (uczelni i instytutów badawczych), samorządów oraz przedsiębiorstw energetycznych. Nie został również wykorzystany potencjał i informacje posiadane przez grupy interesariuszy, które w sposób istotny wpływają na kształtowanie oraz wdrażanie lokalnej i regionalnej polityki energetycznej, w tym gospodarki niskoemisyjnej. Jednostki samorządu terytorialnego od lat podejmują działania i posiadają dokumenty programowe w zakresie kształtowania gospodarki niskoemisyjnej na swoim terenie.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Dokument na każdym etapie prac podlegał konsultacjom z członkami Regionalnej Rady ds. Energii (spotkania warsztatowe, uczestnictwo w posiedzeniach Rady), stanowiącej forum doradczo-ekspertkie, gromadzące przedstawicieli środowisk o istotnym znaczeniu dla sektora energii w regionie, reprezentantów środowisk naukowych, gospodarczych oraz samorządów lokalnych. Na potrzeby Polityki zlecone zostało przeprowadzenie analizy eksperckiej z zakresu bilansu energii regionu. Jednym z elementów opracowanej analizy były pozyskane od instytucji branżowych dane dotyczące m.in. ich planów

rozwoju. Wyniki przeprowadzonego badania zostały skonsultowane w ramach warsztatów m.in. z przedstawicielami Regionalnej Rady ds. Energii, przedstawicielami Politechniki Śląskiej, Polityki Częstochowskiej, Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrzu oraz Głównego Instytutu Górnictwa.

Na potrzeby opracowania Polityki zespół posiłkował się również uczestnictwem w warsztatach z zakresu m. in. opracowania Uchwały antysmogowej, Programu Ochrony Powietrza oraz Strategii Rozwoju Transportu Województwa Śląskiego.

Na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono analizę gminnych dokumentów z zakresu kształtowania gospodarki niskoemisyjnej, jednak ze względu na dużą rozbieżność w zakresie merytorycznym oraz w czasie powstania ww. dokumentów podjęto decyzję o nieuwzględnianiu ich w

					<p><i>Polityce.</i> Celem ujednolicenia dokumentów z zakresu planowania energetycznego UMWS zlecił opracowanie poradnika dla gmin.</p>
325.	Uwaga ogólna	Rada, w wyniku dokonanej analizy projektu dokumentu „Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030”, wskazuje również, że nie zawiera on „mapy drogowej” dojścia do wyznaczonych celów oraz zasad monitoringu i aktualizacji jego zapisów.		Regionalna Rada ds. Energii	<p>Uwaga nieuwzględniona. Sposób osiągnięcia określonych w dokumencie celów operacyjnych oraz kierunków działań został określony w rozdziale dotyczącym systemu wdrażania, natomiast sposób monitorowania realizacji zapisów Polityki określa rozdział “System monitoringu”. Dalsze uszczegóławianie zapisów dotyczących wdrażania charakterystyczne jest dla dokumentów o charakterze wdrożeniowym a nie strategicznym.</p>
326.	Uwaga ogólna	Dokument „Polityki...” został w bardzo ograniczony sposób wyposażony w instrumenty realizacji przyjętych celów. Nie odniesiono się do pożądanym oraz sygnalizowanych źródeł wsparcia procesu transformacji energetycznej, np. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.		Regionalna Rada ds. Energii	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Dokument zostanie uzupełniony o Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Przy wyborze instrumentów wdrażania</p>

				opierano się głównie na wynikającej z przepisów prawa zdolności instytucjonalnej samorządu terytorialnego w zakresie prowadzenia polityki energetycznej i niskoemisyjnej.	
327.		Dokument powinien nawiązywać w perspektywie czasowej do projektu Polityki energetycznej Polski do 2040 roku i pokazywać tendencje kształtowania obszaru, którego dotyczy również w przedziale czasowym 2030 – 2040.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. W celu zapewnienia integralności założeń strategicznych na poziomie regionalnym czasokres obowiązywania <i>Polityki</i> jest wspólny dla wszystkich dokumentów branżowych opracowywanych i aktualizowanych obecnie przez UMWS. Patrz uwaga nr 69.
328.		Dokument powinien odnosić się do przewidywanej transformacji energetycznej regionu, z uwzględnieniem sfery energetycznej, ekologicznej, ekonomicznej i społecznej. Zakładane zmiany bilansu energetycznego województwa w tym zakresie są niewystarczające.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienia dotyczące transformacji gospodarczej, w tym energetycznej regionu zostaną ujęte w opracowywanym dokumencie dotyczącym transformacji. Bilans energii województwa śląskiego był opracowywany w oparciu o uwarunkowania planistyczne obowiązujące na dzień sporządzania analizy. Przed

				zakończeniem prac nad analizą ekspercką dokument był konsultowany z przedstawicielami Regionalnej Rady ds. Energii. Patrz uwaga nr 70.
329.		<p>Podtytuł dokumentu strategicznego brzmi „Regionalna polityka energetyczne do roku 2030” wobec tego powinien on zawierać:</p> <p>a) ocenę stanu bieżącego zaopatrzenia województwa śląskiego (z uwzględnieniem regionu centralnego, północnego, zachodniego i południowego) w paliwa i energię pod kątem rezerwy i wydolności systemów energetycznych, możliwości ich rozbudowy i modernizacji w kontekście potrzeb rozwojowych województwa, z uwzględnieniem działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia negatywnego wpływu procesów energetycznych na środowisko,</p> <p>b) ocenę bezpieczeństwa energetycznego województwa (z uwzględnieniem czterech regionów) bieżącego oraz w perspektywie czasowej ustalonej w dokumencie;</p> <p>c) nawiązanie do procesu planowania energetycznego w gminach, w kontekście wprowadzenia wymogu zachowania zgodności założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z zapisami przedmiotowego dokumentu strategicznego.</p>	Regionalna Rada ds. Energii	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Dokument zawiera opis bieżącego zaopatrzenia zarówno w surowce, jak i samą energię (elektryczną i ciepłą) województwa śląskiego. Ze względu na poziom dostępności danych statystycznych nie ma możliwości przedstawienia wszystkich wskaźników na poziomie subregionów.</p> <p>W dokumencie zawarto informacje na temat rozbudowy i modernizacji sektora energetycznego w regionie.</p> <p>W diagnozie zostanie poszerzona część dotycząca obciążenia sieci, rezerwy mocy oraz ubytków mocy. Brak jest wiarygodnych, ogólnodostępnych danych dotyczących rozruchu inwestycyjnego. Na obecnym etapie prac nie</p>

					<p>planuje się przeprowadzenia dodatkowych badań/analiz. Bezpieczeństwo energetyczne województwa wynika z opisu funkcjonowania systemu w regionie oraz prognoz do roku 2030. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa nie ma obowiązku, aby dokument gminny był zgodny z zapisami konsultowanej <i>Polityki</i>. Dokumenty gminne muszą być zgodne z dokumentem szczebla krajowego. Patrz uwaga nr 71.</p>
330.		<p>Dokument nie określa jasno poszczególnych grup interesariuszy oraz ich zaangażowania w proces realizacji działań niezbędnych do osiągnięcia celów określonych w dokumencie, zminimalizowana została rola jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków naukowych, a przedsiębiorstwa energetyczne nie zostały uwzględnione w tym procesie.</p>		Regionalna Rada ds. Energii	<p>Uwaga nieuwzględniona. Dokument na poziomie poszczególnych celów operacyjnych jasno wskazuje kluczowych partnerów realizacji kierunków. Dodatkowo w części dokumentu dot. systemu wdrażania wskazano układ podmiotowy jego realizacji. Patrz uwaga nr 72.</p>
331.		<p>W dokumencie zmarginalizowany został również problem ubóstwa energetycznego, które będzie miało znaczenie w procesie</p>		Regionalna Rada ds. Energii	<p>Uwaga uwzględniona. Część diagnostyczna dokumentu poszerzona</p>

		transformacji energetycznej. Biorąc pod uwagę stopniowe „odchodzenie” od węgla, zjawisko to może się potęgować i powodować negatywne skutki ekologiczne, ekonomiczne i społeczne. Może stanowić jedną z przeszkód zrównoważonego rozwoju województwa.			zostanie o zjawisko ubóstwa energetycznego. Dodatkowo w celu operacyjnym 1. jest wskazana konieczność wsparcia działań ograniczających zjawisko ubóstwa energetycznego. Patrz uwaga nr 73.
332.		Należałoby przeanalizować ewentualność uwzględnienia w dokumencie Polityki gospodarki niskoemisyjnej zagadnień związanych z europejskim programem neutralności klimatycznej (Fundusz Sprawiedliwej Transformacji – cele i finansowanie). Ma to szczególne znaczenie w części dotyczącej prognoz miks energetycznego dla województwa śląskiego oraz prognozowanego bilansu energetycznego.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Dokument zawiera rozdział dotyczący systemu wdrażania, w tym ram finansowych, które zostaną uzupełnione o finansowanie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Patrz uwaga nr 107.
333.		Dokument bazuje na danych sprzed trzech lat (rok 2017). Czy jest możliwość odniesienia się do nowszych danych?		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Część diagnostyczna dokumentu była sporządzana w oparciu o dane najbardziej aktualne w chwili jej opracowywania. Ze względu na zbyt dużą obszerność części diagnostycznej zdecydowano, że diagnoza stanowiła będzie załącznik do dokumentu, natomiast w samej Polityce będzie znajdował się jedynie jej

					syntetyczny skrót (zaktualizowany).
334.		Brak danych, jak województwo śląskie plasuje się w sensie szans i ryzyk na tle pozostałych województw.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Szanse i ryzyka województwa śląskiego wynikają bezpośrednio z części diagnostycznej, w której znajduje się porównanie województwa śląskiego z pozostałymi regionami.
335.		Brak „mapy drogowej” transformacji regionalnej w zakresie energetyki, która określałaby konkretne działania i terminy ich realizacji.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienia dotyczące transformacji gospodarczej regionu zostaną ujęte w opracowywanym dokumencie dotyczącym transformacji.
336.		Wątpliwości co do możliwości realizacji wyznaczonych celów poprzez działania wskazane w dokumencie.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Przy określaniu kierunków działań opierano się głównie na wynikającej z przepisów prawa zdolności instytucjonalnej samorządu terytorialnego w zakresie prowadzenia polityki energetycznej i niskoemisyjnej.
337.		Przedmiotowy dokument w tytule określony jako regionalna polityka energetyczna nie uwzględnia w diagnozie stanu, prognozach zmian i wymaganych kierunkach działań specyfiki regionu górnośląskiego, silnie zurbanizowanego, uprzemysłowionego i wyposażonego historycznie w rozbudowaną		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie wskazano na przemysłowy charakter województwa i jego silne zurbanizowanie. Zarówno historyczne uwarunkowania sektora

		infrastrukturę energetyczną. Nieuwzględnienie tej specyfiki w tak kluczowym dla regionu dokumencie jak polityka sektorowa w sektorze historycznie dominującym i podlegającym w chwili obecnej, zarówno w skali globalnej jak i kraju, transformacji wydaje się poważnym brakiem.			energetycznego w regionie, jak również potrzeba jego transformacji powinna być przedmiotem opracowywanego planu transformacji. Patrz uwaga nr 26.
338.		W województwie śląskim bardzo prężnie w obszarze energetyki działają samorządy gminne, czego przejawem jest jeden z najwyższych w kraju udział gmin z uchwalonymi Załoženiami do planu... wg Art 19. ustawy prawo energetyczne, PGN i PONE. Na terenie województwa z racji jego przemysłowego rodowodu działa duża liczba przedsiębiorstw energetycznych obsługujących system elektroenergetyczny oraz bardzo liczne i rozbudowane systemy ciepłownicze. Przedstawiona w dokumencie diagnoza stanu nie uwzględnia szczegółowych informacji dot. źródeł jw., a prezentuje jedynie dane ogólne, nie pokazując specyfiki regionu i występujących na jego obszarze procesów i problemów towarzyszących transformacji energetyki.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Analiza dokumentów gminnych, ze względu na różny poziom ich szczegółowości i czas powstania, nie stanowi miarodajnego źródła danych. Celem ujednoczenia dokumentów z zakresu planowania energetycznego UMWS zlecił opracowanie poradnika dla gmin. Jednocześnie na obecnym etapie prac nad dokumentem nie planuje się przeprowadzania dodatkowych analiz/badań.
339.		Brak oceny skutecznych rozwiązań energetycznych w podziale na charakterystyczne obszary województwa z wyszczególnieniem widocznych efektów pozytywnych skutków zmian na tle sposobów zarządzania i własności poszczególnych składowych tych systemów i		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Większość danych z sektora energetycznego dostępna jest na poziomie województwa. Mając na uwadze, że w Polsce zarządzanie sektorem energetycznym

		uśrednieniem do całego obszaru jest zbytnim uproszczeniem tej tak ważnej kwestii.			odbywa się na poziomie kraju opracowanie skutecznych rozwiązań energetycznych powinno odbywać się głównie na wskazanym poziomie. W chwili obecnej brak jest ogólnodostępnych analiz z zakresu oceny skutecznych rozwiązań w sektorze energetycznym. Na obecnym etapie prac nad dokumentem nie planuje się przeprowadzenia dodatkowych analiz/badań.
340.		Diagnoza stanu istniejącego powinna być dokonana na podstawie pozyskanych z gmin dokumentów planowania energetycznego oraz danych z przedsiębiorstw energetycznych, co pozwoliłoby na dokładniejszą ocenę tego stanu i byłoby wiarygodną bazą dla części prognostycznej. Przykładowo prognozy w zakresie zużycia energii cieplnej w konsultowanym dokumencie pokazują przyrosty w perspektywie strategicznej, której nie potwierdzają dostępne dokumenty lokalnego planowania energetycznego.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Na etapie opracowywania dokumentu dokonano przeglądu gminnych dokumentów z zakresu planowania energetycznego. Ze względu na różny poziom ich szczegółowości i czas powstania, nie stanowią one miarodajnego źródła danych. Na obecnym etapie prac nad <i>Polityką</i> nie planuje się przeprowadzenia dodatkowych badań/analiz (w tym ankietowych). Patrz uwaga nr 28.

341.		Szeroka konsultacja potrzeb gmin i przedsiębiorstw dałaby szansę na uzupełnienie i uszczegółowienie kierunków działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych. Szczególnie kwestie szeroko rozumianego bezpieczeństwa energetycznego na poziomie poszczególnych gmin/systemów ciepłowniczych wymagają szerszego i bardziej szczególnego podejścia, głównie w związku z wymaganymi działaniami modernizacyjnymi/odtworzeniowymi dostosowującymi do wymogów środowiskowych źródła ciepła pracujące na potrzeby systemów ciepłowniczych. Kwestia bezpieczeństwa energetycznego i przyszłości systemów ciepłowniczych jest szczególnie istotna w kontekście realizacji pierwszego w skali kraju regionalnego programu likwidacji niskiej emisji ze środków POLiŚ Działanie 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego, który obejmował wsparcie działań na rzecz podniesienia efektywności systemów ciepłowniczych i ich wykorzystanie w procesie ograniczenia „niskiej emisji”.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Na etapie opracowywania dokumentu dokonano przeglądu gminnych dokumentów z zakresu planowania energetycznego. Ze względu na różny poziom ich szczegółowości i czas powstania, nie stanowią one miarodajnego źródła danych. Na obecnym etapie prac nad Polityką nie planuje się przeprowadzenia dodatkowych badań/analiz (w tym ankietowych).
342.	Wstęp str. 3 Schemat 1 „Kluczowe obszary kształtujące gospodarkę niskoemisyjną w regionie”	Dodać SPOŁECZEŃSTWO	Społeczeństwo (jego świadomość energetyczna i ekologiczna) stanowi istotny komponent w procesie kształtowania i wdrażania gospodarki niskoemisyjnej.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 62.
343.	Str. 5 „Europejski Zielony Ład”	Uzupełnienie zakresu o pozostałe obszary określone w Europejskim Zielonym Ładzie.	W ramach opracowywania nowej gospodarki niskoemisyjnej powinny być brane pod uwagę wszystkie obszary określone w Europejskim	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany w uwadze dokument został uwzględniony i

			Zielonym Ładzie, w tym uwzględniające zmiany klimatu.		przeanalizowany przy opracowywaniu Polityki, jednak stwierdzono brak konieczności szerszego jego opisu w dokumencie. Patrz uwaga nr 249.
344.	Str. 7 „Uwarunkowania planistyczne polityki gospodarki niskoemisyjnej”	Dodać „Program dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce (perspektywa 2030 r.)”	Biorąc pod uwagę charakter województwa śląskiego analiza wskazanego dokumentu strategicznego i odniesienie się do niego w projekcie Polityki... jest niezbędne.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany dokument jest wyszczególniony w Uwarunkowaniach planistycznych Polityki gospodarki niskoemisyjnej. Patrz uwaga nr 63.
345.	Str. 8 po rozdziale „Uwarunkowania planistyczne polityki gospodarki niskoemisyjnej”	Dodać rozdział „Uwarunkowania prawne polityki gospodarki niskoemisyjnej”.	Podtytuł dokumentu strategicznego brzmi „Regionalna polityka energetyczna do roku 2030”, w związku z czym dokument powinien być osadzony w funkcjonującym prawie dotyczącym tego obszaru. Proponuje się uwzględnienie między innymi następujących aktów prawnych: · ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne · ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska · ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii · ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane w uwadze akty prawne zostały uwzględnione i przeanalizowane przy opracowywaniu Polityki, jednak stwierdzono brak konieczności szerszego ich opisu w dokumencie. Patrz uwaga nr 64.
346.	Str. 14	Zdanie: „Podejmowane w ostatnich latach działania na rzecz energii, klimatu i ochrony środowiska jako jeden z głównych celów stawiały sobie znaczne ograniczenie produkcji niskiej emisji w gospodarstwach domowych poprzez m.in. zmniejszenie wykorzystania energii cieplnej.” należy zmienić, aby dotyczyło zmniejszenia wykorzystywania paliw kopalnych (lub samego węgla) do produkcji ciepła w budynkach mieszkalnych lub zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną,	Zdanie w obecnej formie sugeruje obniżenie wykorzystywania ciepła, energii, klimatu i ochrony środowiska jako jeden z głównych celów stawiały sobie znaczne ograniczenie produkcji niskiej emisji w gospodarstwach domowych poprzez m.in. zmniejszenie wykorzystania energii cieplnej.” należy zmienić, aby dotyczyło zmniejszenia wykorzystywania paliw kopalnych (lub samego węgla) do produkcji ciepła w budynkach mieszkalnych lub zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną, poprawę efektywności cieplnej czy termoizolacyjności budynków. czyli obniżenie	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 22.

		poprawę efektywności cieplnej czy termoizolacyjności budynków.	efektywności energetycznej (skutek negatywny) oraz obniżenie produkcji ciepła (co nie jest prawdą, ponieważ sektor mieszkalny się rozrasta, zatem produkujemy więcej ciepła na cele ogrzewcze i ciepłej wody użytkowej). Ograniczenie niskiej emisji wynika z działań termomodernizacyjnych, zwłaszcza wymiany źródeł ciepła na mniej emisyjne, których efektywność energetyczna jest większa (nie produkują mniej ciepła, tylko wymagają mniejszego nakładu energii pierwotnej i paliwa do produkcji ciepła), oraz wykorzystują bardziej ekologiczne paliwo (lub źródło energii).		
347.	Str. 16	W zdaniu o roli odgrywanej przez węgiel kamienny w przemyśle energetycznym warto dodać, że wynika to z dotychczasowej łatwej dostępności tego surowca.	Węgiel kamienny na Górnym Śląsku jest coraz trudniej dostępny, a jego wydobycie i cena jest coraz wyższa. Znaczna część tego surowca jest sprowadzana głównie ze względu na cenę.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zapis dot. łatwej dostępności surowca jest już ujęty w dokumencie. Patrz uwaga nr 23.
348.	Str. 19 Tabela 3	Brak wyszczególnionych powiatów grodzkich. Należy rozdzielić powiaty ziemskie i wpisać je w osobnych pozycjach. Zmienić oznaczenie z (-) na (+) i analogicznie dodać po jednym plusie do pozostałych ocen. Dodatkowo zasoby powinny być oznaczone jako potencjalne. Obecnie zapisy nie precyzują, z jakimi zasobami mamy do czynienia.	Łączenie powiatów może dawać błędne wnioski jeśli chodzi o ich potencjał energetyczny; Oznaczenie zasobu (-) sugeruje brak zasobów, a nie małe zasoby.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Tabela zgodna jest ze wskazanym źródłem, które nie daje możliwości wprowadzenia zmian zgodnie z uwagą. Patrz uwaga nr 250.
349.	Str. 23 „Produkcja energii elektrycznej i ciepła” „Produkcja energii elektrycznej”.	Informacje dotyczące planowanych inwestycji TAURON Ciepło sp. z o.o., zawarte w projekcie dokumentu, są nieaktualne. Nowy blok kogeneracyjny (BC- 50) w Zakładzie Wytwarzania w Tychach jest użytkowany od 2016 r. Spółka nie ma obecnie planów jego rozbudowy (zwiększenia mocy). W odniesieniu do Zakładu Wytwarzania w Katowicach (ZW/EC Katowice), w 2013 r. odstąpiono od projektu budowy Dokument	Dokument powinien zawierać możliwie jak najbardziej aktualne i zweryfikowane informacje/dane, w tym dotyczące projektów inwestycyjnych w sektorze energetycznym, planowanych do realizacji na terenie województwa śląskiego.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 128.

		powinien zawierać możliwie jak najbardziej aktualne i zweryfikowane informacje/dane, w tym dotyczące projektów inwestycyjnych w sektorze energetycznym, planowanych do realizacji na terenie województwa śląskiego. nowego bloku gazowego. Inwestycja została zmodyfikowana i wybudowano kotły gazowo-olejowe (szczytowe). Dodatkowo wskazujemy na błąd w pisowni nazwy inwestora w projekcie w Zakładzie Wytwarzania Nowa (projekt ten został już, według naszej wiedzy, zrealizowany) – poprawna nazwa podmiotu brzmi TAMEH Polska sp. z o.o. Elektrownia Blachownia (nowy blok gazowy) – inwestor Tauron i KGHM Polska Miedź; inwestycja w województwie opolskim nie jest kontynuowana. W związku z powyższym wymagana byłaby aktualizacja treści dokumentu oraz mapy (realizowanych i planowanych inwestycji – strona 24), w oparciu o informacje przedstawione powyżej.			
350.	Str. 25 Tabela 4	MOC [MW] powinno być kW lub wprowadzić przecinki, np. 7,875 2,056 12,227 (błąd jednostki miary).		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga 131.
351.	Str. 25	W województwie śląskim energia słoneczna nie jest najpopularniejszym odnawialnym źródłem energii i uzysk z tego OZE jest wciąż nieznaczny. Liczba instalacji nie powinna stanowić decydującego czynnika.	Liczba instalacji PV nic nie mówi, ani tym bardziej nie oznacza, że to źródło energii jest najpopularniejsze. Znaczenie ma moc zainstalowana instalacji PV i uzysk energii, który jak widać nie jest największy w zestawieniu.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Z zapisu jasno wynika, że brano pod uwagę największą ilość instalacji w regionie, a nie wielkość wyprodukowanej energii. Patrz uwaga nr 24.
352.	Str. 30 Wykres 10	Wykreślić kolektory słoneczne z bilansu.	Kolektory słoneczne nie są zmianą systemu ogrzewania, a jedynie jako instalacja wspierająca wytwarzanie energii cieplnej.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Zmieniono nazwę wykresu.

					Patrz uwaga nr 251.
353.	Str. 32 „Modelowa koncepcja klastra energii”	Dopisać rolę OSD w roli tworzeniu klastrów energetycznych.		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Modelowa koncepcja klastra zgodna ze wskazanym źródłem. Patrz uwaga nr 252.
354.	Str. 39, 40 „Produkcja, dystrybucja i wykorzystanie energii” „Dystrybucja i przesył energii elektrycznej, ciepła i gazu”	Uzupełnić zapisy dokumentu o bieżącą ocenę bezpieczeństwa energetycznego zaopatrzenia w energię elektryczną i gaz ziemny dla całego województwa oraz w podziale na regiony: centralny, północny, zachodni i południowy.	Nie można określić celu generalnego jako „Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa śląskiego ...” bez przeprowadzenia odpowiedniej analizy tego problemu oraz dokonania oceny bieżącego bezpieczeństwa energetycznego województwa i każdego z tworzących je regionów.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Na bezpieczeństwo energetyczne regionu wpływają poszczególne elementy z zakresu produkcji, dystrybucji i wykorzystania energii, które opisane są w dokumencie. Ze względu na dostępność danych z sektora energetycznego na poziomie województwa przeprowadzenie analiz na poziomie subregionów jest znacznie utrudnione. Patrz uwaga nr 65.
355.	Str. 39 „Dystrybucja i przesył energii elektrycznej, ciepła i gazu” – odbiorcy energii elektrycznej	W zdaniu „Na poziomie powiatów województwa...” zmienić słowo „osób” na „odbiorców energii elektrycznej”.	Obecny zapis sugeruje, że w miastach województwa mieszka znacznie mniej osób, lub jedynie niewielka część korzysta z energii elektrycznej, co jest nieprawdą.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 278.
356.	Str. 40 „Dystrybucja i przesył energii elektrycznej, ciepła i gazu” – sieci gazowe	Uwzględnić podział sieci gazowniczych na przesyłowe oraz dystrybucyjne, pokazanie stacji redukcyjno-pomiarowych oraz ich rezerw przepustowych.	Dane w dokumencie są niepełne i nie pozwalają na wyciągnięcie poprawnych wniosków co do możliwości i zasadności rozbudowy sieci gazowniczych na terenie województwa.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Dokument zostanie uzupełniony o dane dotyczące sieci przesyłowej, natomiast pozostałe dane nie są ogólnodostępne. Na obecnym etapie pracy nie

					planuje się przeprowadzania/zlecenia dodatkowych badań/analiz. Patrz uwaga nr 254.
357.	Str. 41 „Dystrybucja i przesył energii elektrycznej, ciepła i gazu” – sieci ciepłownicze.	Uwzględnić podział sieci ciepłowniczych ze względu na technologię wykonania oraz na parametr ciepła.	Dane w dokumencie są niepełne i nie pozwalają na wyciągnięcie poprawnych wniosków co do możliwości i zasadności rozbudowy sieci ciepłowniczych na terenie województwa.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Dane na tym poziomie szczegółowości nie są ogólnodostępne. Na obecnym etapie pracy nie planuje się przeprowadzania/zlecenia dodatkowych badań/analiz. Patrz uwaga nr 255.
358.	Str. 52 „Transport” „Transport ekologiczny”	Uzupełnić o prognozę zapotrzebowania na energię elektryczną, gaz ziemny pod kątem możliwości i wydolności systemów: elektroenergetycznego i gazowego.	Rozwój ekologicznego transportu uwarunkowany jest między innymi dostępem do paliw alternatywnych; w perspektywie czasowej do 2030 roku może stanowić on widoczną składową w bilansie zapotrzebowania na energię elektryczną i gaz ziemny.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Bilans energetyczny dla województwa śląskiego, którego najważniejsze zapisy uwzględnione zostały w <i>Polityce</i> , zakłada zwiększenie wykorzystania energii elektrycznej i gazu w perspektywie czasowej do roku 2030. Patrz uwaga nr 66.
359.	Str. 65 „Działania podejmowane w zakresie gospodarki niskoemisyjnej” „Uchwała antysmogowa i Program ochrony powietrza”	Zmienić szacowanie % ilości kotłów do wymiany z 70 na 90%.	Analizując strukturę wieku kotłów na paliwa stałe w ramach projektu ZONE uzyskano rezultat 90% kotłów niespełniających wymogów uchwały antysmogowej. Jednocześnie analizując program PONE zdecydowana większość beneficjentów dotacji woli wymieniać kotły węglowe na bezobsługowe kotły gazowe lub elektryczne. Kotły węglowe stanowią niewielką część wymian.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Dane zawarte w dokumencie są zgodne ze wskazanym źródłem. Patrz uwaga nr 256.
360.	Str. 68 „Działania podejmowane w	Zmienić 1/20 na 5%; Zmienić wymóg stosowania z 5 klasy na kotły ecodesign	Zmiana dotyczy sposobu pokazywania redukcji zanieczyszczeń. Konsekwentnie w całym	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo.

	zakresie gospodarki niskoemisyjnej” „Uchwała antysmogowa i Program ochrony powietrza”		dokumencie zmiany są wyrażane w procentach, a nie ułamkowo.		Zostanie zmieniony zapis 1/20 na 5%. Wskazany w dokumencie wymóg stosowania kotłów klasy 5 jest zgodny ze wskazanym źródłem. Patrz uwaga nr 257.
361.	Str. 68 „Działania podejmowane w zakresie gospodarki niskoemisyjnej” „Uchwała antysmogowa i Program ochrony powietrza” – opis wariantu 4	Wykreślić słowa „teoretyczny” i „radykalny”.	Analizując politykę poszczególnych gmin można zauważyć tendencję do ograniczania możliwości spalania węgla w sektorze komunalno-bytowym na rzecz czystszych technologii grzewczych. Nie jest to zatem wariant teoretyczny, a już wdrażany.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Zapis zgodny ze wskazanym źródłem. Patrz uwaga nr 258.
362.	Str. 76 „Działania podejmowane w zakresie gospodarki niskoemisyjnej” „Działanie podejmowane w celu ograniczenia niskiej emisji”	Należy krótko podsumować efekty wymienionych programów wsparcia.	Brak podsumowania nie pozwala na ocenę zasadności oraz skuteczności wdrożonych programów.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie nie zawarto podsumowania efektów przeprowadzonych działań z uwagi na brak wiarygodnych badań/analiz we wskazanym zakresie. Na obecnym etapie prac nie planuje się wykonania/zlecenia dodatkowych badań/analiz. Patrz uwaga nr 259.
363.	Str. 77 „Prognozy/trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego w	Należy uwzględnić w analizach zmiany klimatu, wzrost cen energii i paliw jako konieczność odejścia od węgla.	Uwzględnienie tylko wymogów unijnych jako pretekstu do zmian w miksie energetycznym województwa może prowadzić do błędnych wniosków i proponowanych rozwiązań.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Celem opracowania prognoz było głównie określenie najbardziej optymalnego miksu

	województwie śląskim” „Optymalny mix energetyczny dla województwa śląskiego do roku 2030”				energetycznego dla województwa śląskiego w oparciu o jego potencjał energetyczny i uwarunkowania planistyczne aktualne na dzień przeprowadzania analizy. Na obecnym etapie prac nie planuje się przeprowadzenia/zlecenia dodatkowych badań/analiz. Patrz uwaga nr 260.
364.	Str. 77 Wykres 25	Należy dopisać przy wykresie o bilans której energii chodzi; należy złączyć energię słoneczną, wiatr, pompy ciepła, biogaz w jedną pozycję OZE.	Z uwagi na niski udział OZE w miksie energetycznym należy zrobić z nich jedną pozycję dla większej czytelności.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Nawa wykresu zostanie doprecyzowana. Zsumowanie źródeł energii nie wnosi nic nowego do dokumentu. Patrz uwaga nr 261.
365.	Str. 78 „Prognozy/trendy dla sektora energetycznego i niskoemisyjnego w województwie śląskim” „Optymalny mix energetyczny dla województwa śląskiego do roku 2030”	W zdaniu „W wielu elektrowniach i elektrociepłowniach węgiel kamienny powinien zostać zastąpiony gazem ziemnym...” należy dookreślić, czy chodzi o wzrost produkcji gazu do wytwarzania energii, czy wzrost samej produkcji energii z gazu. Obecna konstrukcja zdania jest niejednoznaczna.	Poprawa stylistyczna zdania.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona.
366.	Str. 86 Analiza SWOT	Czy słabością można nazwać: „Duża gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej”?	Pomijając kwestie wpływu tego parametru na środowisko, to stanowi on o potencjale	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo.

			województwa śląskiego (zasoby ludzkie, moce produkcyjne, wpływ na wysokość przychodów itp.).		Wskazane cechy charakterystyczne dla województwa śląskiego są słabościami w odniesieniu do niskiej emisji (np. duża kumulacja węglowych źródeł ciepła). Wskazany czynnik zostanie doprecyzowany. Patrz uwaga nr 164.
367.	Str. 86 Analiza SWOT	Czy słabością można nazwać: „Wysoki udział gruntów zabudowanych”?	j.w.: ten parametr znajduje odzwierciedlenie w przychodach (podatki od nieruchomości).	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 164.
368.	Str. 86 Analiza SWOT	W „Zagrożeniach” można by uwzględnić „Politykę dekarbonizacyjną Unii Europejskiej”.	W zależności od tempa, zasięgu i rozdziału Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, będzie miało to istotne przełożenie na przemysł energetyczny i wydobywczy w województwie śląskim.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Głównym celem opracowanego dokumentu jest ograniczenie niskiej emisji w województwie śląskim. Z tego punktu widzenia polityka dekarbonizacyjna nie jest zagrożeniem, a szansą dla regionu. Patrz uwaga 164.
369.	Str.86 Analiza SWOT	W części „SIŁY” w poz.3 dopisać: „oraz fotowoltaiki”.	Na koniec 2019 roku moc z fotowoltaiki zainstalowana w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym przekroczyła 1 GW, a przewiduje się w 2020 roku przekroczenie 3 GW. Prawdopodobnie ze względu na pandemię będzie to 2 GW tj. 5% mocy zainstalowanej w KSE.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że poziom nasłonecznienia w województwie jest na poziomie przeciętnym w porównaniu do pozostałych regionów.
370.	Str.86 Analiza SWOT	W części „SIŁY” dopisać pozycję „Duży istniejący potencjał awaryjnych agregatów prądotwórczych do wykorzystania w razie deficytu mocy”.	Przez potencjał agregatów prądotwórczych rozumie się agregaty gazowe, spalinowe i inne, które są na wyposażeniu ważnych obiektów, np. obiekty sportowe, szpitale, urzędy jednostki straży pożarnej, a które pracują sporadycznie. Od około roku	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Głównym celem konsultowanego dokumentu jest ograniczenie niskiej emisji,

			Państwowa Dyspozycja Mocy uruchomiła możliwość zgłaszania tzw. usługi regulacyjnej (DSR) w czasie ograniczeń w produkcji energii elektrycznej w KSE.		z tego punktu widzenia dostępność agregatów nie ma wpływu na osiągnięcie wskazanego celu.
371.	Str. 86 Analiza SWOT	W części „SZANSE” dopisać pozycję „Wymagające zapisy w pakiecie klimatycznym 3x20”.	Sformułowane wymagające zapisy oznaczają duże zmotywowanie, zachętę, ale i wprost wymóg spełnienia przez Polskę przy wsparciu programów UE.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona.
372.	Str. 86 Analiza SWOT	W części „SŁABOŚCI” w poz.8 wykreślić „oraz energii słonecznej”.	Nie wydaje się słuszne umieszczenie energii słonecznej w grupie SŁABOŚCI poz. 8, gdyż ta energia będzie poważnym wsparciem dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, szczególnie w czasie letniego deficytu mocy, kiedy to przypada szczyt produkcji energii elektrycznej pochodzącej z fotowoltaiki.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że poziom nasłonecznienia w województwie jest na poziomie przeciętnym w porównaniu do pozostałych regionów.
373.	Str. 86 Analiza SWOT	W części „ZAGROŻENIA” w poz. 3 dopisać „Niedoskonałość prawa energetycznego, brak prawa elektrycznego”.	Niedoskonałość ta przejawia się głównie w braku zapisów dotyczących prosumentów energii elektrycznej. Pojawiły się liczne głosy, że na obecnym etapie niewskazane są kolejne nowelizacje prawa energetycznego lecz potrzebne jest napisanie jednolitego dokumentu Ustawy "Prawo elektryczne".	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Do zagrożeń dodany zostanie zapis: Przepisy prawne nieodpowiadające potrzebom rynku energetycznego, np. prosumentów.
374.	Str. 86 Analiza SWOT	W części „ZAGROŻENIA” dopisać pozycję „Wątpliwa możliwość osiągnięcia celu wytworzenia 15% produkcji energii elektrycznej z OZE do 2020 roku”.	Jest rok 2020, a udział OZE dochodzi do 12%; pomimo że Polska wynegocjowała 15% zamiast 20% i tak ten cel wydaje się problematyczny do osiągnięcia.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zapis odnosi się do celu na poziomie kraju a nie województwa, więc trudno go definiować jako zagrożenie dla regionu.
375.	Str. 87 Analiza SWOT	W części „ZAGROŻENIA” wykreślić elektrownie wodne z zagrożeń. Zmienić punkt na „negatywne oddziaływania na środowisko części rozwiązań	W dokumencie nie ma nic o rozwoju energetyki wodnej na terenie województwa, a samo OZE jest oceniane jako korzystne dla środowiska. Nie są z kolei poruszone kwestie zagrożeń związanych z kontynuacją wydobycia węgla.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona. Patrz uwaga nr 263.

		technologicznych związanych z utrzymaniem wydobycia węgla”.			
376.	Str. 88 Uwaga ogólna - Cel operacyjny	W planie gospodarki niskoemisyjnej jest potrzeba, aby uwzględnić konieczność tworzenia lokalnych (dla gmin i powiatów) i zbiorczych baz danych i wykazów źródeł energii elektrycznej i ciepła oraz zapotrzebowania na energię. Celem zrównoważonego rozwoju energetycznego oraz wprowadzanie alternatywnych i odnawialnych źródeł energii wymaga koordynacji i współpracy międzysektorowej, zarówno między przedsiębiorstwami, ale również między jednostkami samorządu terytorialnego, co jest nieosiągalne bez bieżących i dokładnych danych i monitoringu energetycznego.	Zrównoważony rozwój wymaga odpowiedniego planowania energetycznego. Rozwój energetyki rozproszonej i odnawialnej może doprowadzić do przeciążenia sieci elektroenergetycznych oraz marnowania produkowanej szczytowej energii przez przedsiębiorców oraz mieszkańców.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga częściowo uwzględniona. W celu operacyjnym 2. dodano kierunek działań: “Utworzenie regionalnej bazy danych zawierającej wykaz źródeł energii elektrycznej i ciepłej”. Nie uwzględniono części uwagi dotyczącej zapotrzebowania na energię - wskazane dane powinny być uwzględniane w gminnych Planach zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Patrz uwaga nr 25.
377.	Str. 89 „Cel operacyjny 1 – Wysoki standard energetyczny zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej regionu”	Dopisać działania zmniejszające energochłonność sektora bytowo-komunalnego.	Sektor bytowo-komunalny odpowiada w zdecydowanej większości za złą jakość powietrza w regionie w czasie sezonu grzewczego. Działania w tym zakresie powinny być również ujęte.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Energochłonność sektora bytowo-komunalnego mieści się w celu operacyjnym 1., w kierunkach dotyczących promocji wzorców zrównoważonej konsumpcji oraz wdrażania systemów zarządzania gospodarką energetyczną w zasobach mieszkaniowych. Patrz uwaga nr 264.

378.	Str. 91 „Cel operacyjny 3 –Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego”	Propozycja uwzględnienia aspektu zwiększenia mobilności i szybkości transportu międzymiastowego.	W tym zakresie proponuje się ukierunkować działania na rozwój infrastruktury powodującej zwiększenie mobilności i szybkości transportu międzymiastowego umożliwiającego usprawnienie przemieszczania się osób zatrudnionych w innych miastach niż miejsce zamieszkania.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zakres tematyczny uwagi odnosi się do bardziej szczegółowych zapisów opracowywanego regionalnego dokumentu branżowego z zakresu transportu. Treść uwagi zostanie przekazana zespołowi opracowującemu ww. dokument. Patrz uwaga nr 172.
379.	Str. 92 „Cel operacyjny 3 –Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego”	Dopisać rozwój kolei.	Rozwój kolei jest jednym z ważnych czynników ograniczenia transportu samochodowego, rozwoju komunikacji publicznej oraz spadku emisji z transportu.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Rozwój kolei mieści się w celu operacyjnym 3., w kierunku działań dotyczącym modernizacji infrastruktury oraz wymiany taboru transportu publicznego na niskoemisyjny i energooszczędny oraz podnoszący jakość przewozów. Patrz uwaga nr 265.
380.	Str. 92 „Cel operacyjny 4 – Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza”	Propozycja uwzględnienia odwrócenia trendu „betonizacji” centrów miast.	Co prawda w tym celu są przewidziane działania związane z kształtowaniem ładu przestrzennego, w tym tworzenie „zielonych” centrów miast, ale proponuje się wyraźne zaakcentowanie odwrócenia trendu (mody) „betonizacji” centrów miast powodującego wzrost odczuwalnej temperatury i intensywności spalin.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany zapis jest zawarty w ramach kierunku dotyczącego kształtowania ładu przestrzennego, w tym tworzenia “zielonych” centrów miast. Nie widzi

					się potrzeby doprecyzowywania zapisu. Patrz uwaga nr 174.
381.	Str. 93 „Cel operacyjny 4 – Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza”	Dopisać ograniczenie niskiej emisji (sektor bytowo-komunalny i transport).	W strategii ograniczania emisji nie można brać pod uwagę tylko przemysłu i energetyki, ale również pozostałe dziedziny życia.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Działania dotyczące ograniczenia niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego mieszczą się w ramach celu operacyjnego 1., natomiast dotyczące emisji z transportu w ramach celu operacyjnego 3. Patrz uwaga nr 266.
382.	Str. 94 „Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi” „Kompleksowe działania termomodernizacyjne	Należy napisać od nowa cały punkt. Obecny jest pełen błędnych stwierdzeń w tym: brak efektu ekologicznego przy wymianie samego kotła, najkorzystniejsze podłączenie budynku do sieci ciepłowniczej oraz modernizacja wentylacji jako działanie kompleksowe.	Wymiana źródła ciepła na ekologiczny jest korzystna ekologicznie. Termomodernizacja przyczynia się do zmiany ilości zapotrzebowania na ciepło i wpływa na emisję substancji szkodliwej, jeśli jest wymienione źródło ciepła; podłączenie do sieci ciepłowniczej musi być uzasadnione ekonomicznie i w przypadku budynków jednorodzinnych nie jest to opłacalne; modernizacja wentylacji nie zawsze jest możliwa i opłacalna do wykonania, szczególnie w starszym budownictwie.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. We wskazanym typie projektów mowa jest o działaniach dających największy efekt ekologiczny (zgodnie z Programem Ochrony Powietrza). Patrz uwaga nr 267.
383.	Str. 94 „Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi” „Nadanie nowych funkcji infrastrukturze i terenom pogórnicyz”	Uwzględnić pozaenergetyczne aspekty rekultywacji terenów pogórnicyz.	Należy uwzględnić możliwość rozwoju mieszkalnictwa, usług, kultury oraz terenów zielonych na terenach pogórnicyz i poprzemysłowych z uwagi na lokalizację zakładów nierzadko w centrach miast.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wskazany typ projektu został wypracowany w ramach spotkań warsztatowych zespołu dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim. Mając na uwadze stale rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną w regionie realizacja

					wskazanego typu projektu w aktualnym brzmieniu wydaje się zasadna. Wskazany typ projektu nie wyklucza rozwoju innych aktywności na terenach przemysłowych. Szczegółowe wskazanie pozostałych aktywności będzie zrealizowane w ramach Regionalnej polityki rewitalizacji. Patrz uwaga nr 268.
384.	Str. 94 „Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi” „Wsparcie dla rozwoju transportu ekologicznego”	Priorytetem powinien być rozwój transportu publicznej w tym kolei, celem ograniczenia transportu samochodowego.	Sam rozwój elektromobilności opartej o indywidualne samochody przyczyni się do większych korków oraz natężenia ruchu, oraz problemów z parkowaniem w centrach miast.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie dla rozwoju kolei wynika z opisu wskazanego typu projektu. Patrz uwaga nr 269.
385.	Str. 95 „Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi” „Rozbudowa sieci stanowisk pomiarowych służących do monitoringu jakości powietrza”	W ramach zagadnień związanych z rozbudową sieci stanowisk pomiarowych służących do monitoringu jakości powietrza proponuje się uwzględnienie podejmowania (zwiększenia zakresu) działań ukierunkowanych na zwiększenie skuteczności kontroli źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z gospodarstw domowych oraz zwiększenie skuteczności egzekwowania nakazań pokontrolnych.	Problem niskiej emisji pochodzącej z gospodarstw domowych w województwie śląskim jest bardzo duży. Pomimo szeroko zakrojonej akcji uświadamiania mieszkańców oraz nielicznych – w odniesieniu do skali problemu – wrywkowych kontroli proponuje się zwiększenie tego typu działań z równoczesnym egzekwowaniem nakazań pokontrolnych.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Typ projektu został wypracowany w oparciu o wnioski płynące z licznych spotkań z przedstawicielami samorządu lokalnego, z których wynikało, że obecny system monitoringu nie daje pełnego obrazu skali problemu złej jakości powietrza w gminie, a co za

					tym idzie, w wielu przypadkach nie daje możliwości właściwego adresowania środków. Jednocześnie do instrumentów wdrażania dodany zostanie zapis dotyczący zwiększenia możliwości kontrolnych w zakresie przestrzegania obowiązującej uchwały antysmogowej. Patrz uwaga nr 179.
386.	Str. 95 „Kluczowe typy projektów i powiązania Polityki z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi”	Uzupełnić o dwa typy projektów: 5. Poprawa efektywności energetycznej w obszarze wytwarzania, przesyłu, dystrybucji u odbiorcy końcowego. 6. Podnoszenie świadomości energetycznej i ekologicznej odbiorców paliw i energii.	Poprawa efektywności energetycznej jest obszarem znacznie szerszym niż działania termomodernizacyjne, wobec czego nie należy go ograniczać. Przy realizacji działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej należy oczekiwać efektów energetycznych, ekologicznych, ekonomicznych i społecznych. Odrębny projekt powinno stanowić kształtowanie postaw świadomych konsumentów paliw i energii poprzez szeroko rozumiane akcje edukacyjne i informacyjne.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona częściowo. Poprawa efektywności energetycznej została uwzględniona w kierunkach działań celu operacyjnego 2. Natomiast kierunek działań dotyczący zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu zostanie poszerzony o zapis uwzględniający technologiczne zmiany na rynku energii. Wypracowane w <i>Polityce</i> kluczowe typy projektów mają z natury rzeczy zawężony charakter i nie planuje się ich rozszerzania. Patrz uwaga nr 67.

387.	Str. 96 Tabela 18	Po punkcie 4 dodać punkt 5. Edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców.	Działania edukacyjne (określone również w POP) przyczyniają się do poprawy jakości powietrza poprzez świadome korzystanie ze środowiska oraz minimalizowanie produkcji odpadów.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców jest ujęta na poziomie celu operacyjnego 1. Patrz uwaga nr 270.
388.	Str. 97 „System wdrażania” „Podmioty i zasady wdrażania” Schemat 6	Uzupełnić o PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYCZNE.	W procesie kształtowania i wdrażania gospodarki niskoemisyjnej oraz regionalnej polityki energetycznej znaczącą rolę odgrywają przedsiębiorstwa energetyczne. Odpowiadają one za bezpieczeństwo energetyczne w obszarze swojego działania, zaspokojenie potrzeb odbiorców w zakresie zaopatrzenia w sieciowe media energetyczne, działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej i ograniczenie wpływu energetyki na środowisko. Wobec tego niezbędne jest ujęcie tego sektora w układzie podmiotowym realizacji wskazanej Polityki.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. W układzie podmiotowym wskazano przedsiębiorstwa, w skład których wchodzi również przedsiębiorstwa energetyczne. Patrz uwaga nr 68.
389.	Str.101 Tabela 20	Na 2030 rok zaprognozowano środki na identycznym (co do grosza) poziomie jak w roku Wielkość zgodna z założeniami czy też tzw. „omyłka pisarska” w świetle komentarza pod tabelą 2017.	Wielkość zgodna z założeniami czy też tzw. „omyłka pisarska” w świetle komentarza pod tabelą.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga nieuwzględniona. Zapis prawidłowy. Uzasadnienie prognozowanej wielkości środków znajduje się w dokumencie (ramy finansowe). Patrz uwaga nr 184.
Uwagi do Prognozy oddziaływania na środowisko					
390.	Prognoza oddziaływania na środowisko	1. Prognoza nie uwzględnia istotnego wpływu instalacji PV oraz wiatrowych na środowisko i zdrowie ludzi, w tym oddziaływania funkcjonujących obiektów, jak również powstałego na skutek utylizacji instalacji. Istnieją dziesiątki recenzowanych publikacji naukowych, które traktują o realnych zagrożeniach.	Rzetelny charakter Raportu.	Członek Zespołu regionalnego dla inicjatyw transformacji regionów górniczych w województwie śląskim	1. Uwaga uwzględniona – Ocena wpływu instalacji PV oraz wiatrowych na środowisko i zdrowie ludzi zostanie rozszerzona. 2. Uwaga nieuwzględniona – Polityka zawiera działania

		2. Prognoza traktuje o kwestiach globalnych, a mimo to nie uwzględniając efektu „ucieczki emisji” na skutek nieodpowiedzialnej polityki klimatycznej. Należy uzupełnić raport.			ukierunkowane na poprawę jakości powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. Dokument ten nie wprowadza restrykcji, zapisów prawnych, które mogłyby skutkować wyprowadzaniem energochłonnej produkcji poza granice kraju i Unii Europejskiej, a w konsekwencji „ucieczką emisji”.
391.	Prognoza Oddziaływania na Środowisko Uwaga ogólna	Tekst nie jest poprawnie sformatowany: jednoliterowe spójniki i przyimki (i, w, z, itd.) należy prze-nieść do wiersza następnego.	Chociaż nie jest to wymóg tekst poprawnie sformatowany wygląda bardziej profesjonalnie i estetycznie, co jest wskazane dla naukowych i oficjalnych opracowań.	Powiat gliwicki	Uwaga uwzględniona.
392.	Prognoza Oddziaływania na Środowisko, s. 172, pkt 48	Jaskinia w Trzech Kopcach znajduje się w granicach administracyjnych gminy Brenna (nie jak podano w Szczyrku).	Zgodnie z uchwałą w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody Jaskini w Trzech Kopcach.	Urząd Gminy Brenna	Uwaga uwzględniona.
393.	„Prognoza” str.142 Rozdział „VIII. OCENA OGÓLNA SPOSOBU UWZGLĘDNIANIA PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W TREŚCI POLITYKI WRAZ Z REKOMENDACJAMI” Podrozdział	Dodać jako kontynuacja akapitu: „Produkcja węgla dla energetyki i ciepłownictwa – mimo ogromnych przeciwności – w zasadniczy sposób chroni mieszkańców Śląska i Polski przed ubóstwem energetycznym, wstrząsami społecznymi czy wykluczeniem cywilizacyjnym regionu. Przemysł górniczy generuje unikalny i bogaty łańcuch wartości gospodarczych, społecznych i kulturowych. Ogniwami tego łańcucha są m.in. wiedza i rozwój technologiczny, podatki i opłaty publiczne	Uwzględnienie perspektywy zachowania unikalnego dla regionu łańcucha wartości generowanego przez przemysł wydobywczy.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nieuwzględniona – diagnoza Polityki koncentruje się na wybranych zagadnieniach środowiskowych ściśle związanych z tematyką dokumentu strategicznego. Brak podstaw dla zawarcia w Prognozie zaproponowanej rekomendacji.

	<p>„Kryterium K1:” Akapit</p> <p>„W zbyt małym zakresie diagnoza.”</p> <p>Wiersz „Problemem, który w ogóle nie znalazł odzwierciedlenia w dokumencie na poziomie diagnozy, jest zjawisko ubóstwa energetycznego”</p>	<p>kierowane do budżetów Państwa i regionu, konkurencyjność przemysłu. Należy zatem odnieść się diagnozie do wskazanych elementów łańcuchu wartości tak by zachować jego wartości mając jednocześnie na uwadze wymagającą wizję UE w stosunku do węgla”.</p>			
394.	<p>Prognoza” str.142</p> <p>Rozdział „VIII. OCENA OGÓLNA SPOSOBU UWZGLĘDNIANIA PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W TREŚCI POLITYKI WRAZ Z REKOMENDACJAMI</p> <p>Podrozdział „Kryterium K1:” Akapit</p> <p>„Problematyka minimalizacji wytwarzania odpadów i ich ponownego wykorzystywania w diagnozie pojawia się wyłącznie w kontekście odpadów biodegradowalnych wykorzystywanych do</p>	<p>Dodać jako kontynuacja akapitu: „Należy także szczególnie podkreślić konieczność wspieranie działań dla rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym w obszarze starań na rzecz zmian legislacyjnych regulujących pierwszeństwo oraz konieczność używania i wykorzystywania produktów będących efektem/rezultatem działań na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym.”</p>	<p>Zwiększenie zakresu wykorzystania i perspektyw rozwoju działań na rzecz odnawialnych zasobów poprzez podjęcie inicjatyw w obszarze legislacyjnym dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym.</p>	<p>Polska Grupa Górnicza S.A.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – uwaga nie odnosi się do treści rozdziału. W kryterium 1 oceniono czy analiza sytuacji gospodarczej, społecznej i środowiskowej (gł. diagnoza), w tym SWOT uwzględnia zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia wdrażania Polityki. Sugestie wzmocnienia zapisów strategicznych w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym dotyczą samego dokumentu Polityki, a nie Prognozy.</p>

	produkcji biogazu. Nie dostrzega się problemów wynikających z wytwarzania przez przemysł energetyczny ogromnej ilości odpadów i produktów ubocznych spalania oraz ich składowania i zagospodarowania.”				
395.	<p>„Prognoza” str.142 Rozdział „VIII. OCENA OGÓLNA SPOSOBU UWZGLĘDNIANIA PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W TREŚCI POLITYKI WRAZ Z REKOMENDACJAMI Podrozdział „Kryterium K1:” Akapit „Rekomendacje:” Pkt. „3. Uzupełnienie diagnozy o problematykę zagrożeń dla zdrowia ludzi i ubóstwa energetycznego.”</p>	Rozszerzenie/zmiana na: „3. Uzupełnienie diagnozy o problematykę zagrożeń dla zdrowia ludzi, ubóstwa energetycznego, wstrząsami społecznymi czy wykluczeniem cywilizacyjnym regionu oraz problematykę potencjalnej utraty unikalnego i bogatego łańcucha wartości gospodarczych, społecznych i kulturowych regionu związanego z przemysłem wydobywczym.	Rozszerzenie diagnozy poprzez uwzględnienie zagadnień związanych z zachowaniem unikalnego dla regionu łańcucha wartości generowanego przez przemysł wydobywczy.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nieuwzględniona - diagnoza Polityki koncentruje się na wybranych zagadnieniach środowiskowych ściśle związanych z tematyką dokumentu strategicznego. Brak podstaw dla zawarcia w Prognozie zaproponowanej rekomendacji. Wskazane zagadnienia nie wpisują się w definicję diagnozy.
396.	<p>„Prognoza” str.142 Rozdział „VIII. OCENA OGÓLNA SPOSOBU</p>	Rozszerzenie/zmiana na: 4. Uzupełnienie diagnozy o problematykę odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem sektora	Zwiększenie zakresu wykorzystania i perspektyw rozwoju działań na rzecz odnawialnych zasobów poprzez podjęcie inicjatyw w obszarze legislacyjnym.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nieuwzględniona – uwaga nie odnosi się do treści rozdziału.

	<p>UWZGLĘDNIANIA PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W TREŚCI POLITYKI WRAZ Z REKOMENDACJAMI</p> <p>Podrozdział „Kryterium K1:” Akapit „Rekomendacje:” Pkt. „4. Uzupełnienie diagnozy o problematykę odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem sektora energetycznego.”</p>	<p>energetycznego, z równoczesnym wskazaniem na konieczność wspierania działań dla rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym w obszarze starań na rzecz zmian legislacyjnych regulujących pierwszeństwo i konieczność używania i wykorzystywania produktów będących efektem/rezultatem tego rozwoju.</p>			<p>Rekomendacje w ramach kryterium K1 dotyczą diagnozy Polityki. Sugestie wzmocnienia zapisów strategicznych w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym dotyczą samego dokumentu Polityki, a nie Prognozy.</p>
397.	<p>„Prognoza” str.142</p> <p>Rozdział „VIII. OCENA OGÓLNA SPOSOBU UWZGLĘDNIANIA PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W TREŚCI POLITYKI WRAZ Z REKOMENDACJAMI</p> <p>Podrozdział „Kryterium K1:” Akapit „Rekomendacje:” Pkt. „7. Zaklasyfikowanie</p>	<p>Zmiana na: „7. Zaklasyfikowanie następujących zagrożeń wskazanych w analizie SWOT jako szans: „Europejskie trendy związane z ograniczeniem wykorzystywania węgla kamiennego w sektorze energetycznym” oraz „Wzrost kosztów produkcji energii ze źródeł tradycyjnych, związanych z opłatą za emisję CO2”.</p>	<p>W wymiarze światowym fakty wskazują na wzrost wydobycia i wykorzystania węgla. Aktualnie głównie Unia Europejska prowadzi zdecydowaną politykę dekarbonizacyjną.</p>	<p>Polska Grupa Górnicza S.A.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki. Zapis dotyczący światowych trendów zmieniono na europejskie trendy.</p> <p>Z punktu widzenia głównego zakresu tematycznego Polityki tj. ograniczenie niskiej emisji wskazane wyzwania są szansą dla regionu.</p>

	<p>następujących zagrożeń wskazanych w analizie SWOT jako szans: „Światowe trendy związane z ograniczeniem wykorzystywania węgla kamiennego w sektorze energetycznym” oraz „Wzrost kosztów produkcji energii ze źródeł tradycyjnych, związanych z opłatą za emisję CO2”</p>				
398.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p>	<p>Konieczne jest zwrócenie uwagi na niżej wymienione kwestie mogące mieć wpływ zarówno na powodzenie w realizacji przedmiotowego dokumentu, jak i znaczące konsekwencje społeczno-gospodarcze wdrażania zaproponowanego scenariusza.</p> <p>1. Ważną kwestią jest wskazanie rezultatów dotąd wdrażanych rozwiązań antysmogowych, a także przedstawienie dobrych praktyk i doświadczeń z innych regionów. W przedstawionych <i>wariantach wprowadzenia ograniczenia niskiej emisji w zakresie eksploatacji instalacji spalania paliw stały</i> zasadniczo tylko wariant 1 wydaje się być rozwiązaniem, możliwym do zaakceptowania i uwzględniającym interesy społeczne i gospodarcze regionu. Węgiel, stanowiący dla Śląska naturalne źródło energii, wciąż jest jednym z</p>		Polska Grupa Górnicza S.A.	<p>Uwaga nieuwzględniona – uwaga odnosi się do zapisów strategicznych samej Polityki. Analiza skutków gospodarczych nie stanowi przedmiotu prognozy oddziaływania na środowisko. Realna ocena skutków społecznych wdrażania zapisów Polityki w zakresie wykluczenia społecznego przy uwzględnieniu poziomu szczegółowości dokumentu, liczby wpływających na to zagadnienie uwarunkowań, a także postępującej transformacji</p>

najpopularniejszych paliw grzewczych. Jest to źródło tanie, efektywne i bezpieczne, a w przypadku prawidłowego spalania, może być również niskoemisyjnym. Proponujemy większe zaakcentowanie konieczności realizacji działań edukacyjnych, które w konsekwencji pozwolą na najefektywniejsze wykorzystanie tego paliwa.

2. Jednym z najważniejszych zadań i działań władz regionalnych jest wsparcie udzielane regionalnym przedsiębiorcom, a w szczególności tym, którzy tworzą cały łańcuch wartości w tym kilkaset tysięcy miejsc pracy w ramach swojego przedsiębiorstwa i sektorów powiązanych. W naszej ocenie, szczególnie na poziomie samorządu lokalnego w województwie śląskim, niezbędne jest merytoryczne podejście do kwestii wydobycia i energetyki węglowej oraz rzetelna ocena i obiektywne stanowisko wobec działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty górnicze i energetyczne. Śląska polityka energetyczne niedoceniająca możliwości wykorzystania "lokalnego" paliwa w nowoczesny, adekwatny do XXI w nieodwołujący się do lokalnego potencjału naukowego silnie powiązanego z problematyką węglową wydaje się być niedoskonałą. Jednocześnie, w przypadku zakładania ograniczania wykorzystania, a w konsekwencji i wydobycia węgla kamiennego, konieczne wydaje się uwzględnienie konsekwencji społeczno-gospodarczych takich działań. Widoczny jest

gospodarczej regionu będzie mało wiarygodna.

Patrz uwaga 42.

		duży potencjał do oceny wpływów dokumentu na rynek pracy, poziom dochodów mieszkańców Śląska, a także działalność firm okołogórnicznych, przedsiębiorstw usługowych, jak i uniwersytetów, jednostek badawczych i naukowych.			
399.	Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i>	Jedna z możliwości przeciwdziałania zanieczyszczeniom, powinno być ograniczenie emisji z zużycia energii generowanej przez oświetlenie uliczne. W dokumencie odwołujecie się Państwo do wymiany oświetlenia na energooszczędne (w częściach wspólnych budynków). Temat liniowego oświetlenia został całkowicie pominięty. Liniowo wskazano wyłącznie na transport.	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki. Patrz uwaga 43.
400.	Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i> Dane do opracowanych dokumentów	Czy w celu rzetelnej oceny stanu w jakim obecnie znajduje się województwo śląskie dokonano m.in. ankietyzacji budynków położonych na jego terenie, sprawdzono liczbę pojazdów poruszających się po województwie, natężenie ruchu oraz zbadano ilość i jakość oświetlenia ulicznego? Dane takie z powodzeniem można byłoby uzyskać od poszczególnych gmin, miast oraz powiatów.	Uszczegółowienie i urealnienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki. Patrz uwaga 44.
401.	Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka</i>	W dokumencie brakuje informacji w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami w zakresie emisji nie związanej z zużyciem	Uszczegółowienie i urealnienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki.

	<p><i>gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p> <p>Dane dotyczące składowisk odpadów</p>	<p>energii (CH₄ i CO₂ ze składowisk) i racjonalnej gospodarki odpadami. Składowiska odpadów komunalnych, z których wydziela się biogaz są bardzo dużym zagrożeniem dla środowiska naturalnego oraz okolicznych mieszkańców. Należy jako jedno z działań wskazać utylizację ww. Gazów cieplarnianych, wdrażanie obiegów zamkniętych, wykorzystywanie biogazu na rzecz pozyskania energii.</p>			<p>W prognozie wskazano na potrzebę uzupełnienia diagnozy o problematykę odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem sektora energetycznego.</p> <p>Patrz uwaga 45.</p>
402.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p> <p>Dane dotyczące stanu linii energetycznej NN i SN</p>	<p>Warto zwrócić uwagę na problem niezadawalającego stan linii energetycznych NN i SN i przerw w dostawie energii elektrycznej, a także problemy związane z rosnącym wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych. W przypadku tempa rozwoju i zastosowania nowoczesnych technologii związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, może nastąpić problem z przekazaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej. W konsekwencji występujących problemów, należy zaplanować odpowiednie działania naprawcze.</p>	Uszczegółowienie i urealnienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	<p>Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki.</p> <p>Patrz uwaga 46.</p>
403.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p>	<p>Ważnym zadaniem jest również utrzymanie stanu zalesienia przynajmniej na obecnym poziomie ale zdecydowanie najlepszym kierunkiem byłby jego wzrost z uwagi na wiązanie CO₂ z powietrza, wody i gleby oraz poprawę warunków życia mieszkańców województwa śląskiego na terenach odczuwalnie zdegradowanych przez przemysł i znacznie zurbanizowanych.</p>	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	<p>Uwaga uwzględniona – wprowadzona zostanie rekomendacja we wskazanym zakresie.</p> <p>Patrz uwaga 47.</p>

	Dane dotyczące zalesienia, planowanych nasadzeń				
404.	<p>Uwaga ogólna - odnosi się do całego dokumentu <i>Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego (projekt) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko</i></p> <p>Dane dotyczące sektora transportu</p>	<p>Sektorem, w którym ciągle wzrasta zapotrzebowanie na energię końcowa jest sektor transportowy. W ostatnich latach nastąpił przyrost pojazdów w naszym województwie, co przekłada się na wzrost emisji i paliw spalanych przez silniki spalinowe, a także na wzrost zatłoczenia dróg, spadek prędkości, wydłużenie czasu podróży, obniżenie systemu niezawodności transportowej oraz negatywny wpływ generalnie na środowisko.</p> <p>Należy zatem szczególny nacisk położyć na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opracowanie Planu mobilności miejskiej, -rozwój polityki transportowej, -integrację wszystkich podsystemów wpływających na poprawę sytuacji sektora transportu, tj. Komunikacji miejskiej, przewozów międzygminnych autobusowych oraz przewozów kolejowych, -zamykanie miast dla ruchu samochodów osobowych, -inwestycji w drogi, ścieżki rowerowe, miejsca przesiadkowe, zakup taboru. <p>Należy opracować długoterminową strategię i konsekwentnie ją realizować, a także uświadamiać mieszkańców o nadchodzących zmianach.</p>	Uzupełnienie i uszczegółowienie danych.	Polska Grupa Górnicza S.A.	<p>Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki.</p> <p>Patrz uwaga 48.</p>
405.	Uwaga ogólna	W odniesieniu do aktualnej sytuacji epidemicznej, racjonalne wydaje się modyfikacja dokumentu i odpowiednie		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki.

		<p>dostosowanie planów rozwojowych do potrzeb i możliwości. W innym przypadku Polityka, będzie trudna, o ile nie niemożliwa do zrealizowania. Należy liczyć się z możliwością mniejszej dostępności finansowania na niektóre cele ograniczania niskiej emisji i realizacji gospodarki niskoemisyjnej z racji zmiany priorytetów. Jednocześnie chcemy zwrócić uwagę, że przyszłe przedsięwzięcia powinny jak w największym stopniu zaangażować lokalne przedsiębiorstwa i zasoby, pobudzając tym sposobem gospodarkę po nieuniknionym kryzysie, którego rozmiarów jeszcze do końca nie znamy.</p>			<p>Patrz uwaga 88.</p>
406.	Uwaga ogólna	<p>Zarówno Polityka oraz Prognoza w dużej części opierają się na nieaktualnych danych, lub w sposób niewspółmierny korzystają z tych samych źródeł. Informacje dotyczące zainstalowanej mocy, szczególnie OZE, czy też produkcji energii elektrycznej publikowane są przez URE lub PSE dosyć często – dostępne są już dane za 2019, a nawet 2020 rok. Dane z GUS w naszej ocenie także wymagają aktualizacji – np. często używane są dane z 2017 roku, podczas gdy dostępne są dane za 2018, a w ciągu miesiąca będą dostępne za 2019. Innym przykładem jest rozbieżność danych z URE dot. koncesji – dla OZE dane z 2017, a dla źródeł ciepła z 2019. Obie informacje są publikowane z taką samą częstotliwością. W szczególności informacje dot. OZE powinny być zaktualizowane, gdyż w 2018 i 2019 roku w</p>		Tauron Polska Energia S.A.	<p>Uwaga uwzględniona – Diagnoza stanu środowiska zostanie zaktualizowana.</p> <p>Patrz uwaga 89.</p>

		całej Polsce, w tym w woj. śląskim odnotowano znaczący wzrost tego typu źródeł.			
407.		Duża część dokumentu zawiera opis danych historycznych, za lata 2017 i wcześniejsze (to ok. 2/3 objętości dokumentów, dodatkowo część informacji w obydwóch dokumentach się powtarza). Nie następuje jednak podsumowanie działań historycznych, czy też prognoza pewnych trendów na ich bazie. Nie ma konkluzji dotyczących znaczenia podanych liczb, wskaźników itd. Z naszej perspektywy nie jest zachowana ciągłość między przeszłością a przyszłością.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona - Diagnoza stanu środowiska zostanie zaktualizowana. Patrz uwaga 90.
408.		Oba dokumenty odwołują się do nieaktualnych polityk, dyrektyw, rezolucji lub planów zarówno na poziomie krajowym oraz europejskim.		Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga częściowo uwzględniona – wszystkie dokumenty rangi międzynarodowej i krajowej, przywołane w rozdziale VII były dokumentami obowiązującymi lub projektami w dniu przekazania Prognozy. Rozdział zostanie zweryfikowany i poprawiony. Patrz uwaga 91.
409.	Powiązania z innymi dokumentami – str 12 Tab. 32. Przegląd dokumentów krajowych oraz	Dokument odwołuje się do 2 znacząco od siebie różnych Polityk Energetycznych Polski Str. 12 - projekt Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku, Str. 134 -. Dokument przyjęty	Polityka Energetyczna Polski do 2040 oraz Polityka energetyczna Polski do 2030 roku są 2 rozbieżnymi dokumentami, które znacząco różnią się od siebie pod względem rozwoju OZE i ochrony klimatu.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona – na str. 12 przytoczono dokumenty, które zostały uwzględnione przy sporządzaniu Polityki. W

	zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Polityki Gospodarki Niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego. Str 131-135.	uchwałą Rady Ministrów z dn. 10 listopada 2009 r. [PEnP].			rozdziale VII (str. 134) oceniano zgodność Polityki z celami środowiskowymi wskazanymi w dokumentach rangi międzynarodowej i krajowej. Odniesiono się do obowiązującej w momencie przekazania Prognozy Polityki Energetycznej Polski. Rozdział zostanie poprawiony – spójność zostanie zbadana w odniesieniu do projektu nowej Polityki Energetycznej Polski.
410.	Cel operacyjny II: Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystych energii – str. 11	Proponujemy uwzględnienie “wsparcie inicjatyw OZE, które przywracają funkcje gospodarcze i wytwórcze terenom przemysłowym i pogórnym”.	Uwzględnienie działań Inwestycyjnych GT.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga nie dotyczy Prognozy – uwaga odnosi się do dokumentu Polityki. Wskazane działania mieszczą się w ramach drugiego typu projektów, wskazanych w <i>Polityce</i> .
411.	Raport Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu str. 102	Prosimy o aktualizację - Wskazano na raport z 2014 roku – raport piąty.	W 2019 roku pojawił się raport szósty https://www.ipcc.ch/srocc/	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga częściowo uwzględniona – poszczególne raporty zróżnicowane są pod względem zawartości. Tekst zostanie uzupełniony.

412.	Problem zmian klimatu Str. 105	Nagłe i częste opady – nie są opisane skutki zmian rozkładu opadów w ujęciu rocznym oraz ewentualne przeciwdziałania ich negatywnym aspektom. Fragment nie jest uspojniony z dalszym fragmentem tekstu dot. np. przewidywanej suszy w południowym regionie.	Brak informacji o przewidywanych przeciwdziałaniach - np. retencja wody w miastach i walka z pustynnieniem, pomimo identyfikacji pośrednio problemu w dalszej części dokumentu lub też niewspółmierne przykładanie do problemów o mniejszym problemie. Przykładowo: brak informacji o zagrożeniach dot. dostępu do wody pitnej, na potrzeby użytkowe itd. natomiast przewidywana jest susza, która utrudni produkcję śniegu w regionach turystycznych.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga częściowo uwzględniona – tekst rozdziału zostanie uzupełniony i poprawiony. Nie przewiduje się uzupełnienia tekstu o sposoby przeciwdziałania zmianom klimatu – zagadnienie jest bardzo szerokie, a rozdział służy wskazaniu problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia ocenianego dokumentu.
413.	Problem zmian klimatu Str. 105	Stanowczo prosimy o usunięcie “Problemy dotkną również sektor energetyczny – poza ryzykiem uszkodzeń tracji w okresach letnich należy spodziewać się także deficytów w związku z nadmiernym poborem energii systemów klimatyzujących. Może to skutkować przerwami w dostawach prądu, czemu – przy dodatkowych stratach związanych z przesyłem energii – nie sprzyja centralizacja energetyki.” Lub zmianę na: „Problemy mogą dotknąć energetykę – narażoną na uszkodzenia linii elektroenergetycznych w skutek ekstremalnych zjawisk pogodowych. Z uwagi na wyższe temperatury przewiduje się zwiększony pobór energii na potrzeby chłodnicze i klimatyzacyjne. W efekcie może to prowadzić do zakłóceń w zarządzaniu	Prosimy o zmianę fragmentu tekstu, nie są one oparte na żadnych wiarygodne dane, a o subiektywną opinię autora tego tekstu i prezentują prywatną opinię dotyczącą energetyki, niezgodną z Polityką Energetyczną Polski. W tych dwóch zdaniach zastosowano bardzo niebezpieczny skrót myślowy. 1. Większe ryzyko uszkodzenia linii napowietrznych jest spowodowane zwiększonym występowaniem gwałtownych zjawisk pogodowych, a nie wysoka temperaturą. 2. Zwiększony popyt na energię w lecie może być ale nie musi spowodowany większą ilością urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych. 3. Bilansem popytu i podaży energii zajmuje się PSE, odpowiedzialne za ruch w całym kraju, a nie Grupa TAURON. 4. Zwiększony popyt w regionie równoważy się przez uruchamianie jednostek w innych częściach kraju, czy też przez transgraniczny transfer. 5. Zwiększony popyt na energię elektryczną nie powoduje przerw w dostawie energii. 6. Straty	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga uwzględniona

		planami remontowymi i eksploatacyjnymi konwencjonalnych elektrowni. „	związane z przesyłem energii zależą głównie od technologii i stanu technicznego/wieku urządzeń. TAURON Dystrybucja zabezpieczająca dostawy na terenie woj. śląskiego stosuje standardy europejskie a przerwy w dostawie en. Elektrycznej czy odchylenia od normy dot. jakości nie odbiegają od przyjętych zakresów funkcjonowania również dla innych firm dystrybucyjnych w Polsce. 7. Pomysł na centralizację lub decentralizację energetyki w wybranym zakresie jest planem sugerowanym przez Politykę Energetyczną Polski, tak samo jak podejście do transformacji energetycznej i jest wynikiem również zrównoważonego podejścia biznesowego do inwestycji energetycznych. Prezentowane w Prognozie stanowisko jest subiektywne.		
414.	Oddziaływania na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną - str. 10	Prosimy o usunięcie “W szczególności farmy wiatrowe powinny być budowane możliwie daleko od korytarzy migracyjnych ptaków, gdyż wiele gatunków pada ofiarami kolizji z obracającymi się turbinami”.	Prosimy o usunięcie - dowód anegdotyczny na podstawie badań przeprowadzonych na farmach wiatrowych pierwszej generacji w latach 80-tych w Californi. Obecnie wiele badań wskazuje o przeszacowaniu skali takiego zjawiska. Przykładowo: https://www.statista.com/chart/15195/wind-turbines-are-not-killing-fields-for-birds/	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona – Kwestia śmiertelności ptaków (a także nietoperzy) powodowanej przez turbiny wiatrowe nie podlega dyskusji – jest faktem. W Prognozie nie poddawano ocenie skali zjawiska. W przypadku wielu zagrożonych gatunków ptaków wielkości populacji są tak małe, że nawet śmiertelność na poziomie kilkunastu-kilkudziesięciu osobników może stanowić dla nich poważne zagrożenie.

415.	Oddziaływania na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną - str. 109	Prosimy o usunięcie z tego zdania farm fotowoltaicznych: "problemem są przede wszystkim obiekty wielkopowierzchniowe, np. elektrownie fotowoltaiczne. W planowaniu lokalizacji tego typu urządzeń oraz wcześniej wspomnianych napowietrznych linii przesyłowych, istotną uwagę należy poświęcić drożności i funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych."	Prosimy o usunięcie z tego zdania farm fotowoltaicznych – nie powodują one zakłóceń w drożności korytarzy ekologicznych w takim samym stopniu jak linie napowietrzne.	Tauron Polska Energia S.A.	Uwaga nieuwzględniona – Elektrownie fotowoltaiczne poprzez zajętość terenu i stosowane ogrodzenia mogą przerywać drożność korytarzy naziemnych w miejscach newralgicznych (dla ssaków kopytnych i drapieżnych, korytarzy spójności). Obiekty tego typu powodują utratę areалу i fragmentację siedlisk, a także pogorszenie ich stanu.
416.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Obszarami chronionego krajobrazu (strona 167)	Nieprawidłowa wartość powierzchni Obszaru Chronionego Krajobrazu Dobra-Wilkoszyn ujęta w tabeli na pozycji nr 2 – PODANO: 321,87 ha. POWINNO BYĆ: 706,06 ha.	Wartość 706,06 ha jest zgodna z Uchwałą nr VI/14/12/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga uwzględniona.
417.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	Nieprawidłowa wartość powierzchni Użytku ekologicznego Zakola Białej Przemszy ujęta w tabeli na pozycji nr 76 – PODANO: 24,287 ha. POWINNO BYĆ:	Wartość 24,9 ha jest zgodna z pomiarami geodezyjnymi wykonanymi w 2019 r. dla Urzędu Miejskiego w Jaworznie.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga nieuwzględniona – Podano sumę powierzchni wyszczególnionych w załączniku nr 2 do Uchwały

	PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Użytkami ekologicznymi (strona 167-169)	24,9 ha.			Nr XXIX/424/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26 lutego 2013r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z 12 marca 2013r., poz. 2292). Istnieją rozbieżności pomiędzy granicą referencyjną udostępnioną przez UM w Jaworznie, a opisem przebiegu granic w uchwale.
418.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Użytkami ekologicznymi (strona 167-169)	Nieprawidłowa wartość powierzchni Użytku ekologicznego łąki w Ciężkowicach ujęta w tabeli na pozycji nr 77 – PODANO: 19,85 ha. POWINNO BYĆ: 19,92 ha.	Wartość 19,92 ha jest zgodna z pomiarami geodezyjnymi wykonanymi w 2014 r. dla Urzędu Miejskiego w Jaworznie.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga nieuwzględniona – Podano powierzchnię sferyczną poligonu zawierającego działki geodezyjne wyszczególnione w załączniku do Uchwały nr V/38/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26 lutego 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dn. 12.03.2015, poz.1420).
419.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA	Nieprawidłowa wartość powierzchni Użytku ekologicznego Chomik europejski w Jaworznie ujęta w tabeli na pozycji nr 79 – PODANO: 228,7 ha. POWINNO BYĆ: 273,90 ha.	Wartość 273,90 ha jest zgodna z Uchwałą nr XVIII/264/2016 Rady Miejskiej w Jaworznie z 26 kwietnia 2016 r.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga nieuwzględniona – Uchwała nie określa powierzchni. Podano powierzchnię sferyczną poligonu zgodnego z załącznikiem do Uchwały nr XVIII/264/2016 Rady Miejskiej w Jaworznie z 28 kwietnia 2016 r. (Dz.

	ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Użytkami ekologicznymi (strona 167-169)				Urz. Woj. Śl. z dn. 12.05.2016, poz, 2694).
420.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Zespołami przyrodniczo- krajobrazowymi (strona 169-170)	Nieprawidłowa nazwa zespołu ujętego w tabeli na pozycji nr 22 – PODANO: Sadowa Góra. POWINNO BYĆ: Uroczysko Sadowa Góra.	Nazwa Uroczysko Sadowa Góra jest pełną i oficjalnie używaną nazwą, zgodną z Uchwałą nr V/37/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Uroczysko Sadowa Góra.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga uwzględniona
421.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI	Nieprawidłowa wartość powierzchni zespołu ujętej w tabeli na pozycji nr 22 – PODANO: 50,64 ha. POWINNO BYĆ: 52,50 ha.	Wartość 52,50 ha jest zgodna z Uchwałą nr V/37/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Uroczysko Sadowa Góra.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga nieuwzględniona – Uchwała nie określa powierzchni. Podano powierzchnię sferyczną poligonu wygenerowanego wg działek geodezyjnych oraz współrzędnych punktów załamania granic zgodnie z wykazem zamieszczonym w załączniku do uchwały.

	ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi (strona 169-170)				
422.	ZAŁĄCZNIK 1 do PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ DO ROKU 2023: Tabela z Pomnikami przyrody ożywionej – stanowiskami roślin chronionych i rzadkich (str. 170-171)	Nieprawidłowa nazwa ujęta w tabeli na pozycji 1 – PODANO: Uroczysko „Sodowa Góra”. POWINNO BYĆ: Powierzchniowy pomnik przyrody.	UWAGA: Ochrona prawna Powierzchniowego pomnika przyrody w Jaworznie (dotycząca ochrony sasanki i dziewięciśiła bezłodygowego) Uchwałą Nr XX/196/2019 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28 listopada 2019 r. została zniesiona, w związku z powyższym sugeruje się wykreślenie przedmiotowej pozycji.	Urząd Miejski w Jaworznie, Wydział Ochrony Środowiska	Uwaga uwzględniona
423.	Str. 12 Cele i kierunki działań przyjęte w Polityce	Uzupełnienie Celu 3 „Zwiększenie mobilności i szybkości transportu międzymiastowego”.	W przypadku zaakceptowania propozycji uzupełnień do celu 3 w ramach uwag do POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO - Regionalnej polityki energetycznej do roku 2030.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwzględnienie uwagi uzależnione od wprowadzenia zmian w dokumencie Polityki. Patrz uwaga 172 i 378.
424.	Cel 3	Uzupełnienie Celu 3 „Odwrócenie trendu „betonizacji” centrów miast”.	W przypadku zaakceptowania propozycji uzupełnień do celu 4 w ramach uwag do POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO - Regionalnej polityki energetycznej do roku 2030.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwzględnienie uwagi uzależnione od wprowadzenia zmian w dokumencie Polityki. Patrz uwaga 174 i 380.

425.	Str. 128 „VII. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia polityki, oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas jej opracowywania”	Propozycja ujęcia zagadnień związanych z europejskim programem neutralności klimatycznej (Fundusz Sprawiedliwej Transformacji).	14 stycznia 2020 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt rozporządzenia ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. W komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu przedstawiono plan działań dotyczący nowej polityki wzrostu UE, opartej na ambitnych celach klimatycznych i środowiskowych. Zaproponowany – w ramach Europejskiego Zielonego Ładu – Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, koncentrować się będzie na regionach i sektorach, które najsilniej odczują skutki transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej ze względu na swoją zależność od paliw kopalnych lub od procesów przemysłowych charakteryzujących się wysoką intensywnością emisji gazów cieplarnianych. Celem Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ma być: · dywersyfikacja i modernizacja gospodarek lokalnych, najbardziej dotkniętych skutkami transformacji energetycznej, · mitygacja negatywnego wpływu transformacji energetycznej na zatrudnienie (przekwalifikowanie i aktywna integracja pracowników oraz osób, które poszukują pracy).	Regionalna Rada ds. Energii	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Uwaga nie dotyczy Prognozy – Fundusz Sprawiedliwej Transformacji jest mechanizmem finansowania, nie określa więc odrębnych celów ochrony środowiska (uwaga odnosi się do dokumentu Polityki).</p> <p>W rozdziale uwzględniony zostanie Europejski Zielony Ład, jako nowa strategii UE na rzecz wzrostu, określająca cele środowiskowe.</p> <p>W <i>Polityce</i> zostanie opisany Fundusz Sprawiedliwej Transformacji.</p>
426.	Str. 138 Tab. 34. Analiza spójności kierunków działań przyjętych w projekcie Polityki Gospodarki Niskoemisyjnej z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu	Dostosowanie tabeli do propozycji uzupełnienia celu 3 i 4.	W przypadku zaakceptowania propozycji uzupełnień do celu 3 i 4 w ramach uwag do POLITYKI GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO - Regionalnej polityki energetycznej do roku 2030.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwzględnienie uwagi uzależnione od wprowadzenia zmian w dokumencie Polityki.

	międzynarodowym i krajowym				
427.	Uwaga ogólna	Tekst nie jest poprawnie sformatowany: jednoliterowe spójniki i przyimki (i, w, z, itd.) należy przenieść do wiersza następnego.	Chociaż nie jest to wymóg, tekst poprawnie sformatowany wygląda bardziej profesjonalnie i estetycznie, co jest wskazane dla naukowych i oficjalnych opracowań.	Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona
428.	Uwaga ogólna	Dokument bazuje na danych sprzed trzech lat (rok 2017). Czy jest możliwość odniesienia się do nowszych danych?		Regionalna Rada ds. Energii	Uwaga uwzględniona – Diagnoza stanu środowiska zostanie zaktualizowana.

Wszelkie zgłoszone w trakcie trwania konsultacji uwagi i wnioski zostały rozpatrzone i wraz z ustaleniami prognozy oddziaływania na środowisko zostaną wykorzystane przy opracowaniu końcowego projektu Polityki. Ostateczne redakcyjne ujęcie i treść zmian będzie uzależniona od ogólnego kontekstu i zmian w całości dokumentu.